Česká lesnická společnost, o.s.

pod odbornou záštitou a za finančního přispění
Ministerstva zemědělství ČR, sekce lesního hospodářství

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

MODERNÍ TRENDY V ÚDRŽBĚ LESNÍ DOPRAVNÍ SÍTĚ

SBORNÍK REFERÁTŮ

ISBN: 978-80-02-02228-2

Čtvrtek, 10. června 2010, 9.00 hod
Pecka (Lázně Bělohrad)

Odborný garant: **Martin Polívka, DiS**
Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs n.L.,
pob. Hradec Králové, mobil: 728 887 986, polivka.martin@uhul.cz

Organizační garanti: **Ing. Karel Vančura**
Česká lesnická společnost, o.s.
Novotného lávka 5, 116 68 Praha 1
mobil: 776 791 401, e-mail: cesles@csvts.cz

Hlavními tématy odborného semináře jsou vyhodnocování poškození LDS, příprava technické dokumentace pro rekonstrukci cest (praktické zkušenosti projektantů i realizátorů staveb), vlastní obnova cest i s využitím recyklovaných materiálů, právní aspekty související s údržbou i stavbou cest, specifika cest v lokalitách ZCHÚ nebo na území NATURA 2000. V neposlední řadě bude podán informačně i rámcový přehled možností využití podpor z veřejných zdrojů na opravy cest.

Seminář je svým obsahem určen zejména vlastníkům lesů, subjektům hospodařících v lesích, pracovníkům lesních správ, lesních závodů i správcům soukromých lesních majetků a všem, kteří se chtějí dozvědět aktuální informace o současných trendech v údržbě a obnově lesní dopravní sítě.

Součástí semináře jsou i dvě praktické ukázky v terénu:

- *využití chemických přípravků při údržbě lesních cest;*
- *progresivní technologie KIRPI.*

Autor souhlasí se zveřejněním svého příspěvku ve sborníku a na internetu. V případě použití kterékoli části příspěvku bude ze strany ČLS vyžadována přesná citace autora.

Texty ve sborníku neprošly jazykovou úpravou.

Technická spolupráce: **Lesnická práce, s. r. o.**
nakladatelství a vydavatelství
Zámek 1, 281 63 Kostelec nad Černými lesy
neuhoferova@lesprace.cz

Česká lesnická společnost, o.s.
ISBN 978-80-02-02228-2

OBSAH

4 **Martin Polívka, DiS., ÚHÚL Brandýs n. L.**
Možnosti využití podpor z veřejných zdrojů na opravy cest

29 **Pavol Klč, FLD ČZU v Praze**
Lesné cesty a hodnotenie ich porušenosti

41 **Ing. Petr Vopata, PROLIS Hradec Králové**
Praktické zkušenosti ze zpracování technických dokumentací pro stavby a rekonstrukce lesních cest

44 **Ing. Martin Baranyai, ČIŽP**
Zaměření kontrolní činnosti ČIŽP v souvislosti s výstavbou a údržbou lesních cest

46 **RNDr. Daniela Pačesná, Ph.D., Magistrát města Hradec Králové**
Stavební povolení nebo ohlášení stavby? Legislativní požadavky

49 **JUDr. Ing. Martin Flora, Dr., Advokátní kancelář, Vašíček, Frimmel & Honěk**
Některé právní problémy související s existencí a užíváním lesních cest

53 **Ing. Vladimír Pražák, P O P R spol. s r. o.**
Zkušenosti s prováděním staveb

62 **Ing. František Polívka, Mercata Třebíč, s. r. o.**
Možnosti použití chemických přípravků při údržbě LDS

MOŽNOSTI VYUŽITÍ PODPOR Z VEŘEJNÝCH ZDROJŮ NA OPRAVY CEST

Martin Polívka, DiS.
ÚHÚL Brandýs n. L., pobočka Hradec Králové

V souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie se vlastníkům lesních majetků a subjektům hospodařících v lesích otevírají různé možnosti získávání finančních podpor a to jak z národních tak i evropských zdrojů. Soustředíme-li se na finanční zdroje Evropské unie, z hlediska dalšího rozvoje lesnického odvětví první místo zaujímá Program rozvoje venkova. A proto i opatřením Programu rozvoje venkova bude věnována převážná část mého příspěvku.

Nejvýznamnějším podoopatřením z Programu rozvoje venkova ve vztahu k rekonstrukci lesních cest je poodopatření I.1.2.3 lesnická infrastruktura.

Podopatření I.1.2.3 Lesnická infrastruktura

1. Popis podopatření

Podopatření je zaměřeno na výstavbu, modernizaci, rekonstrukci a celkové opravy lesních cest včetně souvisejících objektů, zařízení upravujících vodní režim v lesích včetně souvisejících objektů a ostatních infrastrukturních objektů a zařízení sloužících lesnímu hospodářství.

2. Záměry

a) výstavba, modernizace, rekonstrukce a celkové opravy lesních cest nad 2 m šíře včetně souvisejících objektů

3. Definice příjemce dotace

Fyzická nebo právnická osoba, sdružení s právní subjektivitou, obec nebo její svazky hospodařící v lesích, které jsou ve vlastnictví soukromých osob nebo jejich sdružení s právní subjektivitou, nebo jsou ve vlastnictví obcí nebo jejích svazků.

Žadatelem nemůže být:

- sdružení vzniklé podle § 829 zákona č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů;
- státní podnik;
- zahraniční fyzická osoba, která nemá trvalé bydliště na území ČR, ani zahraniční právnická osoba, která nemá sídlo na území ČR.

4. Druh a výše dotace

Druh dotace: přímá nenávratná dotace právnickým a fyzickým osobám.

Maximální výše dotace: 100 % způsobilých výdajů, ze kterých je stanovena dotace.

Minimální způsobilé výdaje, ze kterých je stanovena dotace, jsou 10 000,- Kč na projekt.

Příspěvek EU činí 75 % veřejných zdrojů. Příspěvek ČR činí 25 % veřejných zdrojů.

Podpora je poskytována v režimu „de minimis" v souladu s nařízením Komise (ES) č. 1998/2006 ze dne 15. prosince 2006 o použití článků 87 a 88 Smlouvy na podporu „de minimis", tzn., že celková výše podpory „de minimis" poskytnuté jednomu subjektu nesmí v kterémkoli tříletém období přesáhnout částku 200 000 EUR (tento limit platí bez ohledu na formu podpory nebo její sledovaný cíl). V souladu s Českým přechodným rámcem (rozhodnutí Komise N 236/2009 ze dne 7. 5. 2009) navazujícím na Sdělení Komise – Dočasný rámec Společenství pro opatření státní podpory zlepšující přístup k financování za současné finanční a hospodářské krize, lze poskytnout podporu až do výše 500 000 EUR za podmínky, že souhrnná částka podpory de minimis a podpory poskytnuté podle tohoto režimu nepřesáhne v období od 1. ledna 2008 do 31. prosince 2010 částku 500 000 EUR pro jeden subjekt.

5. Výdaje, které jsou způsobilé ke spolufinancování

Konkrétní položky (kódy) způsobilých výdajů, které se dále vyplňují do formuláře Žádosti o dotaci, jsou uvedeny v příloze č. 4 Pravidel.

Záměr a) výstavba, modernizace, rekonstrukce a celkové opravy lesních cest nad 2 m šíře včetně souvisejících objektů **-** výstavba a opravy (nevztahuje se na běžnou nebo pomístnou údržbu) lesních cest včetně výstavby a opravy nájezdů, výhyben, mostků, propustků a svodnic na nich.

Lesní cestou se pro tento záměr rozumí cesty, ke kterým lze dřevo přibližovat, nebo je po nich odvážet. Cesty mimo les se berou v úvahu jen tehdy, když horizontální vzdálenost od průsečíku cesty s kolmicí vedoucí od nejbližší hranice lesa není větší než 75 m. Pokud se mezi hranicí lesa a průsečíkem cesty nacházejí značné překážky (např. drážní těleso, toky řeky apod.), pak se cesta nebere v úvahu, neboť pro tuto část lesa nemá žádný význam. Jestliže se v uzavřeném místním území nachází více cest v zóně 75 m, pak se bere v úvahu jen ta cesta, která leží nejblíže lesnímu komplexu, ovšem pokud má význam pro přibližování a pro odvoz dřeva.

Způsobilé výdaje společné pro všechny záměry

- náklady na projekt a technickou dokumentaci:
- projektová dokumentace (tj. zpracování projektu dle závazné osnovy,
- podnikatelský záměr, studie proveditelnosti, marketingová studie, zadávací řízení) – maximálně do výše 20 000 Kč
- technická dokumentace: dokumentace pro provádění staveb, výkaz výměr a položkový rozpočet na stavební práce, stavební dozor, dokumentace skutečného provedení stavby po dokončení stavby, dokumentace ke stavebnímu řízení (tj. dokumentace potřebná pro vydání stavebního povolení, pro územní řízení), ohlášení stavby či jiné jednání se stavebním úřadem, odborné posudky ve vztahu k životnímu prostředí, položkový rozpočet – maximálně do výše 80 000 Kč
- nákup pozemku za podmínky, že:
- jedná se o nezastavěný pozemek,
- existuje přímá vazba mezi nákupem pozemku a předmětem projektu,
- dotaci nelze využít na nákup spoluvlastnických podílů, vyjma případů, kdy se tento nakoupený pozemek stane po uskutečnění tohoto nákupu výlučným vlastnictvím žadatele
- výše způsobilého výdaje na nákup pozemku může být maximálně do 10 % celkové výše způsobilých výdajů na daný projekt
- částka způsobilých výdajů vyplývá ze znaleckého posudku, který žadatel dokládá jako povinnou přílohu při zaregistrování Žádosti o dotaci (pokud při podání Žádosti o proplacení budou doloženy účetní/daňové doklady a kupní smlouvy na nižší částku, než je částka uvedena ve znaleckém posudku, bude proplacena nižší částka)
- ke dni podání Žádosti o proplacení musí být pozemek vyjmutý ze zemědělského půdního fondu

Způsobilé výdaje pro formu financování věcným plněním:

Věcným plněním lze uplatňovat jako způsobilé výdaje pouze stavební práce. Stavební materiál nelze uplatnit formou věcného plnění. U fyzických osob může činnost vykonávat žadatel osobně (popř. osoby blízké ve smyslu zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, nebo zaměstnanci). U právnických osob statutární zástupci osobně, jejich osoby blízké nebo zaměstnanci a členové. Jako sazebník pro stanovení výše způsobilých výdajů pro stavební práce se použije katalog stavebních prací (RTS a.s., Brno). V rámci věcného plnění ze strany žadatele nelze nárokovat činnosti, které nejsou uvedeny v katalogu stavebních prací (RTS a.s., Brno). Ve formuláři Žádosti o dotaci na straně B2 žadatel popíše konkrétní činnosti, které hodlá realizovat formou věcného plnění, a uvede rozsah prací ve fyzických jednotkách. Na straně B3 uvede žadatel mimo jiné kódy způsobilých výdajů, které hodlá realizovat formou věcného plnění. Žadatel v případě věcného plnění vždy řádně povede stavební deník v souladu s přílohou 5 vyhlášky č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb. Stavební práce realizované formou věcného plnění žadatel označí v soupisu stavebních prací s výkazem výměr a položkovém rozpočtu, který se podává jako povinná příloha při podání Žádosti o proplacení. Poskytnutí stavebních prací v rámci věcného plnění nepodléhá režimu zadávání veřejných zakázek. Při pořízení stavebního materiálu použitého při výstavbě se při výběru dodavatele postupuje dle podmínek uvedených v obecné části Pravidel (kapitola č. 11 Zadávání zakázek žadatelem/příjemcem dotace).

6. Výdaje, které nejsou způsobilé k financování

- výstavby a opravy objektů hrazení bystřin
- preventivní protipovodňová opatření na drobných vodních tocích
- činnosti související s regenerací po konečném vykácení
- DPH, s výjimkou DPH bez nároku na odpočet, kterou skutečně a s konečnou platností nesou příjemci jiní než osoby nepovinné k dani, uvedené v čl. 4 odst. 5 prvním pododstavci šesté směrnice Rady 77/388/EHS ze dne 17. května 1977 o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu – Společný systém daně z přidané hodnoty: jednotný základ daně.

7. Formy financování

- bezhotovostní platba
- hotovostní platba
- věcné plnění ze strany žadatele/příjemce dotace

8. Kriteria přijatelnosti projektu

1. Projekt lze realizovat na území České republiky kromě hl. města Prahy;
2. Projekt je v souladu s příslušnou právní úpravou;
3. Žadatel musí splňovat definici příjemce dotace stanovenou pro příslušné opatření/podopatření/záměr;
4. Projekt musí splňovat účel a rozsah opatření/podopatření/záměru;
5. Projekt obsahuje souhlasné stanovisko Ministerstva životního prostředí dle přílohy Pravidel.

9. Další podmínky

1. Lhůta vázanosti projektu na účel je 5 let od data podpisu Dohody;
2. Žadatel předloží projekt na příslušném regionálním odboru SZIF, v jehož územní působnosti je situována větší část lesního majetku, pro který je projekt zpracován;
3. Podpořené stavby a technologie nesmí být bez souhlasu SZIF dále pronajímány či provozovány jiným subjektem;
4. Příjemce dotace zajistí vykazování údajů potřebných pro monitoring projektu po jeho realizaci po dobu vázanosti projektu na účel;

5. Žadatel/příjemce dotace má prokazatelně uspořádány vlastnické/nájemní vztahy k nemovitostem, které souvisí s realizací projektu. Tuto skutečnost prokazuje příjemce dotace v případě kontroly na místě dokladem o vlastnictví pozemků či nemovitostí, kterých se projekt týká. Pokud je projekt realizován v pronajatém objektu/pozemku, předloží navíc ještě nájemní smlouvu na dobu nejméně pět let od podpisu Dohody nebo s výpovědní lhůtou nejméně 5 let od data podpisu Dohody. V případě spoluvlastnictví nemovitosti je vyžadován písemný souhlas spoluvlastníků nemovitostí vztahujících se k realizaci projektu;
6. Žadatel nečerpá finanční prostředky na výdaje, pro které je požadována dotace z PRV, z rozpočtových kapitol státního rozpočtu, státních fondů nebo jiných fondů Evropské unie, zejména jsou vyloučeny akce, které lze podpořit v rámci společných organizací trhů dle přílohy I nařízení Komise (ES) č. 1974/2006;
7. Žadatel se zavazuje, že požadovaná výše dotace respektuje pravidlo „de minimis", resp. Český přechodný rámec (rozhodnutí Komise N 236/2009 ze dne 7. 5. 2009);
8. Žádost o dotaci a Žádost o proplacení je možné zaslat také v elektronické podobě.

10. Seznam příloh předkládaných na RO SZIF

a) Povinné přílohy předkládané při podání Žádosti o dotaci;

1. Žádost o dotaci v elektronické podobě na CD nosiči – pokud nebyla Žádost o dotaci zaslána v elektronické podobě (podrobnosti viz. Část A – obecné podmínky Pravidel, kapitola 5).
2. Souhlasné stanovisko MŽP dle závazného vzoru Přílohy č. 11 Pravidel (vydává krajské středisko AOPK ČR nebo správa CHKO/NP) – originál, nebo úředně ověřená kopie.
3. V případě, že projekt podléhá řízení stavebního úřadu, pak pravomocné a platné stavební povolení nebo ohlášení stavby nebo jiné opatření stavebního úřadu, na jehož základě lze projekt realizovat - originál nebo úředně ověřená kopie (možno vrátit žadateli).
4. V případě, že pro realizaci projektu není třeba stavební povolení nebo ohlášení stavby nebo jiné opatření stavebního úřadu, pak čestné prohlášení žadatele uvedené v rámci formuláře Žádosti o dotaci (doporučuje se toto čestné prohlášení zkonzultovat se stavebním úřadem nebo si vyžádat stanovisko stavebního úřadu, že na daný projekt není dle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, zapotřebí stavební povolení, ohlášení ani jiné opatření stavebního úřadu) - originál.
5. Projektová dokumentace předkládaná k územnímu nebo stavebnímu řízení v případě územního nebo stavebního řízení k předmětu projektu v souladu se zákonem č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a příslušnými prováděcími předpisy – prostá kopie.
6. V případě ohlášení stavby je povinnou přílohou stavebním úřadem ověřená projektová dokumentace připojená k ohlášení stavby – prostá kopie.
7. Výpis z katastru nemovitostí ne starší 3 měsíců od data podání žádosti, kde je žadatel o dotaci uveden jako vlastník pozemku určeného k plnění funkcí lesa (PUPFL). V případě, že je žadatel nájemce pozemku určeného k plnění funkcí lesa (PUPFL), doloží navíc ještě nájemní smlouvu na takový pozemek na dobu určitou nejméně pět let od podpisu Dohody nebo na dobu neurčitou s výpovědní lhůtou nejméně pět let – prostá kopie.
8. Katastrální mapa s vyznačením lokalizace předmětu projektu v odpovídajícím měřítku, ze které budou patrná čísla pozemků, hranice pozemků, měřítko mapy a název příslušného katastrálního území – prostá kopie.
9. V případě nákupu nemovitosti znalecký posudek ne starší 12 měsíců k datu podání Žádosti o dotaci - originál nebo úředně ověřená kopie (možno vrátit žadateli).

b) Nepovinné přílohy předkládané při podání Žádosti o dotaci

1. V případě, že žadatel požaduje body za rekonstrukci/modernizaci (a to, že se nejedná o novostavbu, není zřejmé z katastrální mapy či z opatření stavebního úřadu), pak tuto skutečnost prokáže předložením porostní mapy, v níž bude předmět dotace zobrazen – prostá kopie.
2. Lesnická obrysová či dopravní mapa nebo situace z projektové dokumentace vypracované autorizovanou osobou (je-li předkládána) se zákresem lesní cesty (předmětu dotace), ze které bude patrná návaznost předmětu dotace na stávající lesní cestu kategorie 1L či 2L nebo jinou nelesní cestu obdobných parametrů odpovídajících kategorií lesních cest 1L či 2L – originál nebo úředně ověřená kopie (možno vrátit žadateli).
3. Popis zlepšení stávajících parametrů lesní cesty dle přílohy č. 10 těchto Pravidel vypracovaný autorizovanou osobou - originál.

c) Povinné přílohy předkládané při podpisu Dohody (žádost byla schválena); C

1. Osvědčení právního statutu, které je v souladu s definicí příjemce dotace a není starší než 3 měsíce k datu podpisu Dohody - originál nebo úředně ověřená kopie. Pro FO nepodnikající se osvědčením právního statutu rozumí prostá kopie OP. Je–li osvědčením právního statutu žadatele výpis z živnostenského či obchodního rejstříku nebo výpis z evidence zemědělského podnikatele, osvědčení právního statutu nepředkládá.
2. Doklad o vedení (popř. zřízení) bankovního účtu ve vlastnictví žadatele, na který bude dotace žadateli poskytnuta - prostá kopie.
3. Potvrzení finančního úřadu, že žadatel má vypořádány splatné závazky vůči finančním úřadům. Datum tohoto potvrzení nesmí být starší než datum zaregistrování Žádosti o dotaci – prostá kopie.

Preferenční kritéria

Podopatření: I.1.2.3 Lesnická infrastruktura
Č. Kritérium Možný
bodový zisk

1. Projekt se týká rekonstrukce, modernizace (vztahuje se na všechny záměry) – 15 bodů

2. Předmětem projektu je oprava nebo vybudování lesní cesty, která navazuje nebo vyúsťuje na stávající cestní síť cest typu 1L a 2L (v souladu s normou ČSN 7 361 08) – 5 bodů

3. Projekt řeší lesní cestu (souvislý úsek lesní cesty), jejíž úpravou se zlepší stávající parametry z horšího stavu kategorií (2L, 3L, 4L), a která po úpravě bude splňovat parametry odvozní cesty 1L a 2L (v souladu s normou ČSN 7 361 08). Úsek zlepšující parametry tvoří ... % z celkové délky úpravy cesty:

4.1. do 10% délky včetně – 2 body

4.2. 10,1 - 20% délky - 4 body

4.3. 20,1 - 30% délky – 6 body

4.4. 30,1 - 40% délky – 8 body

4.5. nad 40,1 % délky – 10 bodů

5. Požadovaná míra dotace (%)

5.1. 100 – 0 bodů

5.2. 99 – 1 bod

5.3. 98 – 2 body

5.4. 97 – 3 body

5.5. ……..

6. Míra nezaměstnanosti v oblasti působnosti obce s rozšířenou působností, ve které je projekt realizován.

6.1. Míra nezaměstnanosti v oblasti působnosti obce s rozšířenou působností, ve které je projekt realizován je 4,5-5,7 %. - 1 bod

6.2. Míra nezaměstnanosti v oblasti působnosti obce s rozšířenou působností, ve které je projekt realizován je 5,8-7,5 %. – 2 body

6.3. Míra nezaměstnanosti v oblasti působnosti obce s rozšířenou působností, ve které je projekt realizován je 7,6 % a více. – 3 body

7. Žadatel předložil v daném kole na daný investiční záměr pouze jednu žádost. – 5 bodů

8. Žádost o dotaci zaslána v elektronické podobě - zaslání prostřednictvím Portálu farmáře (viz. Část A – obecné podmínky Pravidel, kapitola 1, písmeno kk)).

P*ozn. 1: Pokud je u bodovacího kritéria uvedena i druhá úroveň číslování, lze zvolit pouze jednu možnost výběru (tj. např. pouze 2.2.)*

Pozn. 2: Určení míry nezaměstnanosti se provádí na základě tabulky průměrné roční míry nezaměstnanosti ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností za aktuální rok dle přílohy č. 15 Pravidel. Správní obvody rozšířené působnosti těchto obcí jsou vymezeny vyhláškou ministerstva vnitra č. 388/2002 Sb. výčtem obcí, které do nich spadají. Při realizaci projektu na územích více obcí bude konečná míra nezaměstnanosti vypočtena jako aritmetický nevážený průměr dotčených území obcí s rozšířenou působností.

Pozn. 3: Za pref. krit. č. 1 body obdrží projekt, který se týká rekonstrukce/modernizace (není nutná nadpoloviční většina velikosti plochy úpravy či nákladů). Tato skutečnost je posuzována dle kopie katastrální mapy (předmět dotace je v mapě zobrazen, ne pouze zakreslen žadatelem) nebo dle porostní mapy (předmět dotace je v mapě zobrazen, ne pouze zakreslen žadatelem) nebo dle opatření stavebního úřadu (v opatření uvedeno, že se jedná o rekonstrukci/modernizaci předmětu dotace). Pokud žadatel splní jednu z uvedených podmínek, mohou být body uděleny.

Pozn. č. 5: Preferenční kritérium č. 3 Předmětem projektu je oprava nebo vybudování lesní cesty, která navazuje nebo vyúsťuje na stávající cestní síť cest typu 1L a 2L (v souladu s normou ČSN 7 361 08), bude posuzováno na základě přílohy „Lesnická obrysová či dopravní mapa nebo situace z projektové dokumentace vypracované autorizovanou osobou (je-li předkládána) se zákresem lesní cesty (předmětu dotace), ze které bude patrná návaznost předmětu dotace na stávající lesní cestu kategorie 1L či 2L nebo jinou nelesní cestu obdobných parametrů odpovídajících kategorií lesních cest 1L či 2L – originál nebo úředně ověřená kopie (možno vrátit žadateli)". U stávající navazující lesní cesty kategorie 1L či 2L bude uvedena její kategorie. Může se jednat o novostavbu i rekonstrukci lesní cesty. Je-li předmětem dotace více lesních cest, pak budou body přiděleny, pokud alespoň jedna z nich vyhoví tomuto kritériu.

Pozn. č. 6: preferenční kritérium č. 4 Projekt řeší lesní cestu (souvislý úsek lesní cesty), jejíž úpravou se zlepší stávající parametry z horšího stavu kategorií (2L, 3L, 4L), a která po úpravě bude splňovat parametry odvozní cesty 1L a 2L (v souladu s normou ČSN 7 361 08). Úsek zlepšující parametry tvoří ... % z celkové délky úpravy cesty, bude posuzováno na základě přílohy „Popis zlepšení stávajících parametrů lesní cesty dle přílohy č. 10 těchto Pravidel vypracovaný autorizovanou osobou1 - originál.

Je-li předmětem dotace více lesních cest, pak budou body přiděleny, pokud alespoň jedna z nich vyhoví tomuto kritériu. Body není možné načítat za jednotlivé cesty, které jsou součástí projektu, hodnocena bude cesta, která nejvíce zlepšuje stávající parametry.

Pozn. č. 7: Preferenční kritérium č. 7 Pokud žadatel předloží na daný záměr v daném kole dvě a více žádosti, nebude bodově zvýhodněna žádná ze žádostí. Předložením žádosti je rozuměno již zaregistrování žádosti o dotaci.

V případě shodného počtu bodů více projektů rozhoduje:

časové hledisko – datum a čas registrování Žádosti o dotaci

PODOPATŘENÍ I.1.2.3. Lesnická infrastruktura

Záměr a) výstavba, modernizace, rekonstrukce a celkové opravy lesních cest nad 2m šíře včetně souvisejících objektů

Záměr b) výstavba, modernizace, rekonstrukce a celkové opravy zařízení upravujících vodní režim v lesích včetně souvisejících objektů

Záměr c) výstavba, modernizace, rekonstrukce a celkové opravy ostatních infrastrukturních objektů a zařízení sloužících lesnímu hospodářství

kód Popis způsobilého výdaje

001 výstavba lesních cest včetně souvisejících objektů

002 opravy lesních cest včetně souvisejících objektů

003 výstavba objektů lesotechnických meliorací v lesích

004 opravy objektů lesotechnických meliorací v lesích

005 výstavba retenčních vodních nádrží

006 opravy retenčních vodních nádrží

007 výstavba ostatních zařízení upravujících vodní režim v lesích včetně souvisejících objektů

008 opravy ostatních zařízení upravujících vodní režim v lesích včetně souvisejícíchobjektů

009 opatření zaměřená na ochranu půdy

010 výstavba infrastrukturních objektů a zařízení sloužících lesnímu hospodářství

011 opravy infrastrukturních objektů a zařízení sloužících lesnímu hospodářství

012 projektová dokumentace

013 technická dokumentace

014 nákup pozemku

Aktuální znění pravidel naleznete na internetových stránkách www.szif.cz.

Druhým nejvýznamnějším podopatřením z Programu rozvoje venkova ve vztahu k rekonstrukci lesních cest, které byly například poškozeny povodněmi je podopatření II.2.4.1 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření.

Podopatření II.2.4.1 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření

1. Popis podopatření

Podopatření je zaměřeno na obnovu produkčního potenciálu lesa a všech jeho funkcí a snížení rozsahu škod způsobených přírodními kalamitami a požáry. Podpora je poskytována na ochranná opatření pro zamezení, resp. zmírnění škod způsobených kalamitami v lesích a mimořádná opatření při kalamitách způsobených abiotickými vlivy a biotickými činiteli, tj. zejména hmyzími a houbovými škůdci (např. pilatky, obaleči, píďalky, sypavky apod.), jimž nelze zabránit běžnou ochranou. Dále je podpora poskytována na rekonstrukci poškozených lesních porostů po kalamitách, obnovu lesa po kalamitních těžbách, provádění preventivních protipovodňových opatření na drobných vodních tocích a v jejich povodích, protierozní opatření na lesních půdách, odstraňování škod způsobených povodněmi na drobných vodních tocích a v jejich povodích, na lesních cestách, sanace nátrží, erozních rýh a hrazení a stabilizace strží na pozemcích určených k plnění funkcí lesa.

2. Záměry

b) zavádění preventivních opatření v lesích a odstraňování škod způsobených povodněmi

3. Definice příjemce dotace

Žadatelem může být:

- vlastník nebo nájemce pozemku určeného k plnění funkcí lesa,
- sdružení s právní subjektivitou vlastníků nebo nájemců pozemků určených k plnění funkcí lesa.

Žadatelem nemůže být:

- sdružení vzniklé podle § 829 zákona č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů,
- zahraniční fyzická osoba, která nemá trvalé bydliště na území ČR, ani zahraniční právnická osoba, která nemá sídlo na území ČR.

4. Druh a výše dotace

Druh dotace: přímá nenávratná dotace.

Maximální výše dotace: 100 % způsobilých výdajů, ze kterých je stanovena dotace.

Minimální způsobilé výdaje, ze kterých je stanovena dotace, jsou 10 000 Kč na projekt.

Maximální způsobilé výdaje, ze kterých je stanovena dotace, jsou v záměru a) 40 000 000 Kč na projekt.

Maximální způsobilé výdaje, ze kterých je stanovena dotace, jsou v záměru b) 10 000 000 Kč na projekt.

Maximální výše dotace na jednoho příjemce dotace v rámci tohoto podopatření činí 500 000 000 Kč za období 2007 - 2013.

Příspěvek EU činí 80 % veřejných zdrojů.

Příspěvek ČR činí 20 % veřejných zdrojů.

5. Výdaje, které jsou způsobilé ke spolufinancování

Pro oba záměry jsou způsobilé výdaje investičního i neinvestičního charakteru.

Konkrétní skupiny položek (kódy) způsobilých výdajů, které se dále vyplňují do formuláře Žádosti o dotaci, jsou uvedeny v příloze č. 4 Pravidel.

Záměr b) Zavádění preventivních opatření v lesích a odstraňování škod způsobených povodněmi

- provádění preventivních protipovodňových opatření na drobných vodních tocích a v jejich povodích a protierozní opatření, např. výstavba a opravy objektů hrazení bystřin (nesmí se jednat o opatření prováděná z rozhodnutí orgánů státní správy lesů ve veřejném zájmu)
- odstraňování škod způsobených povodněmi na drobných vodních tocích a v jejich povodích, pokud se jedná o pozemky určené k plnění funkcí lesa (dále PUPFL) či toky ve správě subjektu pověřeného hospodařením v lesích, na lesních cestách a souvisejících objektech, sanace nátrží, erozních rýh a hrazení a stabilizace strží (nesmí se jednat o opatření prováděná z rozhodnutí orgánů státní správy lesů ve veřejném zájmu)
- technická dokumentace (tj. zejména dokumentace ke stavebnímu řízení, odborné posudky ve vztahu k životnímu prostředí, položkový rozpočet) – maximálně do výše 80000 Kč

Způsobilé výdaje společné pro oba záměry:

- projektová dokumentace (tj. zpracování projektu dle závazné osnovy nebo jako součásti formuláře Žádosti o dotaci, podnikatelský záměr, studie proveditelnosti, marketingová studie, zadávací řízení) – maximálně do výše 20 000 Kč

6. Výdaje, které nejsou způsobilé ke spolufinancování

- výstavba, modernizace, rekonstrukce a celkové opravy lesních cest, zařízení upravujících vodní režim v lesích a ostatních infrastrukturních objektů a zařízení včetně souvisejících objektů, které nevznikly v důsledku kalamitní situace
- DPH, s výjimkou DPH bez nároku na odpočet, kterou skutečně a s konečnou platností nesou příjemci jiní než osoby nepovinné k dani, uvedené v čl. 4 odst. 5 prvním pododstavci šesté směrnice Rady 77/388/EHS ze dne 17. května 1977 o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu — Společný systém daně z přidané hodnoty: jednotný základ daně

7. Formy financování

- bezhotovostní platba
- hotovostní platba

8. Kritéria přijatelnosti projektu

1) Projekt lze realizovat na území České republiky kromě hlavního města Prahy;

2) Projekt je v souladu s příslušnou právní úpravou;

3) Žadatel musí splňovat definici příjemce dotace stanovenou pro příslušné opatření/podopatření/záměr;

4) Projekt musí splňovat účel a rozsah opatření/podopatření/záměru.

9. Další podmínky

Společné podmínky pro záměr a) i b)

1) Lhůta vázanosti projektu na účel je 5 let od data podpisu Dohody;
2) Žadatel/příjemce dotace má prokazatelně uspořádány vlastnické/nájemní vztahy k nemovitostem, které souvisí s realizací projektu. Tuto skutečnost prokazuje žadatel/příjemce dotace v případě kontroly na místě dokladem o vlastnictví nemovitostí, kterých se projekt týká, v případě realizace projektu na pronajatém pozemku navíc ještě nájemní smlouvou na dobu nejméně 5 let od data podpisu Dohody nebo s výpovědní lhůtou nejméně 5 let od data podpisu Dohody. V případě realizace projektu záměru b) na cizích pozemcích lze nahradit doklad o vlastnictví či nájemní smlouvu písemným souhlasem vlastníků dotčených pozemků s realizací projektu. V případě spoluvlastnictví nemovitosti je vyžadován písemný souhlas spoluvlastníků nemovitostí vztahujících se k realizaci projektu;
3) Žadatel nečerpá finanční prostředky na výdaje, pro které je požadována dotace z PRV, z rozpočtových kapitol státního rozpočtu, státních fondů nebo jiných fondů Evropské unie;
4) Žadatel předloží projekt na příslušném regionálním odboru SZIF, v jehož územní působnosti je situována větší část lesního majetku, pro který je projekt zpracován;
5) Žádost o dotaci a Žádost o proplacení je možné zaslat také v elektronické podobě (viz Část A - obecné podmínky Pravidel, kapitola 1, písmeno kk)).

Podmínky pro záměr b)

1) Žadatel doloží vždy souhlasné stanovisko MŽP;
2) Opatření musí být realizována na pozemcích určených k plnění funkce lesa, na lesních cestách či na pozemcích vodních ploch ve správě subjektu pověřeného hospodařením v lesích;
3) Nesmí se jednat o opatření prováděná z rozhodnutí orgánů státní správy lesů ve veřejném zájmu;

10. Seznam příloh

a. Povinné přílohy předkládané při podání Žádosti o dotaci; C

Společné přílohy pro záměr a) i b)

1) Žádost o dotaci v elektronické podobě na CD nosiči – pokud nebyla Žádost o dotaci zaslána v elektronické podobě (podrobnosti viz. Část A – obecné podmínky Pravidel, kapitola 5).
2) Projekt (bude součástí formuláře Žádosti o dotaci) obsahuje souhlasné vyjádření odborného lesního hospodáře (OLH).
3) Výpis z katastru nemovitostí ne starší 3 měsíců od data podání žádosti, kde je žadatel o dotaci uveden jako vlastník pozemku určeného k plnění funkcí lesa (PUPFL). V případě, že je žadatel nájemcem pozemku určeného k plnění funkce lesa (PUPFL), doloží navíc ještě nájemní smlouvu na takový pozemek na dobu určitou nejméně 5 let od data podpisu Dohody nebo na dobu neurčitou s výpovědní lhůtou nejméně 5 let od data podpisu Dohody – prostá kopie.
4) Doklad o udělení licence k výkonu činnosti odborného lesního hospodáře (§ 37 zákona č. 289/1995 Sb., lesního zákona) – prostá kopie.

Přílohy pro záměr b)

1) V případě, že projekt podléhá řízení stavebního úřadu, pak pravomocné a platné stavební povolení nebo ohlášení stavby nebo jiné opatření stavebního úřadu, na jehož základě lze projekt realizovat - originál nebo úředně ověřená kopie, možno vrátit žadateli.
2) V případě, že pro realizaci projektu není třeba stavební povolení nebo ohlášení stavby nebo jiné opatření stavebního úřadu, pak čestné prohlášení žadatele uvedené v rámci formuláře Žádosti o dotaci (doporučuje se toto čestné prohlášení zkonzultovat se stavebním úřadem nebo si vyžádat stanovisko stavebního úřadu, že na daný projekt není dle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, zapotřebí stavební povolení, ohlášení ani jiné opatření stavebního úřadu) - originál.
3) Stavebním úřadem ověřená projektová dokumentace předkládaná k územnímu nebo stavebnímu řízení nebo k ohlášení stavby v případě územního nebo stavebního řízení nebo k ohlášení stavby k předmětu projektu v souladu se zákonem č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a příslušnými prováděcími předpisy – prostá kopie.
4) V případě, že není přílohou projektová dokumentace předkládaná stavebnímu úřadu, pak půdorys stavby v odpovídajícím měřítku – prostá kopie.
5) Katastrální mapa s vyznačením lokalizace předmětu projektu v odpovídajícím měřítku, ze které budou patrná čísla pozemků, hranice pozemků a měřítko mapy – prostá kopie.
6) V případě odstraňování škod způsobených povodněmi (naplnění kódu způsobilých výdajů 006 nebo 007) potvrzení vodoprávního úřadu o výskytu povodně. V dokumentu musí být uvedena časová identifikace povodně a škody či závady, jejichž odstranění je předmětem projektu. Datum průběhu povodně nesmí být starší 2 let od data podání Žádosti o dotaci – prostá kopie.
7) Souhlasné stanovisko MŽP dle závazného vzoru (vydává krajské středisko AOPK ČR nebo správa CHKO/NP (viz příloha č. 7 těchto Pravidel) – originál.
8) V případě realizace výdajů na vodním toku, který je v katastru veden jako vodní plocha a není pozemkem určeným k plnění funkce lesa, předloží žadatel doklad o tom, že je správcem tohoto vodního toku – prostá kopie.

b) Nepovinné přílohy předkládané při podání Žádosti o dotaci

1) Pouze pro záměr b); netýká se odstraňování škod způsobených povodněmi na drobných vodních tocích a v jejich povodích - tabulka parametrů a technického řešení akce potvrzená autorizovanou osobou a žadatelem o podporu dle přílohy č. 10 těchto Pravidel. Plocha ochráněných lesních pozemků nesmí mít nulovou hodnotu – originál.

c) Povinné přílohy předkládané při podpisu Dohody; C

1) Osvědčení právního statutu, které je v souladu s definicí příjemce dotace a není starší než 3 měsíce od data podpisu Dohody - originál nebo úředně ověřená kopie. Pro FO nepodnikající se osvědčením právního statutu rozumí prostá kopie OP.

Je–li osvědčením právního statutu žadatele výpis z živnostenského či obchodního rejstříku nebo výpis z evidence zemědělského podnikatele, osvědčení právního statutu se nepředkládá.

2) Doklad o vedení (popř. zřízení) bankovního účtu ve vlastnictví žadatele, na který bude žadateli poskytnuta dotace – prostá kopie.

3) Potvrzení finančního úřadu, že žadatel má vypořádány splatné závazky vůči finančním úřadům. Datum tohoto potvrzení nesmí být starší než datum zaregistrování Žádosti o dotaci – prostá kopie.

Preferenční kritéria

Záměr b) Zavádění preventivních opatření v lesích a odstraňování škod způsobených povodněmi

č.	Kritérium	Možný bodový zisk
1.	Celková plocha ochráněných pozemků (dle tabulky parametrů a technického řešení akce v příloze č. 10 Pravidel)	
1.1	Rozsah lesních pozemků*2 + Rozsah ostatních pozemků ≤ 50	15
1.2	50 < Rozsah lesních pozemků*2 + Rozsah ostatních pozemků < 250	30
1.3	Rozsah lesních pozemků*2 + Rozsah ostatních pozemků ≥ 250	50
2.	Projekt se týká odstranění škod způsobených povodněmi	35
3.	Převažující kategorie lesa	
3.1	Lesy hospodářské a vybrané kategorie lesů zvl. určení (tj. lesy v nichž jiný důležitý veřejný zájem vyžaduje odlišný způsob hospodaření a uznané obory a samostatné bažantnice)	20
3.2	Lesy zvláštního určení (mimo vybrané kategorie uvedené v čísle 3.1)	35
3.3	Lesy ochranné	50
4.	Požadovaná míra podpory (%)	
4.1.	100	0
4.2.	98	1
4.3.	96	2
4.4.	94	3
4.5.	.....	
4.26.	50	25
5.	Žádost o dotaci zaslána v elektronické podobě – zaslání prostřednictvím Portálu farmáře (viz. Část A – obecné podmínky Pravidel, kapitola 1, písmeno kk))	5

Pozn. 1: Pokud je u bodovacího kritéria uvedena i druhá úroveň číslování, lze zvolit pouze jednu možnost výběru (tj. např. pouze 4.2.).

Pozn. 2: Pro naplnění preferenčního kritéria č. 2 musí projekt obsahovat kód způsobilých výdajů 006 či 007.

V případě shodného počtu bodů více projektů rozhoduje časové hledisko – datum a čas registrování Žádosti o dotaci.

Záměr b) Zavádění preventivních opatření v lesích a odstraňování škod způsobených povodněmi

001	Výstavba objektů hrazení bystřin
002	Opravy objektů hrazení bystřin
003	Hrazení a stabilizace strží
004	Preventivní protipovodňová opatření na drobných vodních tocích a v jejich povodích - zkapacitnění koryta vodního toku, stabilizace koryta, zabezpečení břehů
005	Protierozní opatření v povodí drobných vodních toků - zábrany sesuvu půdy, sanace erozních rýh
006	Odstraňování škod způsobených povodněmi na drobných vodních tocích a v jejich povodích - sanace břehových nátrží a výmolů, odstranění povodňových nánosů z koryt vodních toků, průtočných nádrží a přilehlých pozemků, odstranění povodňových nánosů v povodí vodních toků, usměrnění koryta vodního toku, oprava poškozených vodních děl (např. hrází)
007	Odstraňování škod způsobených povodněmi na lesních cestách a souvisejících objektech
008	Technická dokumentace
009	Projektová dokumentace

Jako doplňkové podopatřením z Programu rozvoje venkova ve vztahu k LDS, lze považovat v případě stezek, pěšin a chodníků podopatření II.2.4.2 Neproduktivní investice v lesích.

Podopatření II.2.4.2. Neproduktivní investice v lesích

1. Popis podoopatření

Jednorázový příspěvek na neproduktivní investice v lesích na podporu činností vedoucích k usměrňování návštěvnosti lesa a bezpečnosti jeho návštěvníků.

2. Záměr

a) Zvyšování společenské hodnoty lesů

3. Definice příjemce dotace

Žadatelem může být:

- vlastník nebo nájemce pozemku určeného k plnění funkcí lesa,
- sdružení s právní subjektivitou vlastníků nebo nájemců pozemků určených k plnění funkcí lesa.

Žadatelem nemůže být:

- sdružení vzniklé podle § 829 zákona č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů,
- zahraniční fyzická osoba, která nemá trvalé bydliště na území ČR, ani zahraniční právnická osoba, která nemá sídlo na území ČR.

4. Druh a výše dotace

Druh dotace: přímá nenávratná dotace.

Výše dotace: 100 % způsobilých výdajů, ze kterých je stanovena dotace

Minimální způsobilé výdaje, ze kterých je stanovena dotace, jsou 10 000 Kč na projekt.

Maximální způsobilé výdaje, ze kterých je stanovena dotace, jsou v záměru a) 2 000 000 Kč na projekt.

Maximální výše dotace na jednoho příjemce dotace v rámci tohoto podopatření činí 50 000 000 Kč za období 2007 - 2013.

Příspěvek EU činí 80 % veřejných zdrojů.

Příspěvek ČR činí 20 % veřejných zdrojů.

5. Výdaje, které jsou způsobilé ke spolufinancování

Způsobilé výdaje mohou být jen investičního charakteru.

Konkrétní položky (kódy) způsobilých výdajů, které se dále vyplňují do formuláře Žádosti o dotaci, jsou uvedeny v příloze č. 4.

Záměr a) Zvyšování společenské hodnoty lesů

- opatření k posílení rekreační funkce lesa (značení, výstavba a rekonstrukce stezek pro turisty do šíře 2 metrů, značení cyklostezek, zřizování herních a naučných prvků, popis informací o místně významných přírodních prvcích, apod.)
- opatření k zajištění bezpečnosti návštěvníků lesa (výstavba objektů pro zajištění bezpečnosti návštěvníků, např. mostky, lávky, zábradlí, stupně, apod.)

- projektová dokumentace (tj. zpracování projektu dle závazné osnovy nebo jako součásti formuláře Žádosti o dotaci, podnikatelský záměr, studie proveditelnosti, marketingová studie, zadávací řízení) – maximálně do výše 20 000 Kč
- technická dokumentace (tj. zejména dokumentace ke stavebnímu řízení, odborné posudky ve vztahu k životnímu prostředí, položkový rozpočet) – maximálně do výše 80 000 Kč
- nákup pozemku za podmínky, že:
  - jedná se o nezastavěný pozemek
  - existuje přímá vazba mezi nákupem pozemku a předmětem projektu
  - dotaci nelze využít na nákup spoluvlastnických podílů, vyjma případů, kdy se takto nakoupený pozemek stane po uskutečnění tohoto nákupu výlučným vlastnictvím žadatele
  - způsobilý výdaj nákup pozemku bude činit max. 10 % ze způsobilých výdajů, ze kterých je stanovena dotace na daný projekt
  - částka způsobilých výdajů vyplývá ze znaleckého posudku, který žadatel dokládá jako povinnou přílohu při zaregistrování Žádosti o dotaci (pokud při podání Žádosti o proplacení budou doloženy účetní/daňové doklady a kupní smlouvy na nižší částku než je částka uvedena ve znaleckém posudku, bude proplacena nižší částka).

6. Výdaje, které nejsou způsobilé ke spolufinancování

- stezky širší než 2 metry a lesní cesty, které budou využívány převážně pro účely lesního hospodářství
- provozní výdaje, následná údržba a péče
- výstavba cyklostezky
- DPH, s výjimkou DPH bez nároku na odpočet, kterou skutečně a s konečnou platností nesou příjemci jiní než osoby nepovinné k dani, uvedené v čl. 4 odst. 5 prvním pododstavci šesté směrnice Rady 77/388/EHS ze dne 17. května 1977 o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu — Společný systém daně z přidané hodnoty: jednotný základ daně.

7. Formy financování

- bezhotovostní platba
- hotovostní platba

8. Kritéria přijatelnosti projektu

Níže uvedené povinnosti jsou doplněny označením typu sankce dle ustanovení kapitoly 15 Obecných podmínek.

1) Projekt lze realizovat na území České republiky kromě hlavního města Prahy;

2) Projekt je v souladu s příslušnou právní úpravou;

3) Žadatel musí splňovat definici příjemce dotace stanovenou pro příslušné opatření/podopatření/záměr;

4) Projekt musí splňovat účel a rozsah opatření/podopatření/záměru.

9. Další podmínky

Níže uvedené povinnosti jsou doplněny označením typu sankce dle ustanovení kapitoly 15 Obecných podmínek.

1) Lhůta vázanosti projektu na účel je 5 let od data podpisu Dohody;
2) Žadatel/příjemce dotace má prokazatelně uspořádány vlastnické/nájemní vztahy k nemovitostem, které souvisí s realizací projektu. Tuto skutečnost prokazuje žadatel/příjemce dotace v případě kontroly na místě dokladem o vlastnictví nemovitostí, kterých se projekt týká, v případě realizace projektu na pronajatém pozemku navíc ještě nájemní smlouvou na dobu nejméně 5 let od data podpisu Dohody

nebo s výpovědní lhůtou nejméně 5 let od data podpisu Dohody. V případě spoluvlastnictví nemovitosti je vyžadován písemný souhlas spoluvlastníků nemovitostí vztahujících se k realizaci projektu;

3) Žadatel doloží souhlasné stanovisko MŽP;
4) Žadatel nečerpá finanční prostředky na výdaje, pro které je požadována dotace z PRV, z rozpočtových kapitol státního rozpočtu, státních fondů nebo jiných fondů Evropské unie;
5) Žadatel předloží projekt na příslušném regionálním odboru SZIF, v jehož územní působnosti je situována větší část lesního majetku, pro který je projekt zpracován;
6) Žádost o dotaci a Žádost o proplacení je možné zaslat také v elektronické podobě (viz Část A - obecné podmínky Pravidel, kapitola 1, písmeno kk)).

10. Seznam příloh

Níže uvedené přílohy jsou doplněny označením typu sankce dle ustanovení kapitoly 15 Obecných podmínek.

a) Povinné přílohy předkládané při podání Žádosti o dotaci;

1) Žádost o dotaci v elektronické podobě na CD nosiči – pokud nebyla Žádost o dotaci zaslána v elektronické podobě (podrobnosti viz. Část A – obecné podmínky Pravidel, kapitola 5).
2) Výpis z katastru nemovitostí ne starší 3 měsíců od data podání žádosti, kde je žadatel o dotaci uveden jako vlastník pozemku určeného k plnění funkcí lesa (PUPFL), nebo nájemní smlouva na takový pozemek na dobu určitou nejméně 5 let od data podpisu Dohody nebo na dobu neurčitou s výpovědní lhůtou nejméně 5 let od data podpisu Dohody – prostá kopie.
3) V případě, že projekt podléhá řízení stavebního úřadu, pak pravomocné a platné stavební povolení nebo ohlášení stavby nebo jiné opatření stavebního úřadu, na jehož základě lze projekt realizovat - originál nebo úředně ověřená kopie, možno vrátit žadateli.
4) V případě, že pro realizaci projektu není třeba stavební povolení nebo ohlášení stavby nebo jiné opatření stavebního úřadu, pak čestné prohlášení žadatele uvedené v rámci formuláře Žádosti o dotaci (doporučuje se toto čestné prohlášení zkonzultovat se stavebním úřadem nebo si vyžádat stanovisko stavebního úřadu, že na daný projekt není dle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, zapotřebí stavební povolení, ohlášení ani jiné opatření stavebního úřadu) - originál._
5) Stavebním úřadem ověřená projektová dokumentace předkládaná k územnímu nebo stavebnímu řízení nebo k ohlášení stavby v případě územního nebo stavebního řízení nebo k ohlášení stavby k předmětu projektu v souladu se zákonem č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a příslušnými prováděcími předpisy – prostá kopie.
6) V případě, že není přílohou projektová dokumentace předkládaná stavebnímu úřadu, pak půdorys stavby v odpovídajícím měřítku – prostá kopie.
7) Katastrální mapa s vyznačením lokalizace předmětu projektu v odpovídajícím měřítku, ze které budou patrná čísla pozemků, hranice pozemků a měřítko mapy – prostá kopie.
8) Souhlasné stanovisko MŽP dle závazného vzoru (vydává krajské středisko AOPK ČR nebo správa CHKO/NP) (viz příloha č. 7 Pravidel) – originál.
9) V případě nákupu pozemku, který bude způsobilým výdajem, znalecký posudek ne starší 12 měsíců k datu podání Žádosti o dotaci - originál nebo úředně ověřená kopie (možno vrátit žadateli).

b) Nepovinné přílohy předkládané při podání Žádosti o dotaci

1) V případě, že žadatel požaduje preferenční body za vybrané kategorie lesa zvl. určení (tj. lázeňské, příměstské a další lesy se zvýšenou rekreační funkcí), pak projekt (bude součástí formuláře Žádosti o dotaci) obsahuje souhlasné vyjádření odborného lesního hospodáře (OLH) – originál.
2) V případě, že žadatel požaduje body za preferenční kriterium převažující kategorie lesa a dokládá souhlasné vyjádření odborného lesního hospodáře (OLH), pak doloží i pravomocné a platné rozhodnutí o udělení licence pro výkon OLH (§ 37 zákona č. 289/1995 Sb., lesní zákon) – prostá kopie.

c) Povinné přílohy předkládané při podpisu Dohody;

4) Osvědčení právního statutu, které je v souladu s definicí příjemce dotace a není starší než 3 měsíce od data podpisu Dohody - originál nebo úředně ověřená kopie. Pro FO nepodnikající se osvědčením právního statutu rozumí prostá kopie OP.

   Je–li osvědčením právního statutu žadatele výpis z živnostenského či obchodního rejstříku nebo výpis z evidence zemědělského podnikatele, osvědčení právního statutu se nepředkládá.

5) Doklad o vedení (popř. zřízení) bankovního účtu ve vlastnictví žadatele, na který bude žadateli poskytnuta dotace – prostá kopie.

6) Potvrzení finančního úřadu, že žadatel má vypořádány splatné závazky vůči finančním úřadům. Datum tohoto potvrzení nesmí být starší než datum zaregistrování Žádosti o dotaci – prostá kopie.

Preferenční kritéria

Záměr a) Zvyšování společenské hodnoty lesů

č.	Kritérium	Možný bodový zisk
1.	Projekt navazuje na již realizované projekty	20
2.	Vybrané kategorie lesa zvl. určení (tj. lázeňské, příměstské a další lesy se zvýšenou rekreační funkcí)	40
3.	Požadovaná míra podpory (%)	
3.1.	100	0
3.2.	98	1
3.3.	96	2
3.4.	94	3
3.5.	92	4
3.6.	90	5
3.26.	50	25
4.	Žádost o dotaci zaslána v elektronické podobě – zaslání prostřednictvím Portálu farmáře (viz. Část A – obecné podmínky Pravidel, kapitola 1, písmeno kk))	5

V případě shodného počtu bodů více projektů rozhoduje časové hledisko – datum a čas registrování Žádosti o dotaci.

Číselník způsobilých výdajů

Záměr a) Zvyšování společenské hodnoty lesů

001	Opatření k posílení rekreační funkce lesa (značení, výstavba a rekonstrukce stezek pro turisty do šíře 2 metrů, značení cyklostezek, herní a naučné prvky, místně významné přírodní prvky, apod.)
002	Opatření k usměrňování návštěvnosti území (zřizování parkovacích míst, odpočinkových stanovišť, přístřešků, informačních tabulí, apod.)
003	Opatření k zajištění bezpečnosti návštěvníků lesa (výstavba objektů pro zajištění bezpečnosti návštěvníků, např. mostky, lávky, zábradlí, stupně, apod.)
004	Opatření k údržbě lesního prostředí (zařízení k odkládání odpadků apod.)
005	Ostatní opatření přispívající ke zvyšování společenské hodnoty lesů
006	Nákup pozemku
007	Technická dokumentace
008	Projektová dokumentace

Další část spíše informativního charakteru se bude věnovat možnostem, které nejsou prioritně lesnické, ale mohou také napomoci ke zpřístupnění lesních pozemků a mohou mít na LDS vliv. Jedním z takových podopatření z Programu rozvoje venkova je podopatření II.2.1.1. Obnova a rozvoj vesnic.

II.2.1.1. Obnova a rozvoj vesnic

Předmětem podopatření je podpora malých obcí v oblasti základní dopravní a technické infrastruktury včetně vodohospodářské, zajištění územních plánů a zlepšení vzhledu obcí a tím zlepšení životních podmínek a zvýšení atraktivity vesnic pro bydlení, podnikání i relaxaci.

Záměry:

a) zlepšení dopravní a technické infrastruktury a vzhledu obcí

- budování a obnova místních komunikací III. a IV. třídy včetně pro vodu propustných komunikací
- budování a obnova sítí technické infrastruktury;
- obnova veřejných prostranství obce;
- parkové úpravy;
- nákup techniky pro údržbu zeleně v souvislosti s projektem do 20% způsobilých výdajů projektu, ze kterých je stanovena dotace; …….

b) vodovody, kanalizace a ČOV pro veřejnou potřebu (mimo ZCHU a CHOPAV)

c) územní plán

Příjemce:

Záměr a)

- obce, svazky obcí
- nestátní neziskové organizace
- zájmová sdružení právnických osob
- církve a jejich organizace

Záměr b)

- obce, svazky obcí

Záměr c)

- obce

Druh a výše dotace:

Druh dotace: přímá nenávratná dotace.

Výše dotace činí **90%** způsobilých výdajů, ze kterých je stanovena dotace.

Minimální výdaje jsou 50 000 Kč na projekt.

Maximální výdaje v záměru **a)** jsou **5 mil.** Kč na projekt (je-li žadatelem svazek obcí, je limit možno násobit počtem obcí, jichž se projekt přímo týká až do maximální částky 20 mil. Kč).

Maximální výdaje v záměru **b)** jsou **40 mil.** Kč na projekt (u projektu svazku obcí se limit 40 mil. Kč navyšuje o 10% s každou následující obcí až do maximální částky 60 mil. Kč).

Maximální výdaje v záměru **c)** jsou **1,5 mil**. Kč na projekt.

Příspěvek EU činí 75% veřejných zdrojů.

Příspěvek ČR činí 25% veřejných zdrojů.

Způsob proplácení: **možnost průběžného financování**

Kritéria přijatelnosti:

- Projekt musí být realizován na území České republiky v obci do 500 obyvatel, kromě projektů na výstavbu vodovodů, kanalizací a ČOV pro veřejnou potřebu, které jsou vymezeny pro obce do 2000 obyvatel (vodovody) a pro obce do 2000 obyvatel s kapacitou do 2000 E.O. (kanalizace, ČOV).
- Pro svazek obcí platí, že může zahrnovat i obce s více než 500 nebo 2000 obyvateli, ovšem příslušný projekt musí být realizován v obcích do 500 obyvatel nebo 2000 obyvatel.
- Kapacita jednotlivých systémů kanalizací a ČOV, nebo jednoho společného systému, nesmí přesahovat limit 2000 E.O.

Specifika:

Projekty týkající se výstavby vodovodů, kanalizací a ČOV v rámci záměru b) budou podpořeny pouze mimo území vyžadující zvláštní ochranu (NP a CHKO včetně jejich ochranných pásem, lokality soustavy Natura 2000, území CHOPAV a ochranných pásem vodních zdrojů) a mimo povodí vodního díla Nové Mlýny; uvedená území náleží do oblasti dotací poskytovaných z Operačního programu Životní prostředí;

Preferenční kritéria

Pořadí/záměr Kritérium centrální Možný bodový zisk

1.1/ a) Komplexnost projektu - projekt předložený v záměru a) zahrnuje více než čtyři aktivity1 záměru – 23 bodů

1.2/ a) Komplexnost projektu - projekt předložený v záměru a) zahrnuje 3-4 aktivity záměru – 15 bodů

1.3/ a) Komplexnost projektu - projekt předložený v záměru a) zahrnuje 2 aktivity záměru – 8 bodů

2.1/ a,c) Počet obyvatel v obci2 - obec, kde je projekt předložený v záměru a) a c) realizován, má do 250 obyvatel – 11 bodů

5.1/a,b,c) Míra nezaměstnanosti4 ve správním obvodu obce s rozšířenou působností, ve kterém je projekt realizován je 4,4 – 6,4% - 4 body

5.2/ a,b,c) Míra nezaměstnanosti ve správním obvodu obce s rozšířenou působností,ve kterém je projekt realizován je 6,5 – 8,7% - 8 bodů

Poznámka:

Aktivitou se rozumí: 1. budování a obnova místních komunikací, 2. obnova pro vodu propustných komunikací, 3. budování a obnova technické infrastruktury, 4. obnova veřejných prostranství, 5. parkové úpravy a nákup a výsadba veřejné zeleně, 6. nákup techniky pro údržbu zeleně. Jednotlivé aktivity musí být provázány s příslušnými kódy dle Číselníku způsobilých výdajů. 2 Velikost obce, ve které je projekt realizován, je posuzována dle dokumentu ČSÚ: Číselník obcí (CISOB) k 1. 1. 2009, pro určení velikosti obce je považován za závazný dokument ČSÚ: Počet obyvatel v obcích České republiky (kód 1301) k 1. 1. 2009. V případě záměru c) počet obyvatel k 1.1.2007. 3 Lhůta, do které musí být preferenční kritérium Podíl nově připojených osob k celkovému počtu obyvatel splněno, tzn. do kdy se musí obyvatelé připojit, je 1 rok od data převedení dotace příjemci dotace. V rámci daného bodovacího kriteria nelze zahrnout veřejné budovy a objekty pro podnikání. U rekreačních nemovitostí (rozumí se objektů pro individuální – rodinnou rekreaci, nesloužících k podnikatelským účelům) je možno pro výpočet uvádět max. 3 osoby na jednu nemovitost. V případě společného projektu na vodovod i kanalizaci se pro účely tohoto kriteria bere v úvahu to procento připojených osob, které je vyšší. V případě, že žadatelem je svazek obcí, je nutné vypočítat průměrný podíl připojených osob za všechny obce, kterých se projekt týká. 4 Určení míry nezaměstnanosti se provádí na základě tabulky průměrná roční míra nezaměstnanosti ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností aktuální k datu

podání žádosti. Správní obvody rozšířené působnosti těchto obcí jsou vymezeny vyhláškou ministerstva vnitra č. 388/2002 Sb. výčtem obcí, které do nich spadají. Pro určení míry nezaměstnanosti se vychází z přílohy č. 6 těchto Pravidel.

5.3/a,b,c) Míra nezaměstnanosti ve správním obvodu obce s rozšířenou působností, ve kterém je projekt realizován je více než 8,7% - 12 bodů

6/ a,b,c) Žadatel předložil v daném kole na daný projektový záměr pouze jednu žádost – 8 bodů

7/ a,b,c) Žadatel dosud nepodepsal Dohodu o poskytnutí dotace se SZIF v daném projektovém záměru (v období 2007-2013) – 15 bodů

8/a,b,c) Žádost o dotaci byla podána v elektronické podobě – zasláním prostřednictvím Portálu farmáře (viz Část A – obecné podmínky Pravidel, kapitola 1, písmeno kk)) – 8 bodů

001	stavební výdaje na obnovu místních komunikací III. a IV. třídy včetně vodu propustných, včetně výdajů na přesun hmoty, doprovodné silniční vegetace a dalších součástí a příslušenství (např. všechny konstrukční vrstvy vozovek a krajnic, zpomalovací prahy, propustky, mostky, lávky pro chodce nebo cyklisty, příkopy a jiná povrchová odvodňovací zařízení, dopravní značky a značení, zábradlí, svodidla)
002	stavební výdaje na novou výstavbu místních komunikací III. a IV. třídy, včetně výdajů na přesun hmoty, doprovodné silniční vegetace a dalších součástí a příslušenství (např. všechny konstrukční vrstvy vozovek a krajnic, zpomalovací prahy, propustky, mostky, lávky pro chodce nebo cyklisty, příkopy a jiná povrchová odvodňovací zařízení, dopravní značky a značení, zábradlí, svodidla)
003	stavební výdaje na budování a/nebo obnovu sítí technické infrastruktury - energetická vedení, veřejný rozhlas, produktovody (vyjma infrastruktury, kterou řeší záměr b))
004	stavební výdaje na obnovu veřejných prostranství obce (např. náměstí, tržišť, parků), oplocení a venkovního mobiliáře (lavičky, stoly, odpadkové koše, stojany na kola, zábradlí, úřední desky, informační panely) a na obnovu a/nebo výstavbu čekáren na zastávkách hromadné dopravy (vyjma hřišť, které řeší podopatření III.2.1.2)
005	výdaje na parkové úpravy (terénní úpravy, ohumusování, zatravnění, včetně nákladů na osivo, nákup a výsadba dřevin) v zastavěném území obce (intravilánu) v souvislosti s projektem
006	výdaje na nákup techniky pro údržbu zeleně vyjma ručního nářadí v souvislosti s projektem do 20 % způsobilých výdajů projektu, ze kterých je stanovena dotace. Úplný výčet techniky pro údržbu zeleně – viz. příloha č.5
007	stavební výdaje na zpevnění ploch a pokládka zpevněných povrchů a dlažeb zejména pro vodu propustných (nezbytné přístupové komunikace, odstavné a manipulační plochy, neplacená parkoviště, plochy stanovišť kontejnerů pro komunální odpad)
008	výdaje na nákup pozemků souvisejících s projektem v ceně do 10% způsobilých výdajů projektu, ze kterých je stanovena dotace
009	výdaje na zpracování projektové dokumentace
010	výdaje na zpracování technické dokumentace

	Kritérium regionální	Region NUTS II						
		SČ	JZ	SZ	SV	JV	SM	MS
1	Projekt buduje nebo rekonstruuje místní komunikaci nebo řeší vzhled obcí – záměr a)	20	30	25	35	40	25	35
2	Projekt řeší ČOV min. z 30% způsobilých výdajů, ze kterých je stanovena dotace – záměr b)	20	20	30	25	10	30	20
3	Projekt řeší veřejný vodovod min. z 30% způsobilých výdajů, ze kterých je stanovena dotace – záměr b)	15	30	20	20	30	20	10
4	Projekt řeší kanalizaci min z 30% způsobilých výdajů, ze kterých je stanovena dotace – záměr b)	20	15	20	20	20	15	20
5	Projekt řeší zpracování územního plánu – záměr c)	5	5	5	0	0	5	0
6.1	Nákladová efektivnost projektu je ve výši 90 001 – 100 000 Kč/ osoba	5	0	5	0	0	0	0
6.2	Nákladová efektivnost projektu je ve výši 80 001 – 90 000 Kč/osoba	5	0	10	0	0	0	0
6.3	Nákladová efektivnost projektu je ve výši 0 – 80 000 Kč/osoba	10	0	15	0	0	0	0

Bodování v případě, že je žadatelem svazek obcí (případně zájmová sdružení právnických osob), tzn. projekt je realizován ve více obcích:

Počet obyvatel v obci: vypočítá se průměrný počet obyvatel daných obcí a následně zařadí do příslušné kategorie preferenčního kritéria

Míra nezaměstnanosti v obci: vypočítá se průměrná míra nezaměstnanosti daných obcí a následně zařadí do příslušné kategorie preferenčního kritéria

Číselník způsobilých výdajů

Záměr a) - zlepšení dopravní a technické infrastruktury a vzhledu obcí

Posledním z opatření z Programu rozvoje venkova, které může řešit problematiku zpřístupnění pozemků včetně lesních pozemků je opatření I.1.4 Pozemkové úpravy.

I.1.4 Pozemkové úpravy

Opatření Pozemkové úpravy napomáhá k racionálnímu prostorovému uspořádání pozemků všech vlastníků půdy v daném katastrálním území. Slouží k zaměření řešeného území, k reálnému vytyčení pozemků v terénu a k realizaci potřebných opatření v území (plán společných zařízení).

Záměr:

d) realizace plánů společných zařízení pozemkových úprav dle zákona č. 139/2002 Sb.:

- opatření ke zpřístupnění pozemků,
- protierozní opatření pro ochranu půdního fondu,
- vodohospodářská opatření sloužící k neškodnému odvedení povrchových vod a ochraně území před záplavami,
- opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí a zvýšení ekologické stability krajiny (místní ÚSES a výsadba zeleně včetně následné péče).

Příjemce: Příjemci dotace jsou pozemkové úřady.

Druh a výše dotace:

Druh dotace: přímá nenávratná dotace.

Maximální výše dotace: 100 % způsobilých výdajů, ze kterých je stanovena dotace.

Příspěvek EU činí 75 % veřejných zdrojů.

Příspěvek ČR činí 25 % veřejných zdrojů.

Částka způsobilých výdajů na jeden projekt činí od 300 tis. Kč do 25 mil. Kč.

Maximální výše dotace na jednoho příjemce dotace (tj. pozemkový úřad) činí 25 mil. Kč v rámci jednoho kola příjmu žádostí a 180 mil. Kč za období 2007–2013.

Výdaje, které jsou způsobilé k financování:

Záměr d) realizace plánů společných zařízení na základě schváleného návrhu pozemkových úprav dle zákona č. 139/2002 Sb.

- vytyčení pozemku pod stavbou a zaměření stavby,
- zemní a stavební práce včetně přesunů hmot,
- stavební materiál,
- nákup, výsadba a zajištění zeleně,

- zařízení staveniště,
- další možné speciální práce a technologie dle technických požadavků realizačního projektu.

Formy financování: bezhotovostní platba

Preferenční kritéria

Záměr d) realizace společných zařízení pozemkových úprav dle zákona č. 139/2002 Sb.

Možný bodový zisk

1. Je projekt v souladu s platnou a schválenou rozvojovou strategií území (mikroregionu), do kterého spadá? – 10 bodů

2. Nachází se projekt v obci se sídlem o počtu obyvatel menším než 2000? – 5 bodů

3. Je v dotčeném katastrálním území schválen územní plán obce? – 10 bodů

4. Řeší projekt ochranu zemědělské půdy před erozí nebo ochranu sídla či území před povodní? 20

5.1 Má projekt polyfunkční charakter? – spojení dvou funkcí (např. dopravní + ekologická, dopravní + vodohosp., ekologická + vodohosp.,

protierozní + ekologická apod.) – 10 bodů

5.2 Má projekt polyfunkční charakter? – spojení více než dvou funkcí – 15 bodů

6. Dojde realizací projektu ke zvýšení ekologické stability krajiny? – 5 bodů

7. Odpovídá navržená druhová skladba dřevin ekologickým požadavkům? – 5 bodů

8. Bude mít realizace projektu kladný vliv na území z pohledu zvláštní ochrany přírody? – 5 bodů

9. Řeší projekt návaznost na obdobné zařízení (historicky existující i nově vybudované) (opatření ke

zpřístupnění pozemků, ÚSES, vodohospodářské nebo protierozní opatření)? -10 bodů

10. Je schválen návrh pozemkových úprav v jednom nebo více sousedních katastrálních územích? (Vydáno rozhodnutí PÚ o schválení návrhu dle zák. č. 139/2002 Sb., příp. zák. č. 284/1991 Sb.) – 5 bodů

11. Existuje písemný závazek budoucího nabyvatele realizovaného společného zařízení, že bude toto

zařízení udržovat po dobu nejméně 5 let? – 5 bodů

Projekt byl podán také v elektronické podobě. – 1 bod

Číselník způsobilých výdajů

Záměr d) realizace plánů společných zařízení pozemkových úprav dle zákona č. 139/2002 Sb.

001 vytyčení pozemku pod stavbou a zaměření stavby
002 zemní a stavební práce včetně přesunů hmot
003 stavební materiál
004 nákup, výsadba a zajištění zeleně
005 zařízení staveniště
006 možné speciální práce a technologie dle technických požadavků realizačního projektu
007 zemní a stavební práce včetně přesunů hmot a stavební materiál

Ve všech případech se jedná o projektová opatření, která jsou upravena pravidlya žádosti se podávají v rámci jednotlivých vyhlášených kol, které vyhlašuje ministr zemědělství. Aktuální znění pravidel pro jednotlivá opatření a podopatření PRV naleznete na internetových stránkách www.szif.cz.

6.5 Podpora regenerace urbanizované krajiny

Na co je podpora poskytována

- obnova přírodě blízké zeleně v sídelním prostředí, individuální zakládání a obnovu parků a další trvalé nelesní zeleně na plochách vymezených v územně plánovací dokumentaci, stromořadí a významných skupin stromů uvnitř sídel, hřbitovů, městských a obecních lesoparků, školních zahrad a komponovaných krajinných areálů; současně bude podpora zaměřena k obnově a rozvoji funkčních ploch sídelní zeleně zlepšujících kvalitu života člověka v urbanizované krajině;
- zakládání a regenerace zeleně v rámci tvorby zeleného prstence kolem sídla, vymezené v územně plánovací dokumentaci;
- výsadba vegetace s přírodě blízkým charakterem na místě dříve odstraněných malých (na pozemcích menších než 10 ha) a ekonomicky těžko využitelných brownfields, bývalých vojenských výcvikových prostorů (v případě, že se nejedná o velkoplošné zalesňování), jiných staveb a zařízení, zátěže či následků geologického průzkumu;
- odstranění nebo zajištění nevyužívaných staveb a dalších objektů ve zvláště chráněných územích a územích zařazených do soustavy Natura 2000.

Způsobilé výdaje

- stavební práce, zemědělské, lesnické, sadovnické a související služby zajišťující splnění parametrů dané oblasti podpory, zejména:
    - náklady na výsadbu, povýsadbové práce v rámci realizace záměru, nejdéle po dobu 2 let od ukončení realizace výsadeb, ochranu, ošetření dřevin a odstranění nevhodných dřevin; povýsadbové práce nelze zahrnout do způsobilých výdajů v případě opatření, kdy jsou výsadby zakládány alejovými stromy;
    - náklady spojené se založením trávníků; do způsobilých výdajů v tomto případě nelze zahrnout náklady na založení trávníku travními koberci;
    - vyvolané investice v přímé souvislosti s projektem (např. přeložka inženýrských sítí, přeložka komunikace apod.);
    - do způsobilých výdajů lze zahrnout náklady spojené s realizací cestní sítě v podobě mlatových cest z vodopropustného přírodního materiálu (štěrk, písek, kačírek atd.) do výše 20 % způsobilých nákladů; nelze zahrnout náklady spojené s realizací cestní sítě se zpevněným povrchem, pořízením mobiliáře, veřejného osvětlení apod.;
        - náklady na odvoz a uložení suti z likvidovaných staveb ze ZCHÚ a území Natura 2000;
        - vícepráce do výše rozpočtové rezervy, která činí max. 5 % z přímých realizačních výdajů;
        - vedlejší rozpočtové náklady do 3 % z celkových způsobilých přímých realizačních výdajů (včetně nezbytných geodetických prací).

Pro koho je podpora určena

- fyzické osoby – nepodnikatelé;
- obce a města, svazky obcí a měst, příspěvkové organizace a organizační složky obcí a měst;
- kraje, příspěvkové organizace a organizační složky krajů;
- státní podniky (LČR, VLS), státní organizace;
- vysoké školy a univerzity;
- příspěvkové organizace a organizační složky státu;
- správy národních parků;
- veřejné výzkumné instituce;
- občanská sdružení;

- obecně prospěšné společnosti;
- další subjekty jejichž činnost není podnikatelskou ve smyslu Obchodního zákoníku;
- ostatní nepodnikatelské subjekty vlastněné z více než 50% majetku obcemi či jinými veřejnoprávními subjekty, včetně v. v. i.;
- obchodní společnosti vlastněné z více než 67% majetku obcemi či jinými veřejnoprávními subjekty.

Podmínky poskytnutí podpory

Pokud je součástí opatření nákup pozemku, musí být příjemce podpory vlastníkem nemovitosti po dobu nejméně 10 let od ukončení realizace projektu a musí po tuto dobu zajistit udržitelnost opatření.

Vazby na intervence jiných programů EU či národních programů

Regionální operační programy budou řešit komplexní projekty, nikoliv individuální. Na rozdíl od Programu rozvoje venkova a Regionálních operačních programů je v této oblasti podpory jiné zaměření akcí – posilování biodiverzity v urbanizovaném prostředí

Podmínky poskytnutí podpory v rámci celé prioritní osy 6

Podpora bude realizována na území České republiky kromě území hl. m. Prahy.

Kombinace podpor (6.2, 6.3, 6.4 a 6.5) v rámci jednoho projektu je možná při splnění všech dílčích podmínek pro jednotlivé oblasti (podoblasti) podpory. Zařazení projektu bude provedeno dle principu převažujících nákladů.

S výjimkou oblasti podpory 6.1 musí být příjemce vlastníkem nebo nájemcem pozemku (nebo musí prokázat jiný právní vztah k pozemku na úrovni vlastnictví nebo nájmu, např. právo hospodaření), na kterém bude zajištěna následná péče a údržba realizovaného opatření po dobu nejméně 5 let od ukončení implementace opatření (nebo jak je uvedeno u jednotlivých opatření). Případně musí disponovat smlouvou s ověřenými podpisy s vlastníkem pozemku, ve které vlastník vyjádří souhlas s realizací opatření na jeho pozemku a umožní konečnému uživateli následnou péči a údržbu realizovaného opatření po stanovenou dobu. V případě opatření do 2 mil. Kč bez DPH postačí písemný souhlas vlastníka pozemku. V případě, že se jedná o projekt, jehož předmětem je předcházení zavlékání, regulace a likvidace populací invazních druhů rostlin a živočichů a jehož žadatelem je orgán ochrany přírody, lze souhlas vlastníka nahradit postupem podle § 68 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

Maximální doba realizace opatření jsou 3 roky.

V případě, kdy při realizaci projektu vznikne příjem, je třeba výši tohoto příjmu doložit relevantním dokladem (např. posouzením odborně způsobilou osobou).

V případě, kdy opatření navazuje na již realizované opatření, je nutno tuto skutečnost doložit projektovou dokumentací již realizovaného opatření nebo studií širšího území nebo fotodokumentací prokazující návaznost na již realizované opatření.

Pokud je projektový záměr součástí Integrovaného plánu rozvoje měst, bude dle usnesení vlády ČR č. 883/2007 ze dne 13. 8. 2007 bonifikován 10% z celkového obdrženého bodového hodnocení. Město potvrdí, že předkládaný projekt je součástí a v souladu s cíli a prioritami schváleného Integrovaného plánu rozvoje města. Toto potvrzení dodá žadatel jako přílohu k žádosti o poskytnutí dotace z OP ŽP.

Forma a výše podpory

Druh dotace: nenávratná finanční pomoc (dotace) dle individuálního projektu.

Výše dotace: maximálně 85% celkových způsobilých veřejných výdajů.

Finanční účast příjemce podpory na spolufinancování projektu (kromě oblasti podpory 6.1) je požadována ve výši min. 10% z celkových způsobilých výdajů projektu. U žadatelů organizačních složek státu a příspěv-

kových organizací zřízených státem lze za vlastní zdroje považovat prostředky státního rozpočtu hrazené z příslušné kapitoly státního rozpočtu.

Zdroje financování

- Evropský fond pro regionální rozvoj a Fond soudržnosti Evropské unie;
- SFŽP;
- státní rozpočet.

Realizační orgány

Řídící orgán: Ministerstvo životního prostředí.

Zprostředkující a poradenský subjekt: Státní fond životního prostředí (SFŽP).

Odborné stanovisko z hlediska ochrany přírody a krajiny vydává k projektovým žádostem Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, která rovněž zajišťuje příjem žádostí.

Platební a kontrolní orgánem v oblasti financí je Ministerstvo financí.

***P**ředkladatel projektu na základě Plánu výzev OP ŽP pro aktuální rok, zveřejněného a aktualizovaného na stránkách www.opzp.cz, průběžně sleduje vyhlašování výzev a připravuje projektovou dokumentaci, včetně povinných příloh. Přitom dbá na formální úplnost dokumentace a aktuálnost materiálů k předpokládanému datu předložení žádosti na SFŽP dle pokynů uvedených v relevantních dokumentech (Implementační dokument OP ŽP, Směrnice MŽP č.5/2008, Závazné pokyny pro žadatele a příjemce podpory).*

Poznámka

Další důležité informace o jednotlivých opatřeních, způsobilých výdajích, podmínkách poskytnutí podpory i o administraci žádostí, preferenčních kritériích a kritériích přijatelnosti – viz zdroje dalších informací.

Zdroje dalších informací

- MŽP, SFŽP: Pokyny pro žadatele a příjemce podpory v OP ŽP;
- MŽP, SFŽP: Implementační dokument OP ŽP;
- Směrnice MŽP č. 5/2008 pro předkládání žádostí a o poskytování finančních prostředků pro projekty z Operačního programu Životní prostředí včetně spolufinancování ze Státního fondu životního prostředí České republiky a státního rozpočtu České republiky

http://www.opzp.cz
http://zadosti-opzp.sfzp.cz
http://www.env.cz
http://www.sfzp.cz
http://www.strukturalni-fondy.cz
zelená linka 800 260 500
e-mail pro zájemce o dotace: dotazy@sfzp.cz

Regionální operační programy

Regionální operační programy (ROP) pokrývají několik tématických oblastí s cílem zvýšení konkurenceschopnosti regionů, urychlení jejich rozvoje, zvýšení atraktivity regionů pro investory, zlepšování životní úrovně místních obyvatel a zvyšování kvality prostředí, ve kterém žijí. Jejich cíle, podporované oblasti, typové pro-

jekty i žadatelé vycházejí a navazují na operační programy, ale jsou zaměřeny na konkrétní region soudržnosti a řešení jeho typických problémů.

Příklady typových aktivit, které je možné financovat

- Podpora měst a venkovských sídel
- Prostředky jsou určeny na zlepšování technické infrastruktury měst a venkovských sídel, na obnovu a výstavbu místních komunikací, také na rekonstrukce objektů ve vlastnictví obcí a údržbu veřejných prostranství. Podnikatelé jsou podporováni, pokud se rozhodnou založit své podniky ve starších objektech a průmyslových areálech (tzv. brownfields) a tyto prostory rekonstruovat.
- Rozvoj cestovního ruchu

  Kraje, obce, ale i různé zájmové organizace mohou žádat o finanční pomoc při obnově infrastruktury, která souvisí s cestovním ruchem, tedy např. při budování infocenter, obnově sportovních areálů, kulturních a technických památek, lázeňských objektů, také pro budování nových turistických a cyklistických okruhů a zasazování informačních tabulí.

  Soukromí podnikatelé z této oblasti mohou získat dotace pro rozšíření kapacity ubytovacích zařízení, stravovacích služeb a pro výstavbu navazujících rekreačních zařízení jako půjčovny sportovních potřeb, wellness služby apod.

  V lyžařských oblastech budou moci majitelé žádat o pomoc pro obnovu a rozvoj svých lyžařských a běžeckých areálů. V neposlední řadě budou provozovatelé v oblasti cestovního ruchu podpořeni při tvorbě a distribuci propagačních materiálů o svém regionu, pořádaných akcích apod.
- Zlepšování dostupnosti měst a regionu

  Kraje, obce i regionální provozovatelé veřejné dopravy jsou podpořeni při modernizaci hromadné dopravy; dotace slouží i na rekonstrukce a úpravy silnic II. a III. třídy,. dále jsou určeny na odstraňování závad a úpravu nebezpečných míst (např. nepřehledné železniční přejezdy) nebo na zkvalitnění stezek pro nemotorová vozidla především pro cyklistickou dopravu.

Uvedený výčet podporovaných aktivit se může v jednotlivých regionech soudržnosti lišit, proto je důležité se předem seznámit s podmínkami ROP, v jehož rámci by se měl projekt realizovat. V operačních programech a prováděcích dokumentech je také třeba ověřit, kdo je u toho kterého typu podporované činnosti vymezen mezi možnými příjemci podpory.

Řídící orgány ROP

Každý ROP je řízen samostatně Regionální radou (RR) příslušného regionu soudržnosti.

ROP	Řídící orgán – regionální rada (RR)	Internetové stránky
ROP NUTS II Severozápad	RR regionu soudržnosti Severozápad	www.nuts2severozapad.cz
ROP NUTS II Severovýchod	RR regionu soudržnosti Severovýchod	www.rada-severovychod.cz
ROP NUTS II Střední Čechy	RR regionu soudržnosti Střední Čechy	www.nuts2strednicechy.cz
ROP NUTS II Jihozápad	RR regionu soudržnosti Jihozápad	www.rr-jihozapad.cz
ROP NUTS II Jihovýchod	RR regionu soudržnosti Jihovýchod	www.jihovychod.cz
ROP NUTS II Moravskoslezsko	RR regionu soudržnosti Moravskoslezsko	www.nuts2moravskoslezsko.cz
ROP NUTS II Střední Morava	RR regionu soudržnosti Střední Morava	www.nuts2strednimorava.cz

Výše dotace, pokud je žadatelem obec, se pohybuje od 92,5 – 80% způsobilých výdajů, ale podle regionů jsou pravidla různá.

Operační program přeshraniční spolupráce

OP Přeshraniční spolupráce se zaměřuje na podporu přeshraniční hospodářské, kulturní a komunální spolupráce, rozvoj cestovního ruchu, podporu vzdělání a sociální integrace, zlepšení dopravní dostupnosti pře-

shraničního regionu a ochranu životního prostředí. Klíčovou roli zde hraje **přeshraniční dopad** projektu, kdy přínos z realizace projektu musí mít prokazatelně obě strany hranice. Projekty musí dále zahrnovat příjemce z obou zemí, kteří spolupracují nejméně dvěma z těchto způsobů:

- společná příprava,
- společné provádění,
- společné využívání pracovníků,
- společné financování.

Operační programy **přeshraniční spolupráce** se týkají vždy hraničních regionů NUTS III sousedících s regiony v jiném členském státu. Pro Českou republiku tak existuje operační program pro přeshraniční spolupráci s Polskem, Saskem, Bavorskem, Rakouskem a Slovenskem. Jde o samostatné dokumenty spravované samostatnými řídícími orgány, zaměřují se např. na následující témata: společný rozvoj a zlepšení přístupu k informačním a komunikačním technologiím, výstavba a rozvoj hraniční infrastruktury a napojení pohraničí na důležité přeshraniční dopravní osy, spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje, vzdělávání, inovací, kooperace při integraci postižených osob do společnosti, podpora efektivního systému přeshraniční protipožární a protipovodňové ochrany a ochrany před katastrofami, budování čistíren odpadních vod, posílení environmentálního vzdělávání, ochrana a obnova památek, rozvoj cyklistických tras a stezek, hippostezek, turistických a lyžařských stezek a tras, zřizování a činnost turistických informačních center, podpora přeshraniční spolupráce v oblasti rozvoje mezilidských vztahů, společenských, kulturních a volnočasových aktivit apod.

OP Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko
OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko
OP Přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko
OP Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko
OP Přeshraniční spolupráce ČR – Slovensko

Zdroje dalších informací

- www.strukturalni-fondy.cz
- www.mmr.cz

Obecné zásady pro realizaci projektu

1) Dobře se seznámit s pravidly;
2) Včas začít připravovat technickou a projektovou dokumentaci;
3) S dostatečným předstihem pořizovat povinné přílohy a vyjádření různých kompetentních orgánů a nájemní smlouvy (na dobu 6 let);
4) Minimálně 5 měsíců od podání žádosti trvá, než se dozvíte výsledek – kolový příjem žádostí – žádat nelze zpětně na to, co už je provedeno.
5) Konzultovat jednotlivé kroky s pracovníky, kteří mají na starost administraci, nelze měnit nic, za co jsou udělovány preferenční body;
6) Řádně provést výběrová řízení a pečlivě vybrat dodavatele;
7) Minimalizovat maximálně objednávky a faktury;
8) Věnovat patřičnou pozornost náležitostem objednávek a faktur – snažit se položky v nich uvádět v souladu s kódy způsobilých výdajů;
9) Věnovat pozornost řádnému zaúčtování položek projektu.

Kontakt
Martin Polívka, DiS.,
ÚHÚL Brandýs n.L., pobočka Hradec Králové
polivka.martin@uhul.cz

LESNÉ CESTY A HODNOTENIE ICH PORUŠENOSTI

Doc. Ing. Pavol Klč, CSc.
FLD ČZU v Praze

Úvod

Základom dopravného procesu dreva v lese a optimálneho obhospodarovania lesov a lesných porastov je ich racionálne sprístupnenie a optimálne vybudovaná lesná dopravná sieť.

Pod sprístupňovaním lesov a lesných komplexov rozumieme optimálne rozmiestnenie trás lesných ciest, pozemných a vzdušných komunikácií a dopravných dráh s ich racionálnou štruktúrou (početnosťou a skladbou, resp. zastúpením jednotlivých druhov) realizovanou v rámci lesnej dopravnej siete tak, aby dĺžka budovaných komunikácií a ich plocha (výmera, záber produkčnej plochy), boli čo najmenšie a zároveň sa dosiahlo najvyššie percento sprístupnenia uvažovanej plochy územia a optimálna približovacia vzdialenosť pre uplatnenie najnovších technológií dopravy dreva v lese.

Trvalé sprístupnenie lesov a lesných komplexov sa v súčasnej praxi lesného hospodárstva realizuje v Českej republike budovaním najmä lesných odvozných ciest. Základom, resp. kostrou trvalého sprístupnenia je lesná cestná sieť, najmä odvozné lesné cesty vybavené vozovkou (trieda 1L), ktorá umožňuje ich celoročné využívanie. Medzi odvozné cesty prináležia aj cesty triedy 2L (ČSN 73 6108), ktoré sa delia na cesty $2L_1$ a cesty $2L_2$ (metodika ÚHÚL). Tieto dve základné triedenia používané v ČR nie sú kompatibilné, čo niekedy spôsobuje nezrovnalosti, hlavne pri zatriedení ciest triedy 3L.

Sprístupňovanie lesných porastov, ako priestorovo menších, organizačne a špecificky vylíšených častí lesných pozemkov sa realizuje v rámci technologickej prípravy pracovísk z prevažnej väčšiny dočasnými účelovými komunikáciami a zariadeniami nižších tried s nižším stupňom vybavenia. Pretože tieto komunikácie majú krátkodobý (dočasný) charakter, je potrebné ich po ukončení ťažbovo-dopravného procesu vhodným spôsobom prinavrátiť na plnenie pôvodných funkcií lesa, to znamená znova zalesniť, alebo vhodne sanovať, resp. asanovať.

Na území Českej republiky (7 887 406 ha) zaberajú lesy a lesná pôda 33,6% z celkovej plochy územia, čo činí přibližně 2 652 941 ha. Plocha lesných pozemkov trvale mierne rastie. Medziročne sa zvýši v priemere o 0,06%, čo je zrejme výsledok zalesňovania poľnohosposky neobhospodarovaných pozemkov. Na tejto ploche sa nachádza následná štruktúra lesných ciest a ostatných účelových pozemných technologických komunikácií slúžiacich predovšetkým doprave dreva (Tab.1):

Tab.1 Štruktúra lesnej dopravnej siete v Českej republike

Lesná dopravná sieť v lesnom hospodárstve ČR					
Trieda lesnej cesty		**počet km**	**%**	**Hustota ($m.ha^{-1}$)**	**Poznámka**
Vlastníci lesa	1L	11 919,1			Lesná cestná sieť (LCS) (odvozné cesty)
	$2L_1$	22 900,8			
Iní vlastníci	1L, 2L	11 979,7			
medzisúčet		46 799,6	29,25	18,00	cca 1/4 z LDS (pomer 1:3,4)
3L		41 700,4			Trvalé približovacie cesty (dočasná LDS, upr. terén)
4L		71 500			
medzisúčet		113 200,4	70,75	42,67	
Celkom		160 000	100,00	60,31	LDS

Z tabuľky vyplýva, že z odhadovanej celkovej dĺžky 160 000 km lesnej dopravnej siete, tvorí jej základnú kostru celkom 46 800 km lesných odvozných ciest, ktoré sa využívajú v priebehu roka v lesnom hospodárstve ČR na trvalý alebo sezónny odvoz dreva automobilovými odvoznými prostriedkami.

Komlexná starostlivosť o lesné cesty

Lesné cesty tvoria majetok veľkého objemu a v podstate ako o každý majetok sa treba o ne permanentne a komplexne starať.

Komplexná starostlivosť o lesné cesty je súbor plánovacích, technických a prevádzkovo - hospodárskych opatrení na udržiavanie ciest v prevádzkyschopnom stave tak, aby tieto plnili účel na ktorý boli vybudované.

Úlohou komplexnej starostlivosti je zachovanie, obnovovanie, resp. zvyšovanie úžitkových vlastností lesných ciest a znižovanie ich nepriaznivého ekologického dopadu na krajinu v ktorej sú vybudované, resp. znižovanie národohospodárskych škôd, ktoré vlastnou existenciou ciest a prevádzkou na nich vznikajú.

Komplexná starostlivosť o lesné cesty vytvára predpoklady na systematické plánovanie a vykonávanie všetkých potrebných prác a činností, na zachovanie ich prevádzkovej spôsobilosti a výkonnosti a tiež na postupné zlepšovanie stavu lesných ciest.

Podľa druhu vykonávajúcich činností môžeme komplexnú starostlivosť o lesné cesty rozdeliť do dvoch základných oblastí nasledovne:

I - oblasť prípravy a plánovania (nástroje, metódy)

II - oblasť vlastných prác (prevencia, údržba, opravy, rekonštrukcie)

Oblasť prípravy a plánovania komplexnej starostlivosti o lesné cesty zahrňuje vo svojej náplni také práce a činnosti, ako je príslušný výkon správy, evidencia a hospodárenie s lesnými cestami, pričom sa k tomu využívajú vhodné nástroje a metódy. Pre komplexnú starostlivosť o lesné cesty sa využívajú nové nástroje a metódy, ktoré sa dajú účelne využiť pri príprave, plánovaní a riadení ako sú napríklad: systém prehliadok lesných ciest, evidencia lesných ciest formou „pasportu lesnej cesty", nové metódy zisťovania a hodnotenia stavu lesných ciest, monitoring zisťovania stavu lesných ciest, klasifikácia porušení a závad na lesných cestách, katalóg porušení a závad na lesných cestách, ako i ďalšie nástroje a opatrenia.

Oblasť vlastných prác pre komplexnú starostlivosť o lesné cesty môžeme rozdeliť na časť prevencie, údržby, opráv a rekonštrukcií lesných ciest.

- **p r e v e n c i a** je včasné rozpoznávanie príčin vzniku porušení a závad lesných ciest a predchádzanie im voľbou správneho technologického postupu. Sú to drobné ale účelné pozitívne opatrenia (technológie) na odstránenie, resp. odvrátenie možnosti vzniku väčších porušení a závad lesných ciest, medzi ktoré môžeme zaradiť napríklad čistenie povrchových odvodňovacích zariadení (odrážok, svodníc), zalievanie a posyp drobných trhlín bitumenom, podchytenie a usmernenie priesakov vody, odstránenie drobných závad, výsev trávy na svahy cestného telesa (príp. na zemnú pláň) a pod. Pri takýchto jednoduchých prácach obyčajne nepoužívame stroje ani mechanizačné prostriedky a touto činnosťou sa dajú ušetriť značné prostriedky.
- **ú d r ž ba** je pravidelná starostlivosť o lesné cesty potrebná k zaisteniu ich plnej prevádzkyschopnosti. Súčasťou údržby je odstraňovanie drobných porušení a závad, ktoré sa vykonáva sústavne (permanentne) na celej lesnej cestnej sieti. Vykonáva sa obyčajne jednoduchými mechanizačnými prostriedkami a z ekonomického hľadiska údržba nie je investíciou. Z hľadiska doby vykonávania prác sa údržba delí na letnú a zimnú údržbu lesných ciest. V niektorých prípadoch sa práce a činnosti z úseku prevencie zaraďujú i do údržby (zahustenie odrážok a pod.).
- **o p r a v a** je činnosť, ktorou sa odstraňuje čiastočné opotrebovanie a porušenie lesných ciest za účelom ich uvedenia do plného prevádzkyschopného stavu. Oprava podobne ako údržba a prevencia nie je investíciou a nezvyšuje dopravnú hodnotu cesty. Opravami sa odstraňujú všetky porušenia a závady na lesných cestách lokálneho rozsahu. Porušenie lesných ciest sa odstraňuje prevažne opravami a predchádza sa mu údržbou a prevenciou. Je to súbor technológií a činností, ktorými sa odstraňuje fyzické opotrebovanie alebo porušenie a obnovuje sa prevádzková kvalita, úžitkovosť

a bezpečnosť cesty. Pri opravách sa uplatňujú najnovšie poznatky vedy a techniky, hlavne pri voľbe technológií a materiálov. Náklady spojené s prevenciou, údržbou a opravami základných prostriedkov, medzi ktoré patria aj lesné cesty, vrátane projektovej prípravnej dokumentácie, financuje organizácia z neinvestičných (prevádzkových) prostriedkov, prípadne z fondu opráv.

- **r e k o n š t r u k c i** a (prestavba, obnova, zvýšenie úrovne, uvedenie do pôvodného alebo zlepšeného stavu) je činnosť, ktorou sa mení priestorové usporiadanie (pozdĺžne, priečne) cesty, mení sa stavebný rez komunikácie (šírka doprav. pruhu), zlepšuje sa dopravná hodnota cesty, alebo sa cesta zaraďuje do vyššej triedy alebo kategórie. Sú tu zahrnuté práce, ktoré prekračujú rozsah stanovený pre údržbu a opravy. Patrí sem napríklad rozšírenie koruny cesty, spevňovanie krajníc, zosilňovanie vozovky, obnova jednotlivých vrstiev alebo zriadenie novej vozovky, sanácia pláne a podložia cesty, sanácia svahov cestného telesa, rozšírenie mostov, výmena alebo zriadenie nových priepustov, výstavba oporných a zárubných múrov a iných objektov, zriaďovanie nových účelovo-estetických zariadení (pútačov, odpočívadiel, tabúľ, studničiek...), vydláždenie otvorených odvodňovacích zariadení, asanácie a rekultivácie neperspektívnych lesných ciest a ďalšie. Rekonštrukcie sú stavebnými investíciami.

Hodnotenie porušení a závad na lesných cestách

Základné pojmy

Porušenia lesných ciest vznikajú najmä pri ich intenzívnom využívaní, pri zhoršení klimatických podmienok alebo pri zanedbávaní prác na údržbe a opravách lesných ciest. Môžu sa však vyskytovať aj na málo využívaných lesných cestách, najmä pri zanedbaní preventívnych opatrení, v dôsledku únavy alebo erózie materiálov z ktorých je cesta vybudovaná, zmien stavu zeminy v podloží či v cestnom telese (najmä zmien vlhkosti), pri nedodržaní predpísaných technológií výstavby, resp. úmyselným porušením cesty.

Porušenie je merateľná odchýlka od pôvodného (projektovaného) stavu cesty, ktorý zabezpečuje jej normálnu prevádzkovú spôsobilosť. Poškodenie cesty je následok porušenia alebo porušení a dá sa reálne ohodnotiť (vyčísliť škoda). Porušenie sa prejavuje zvyčajne ako výšková odchýlka od projektovaného stavu cesty. Je to teda vizuálne zjavné zhoršenie stavu cesty (vozovky, zemnej pláne u nižších tried) z hľadiska jej prevádzkovej spôsobilosti alebo prevádzkovej výkonnosti.

Závada je prekážka na ceste alebo zmena funkčných vlastností cesty s negatívnym dopadom na jej prevádzkový stav. Zvyčajne je dôsledkom zanedbanej údržby alebo preventívnej starostlivosti o lesnú cestu. Závady zabraňujú normálnemu funkčnému využívaniu cesty, i keď cesta nie je porušená.

Schopnosť cesty plniť určenú funkciu sa vyjadruje termínom ***prevádzková spôsobilosť cesty. Prevádzková výkonnosť*** je schopnosť cesty znášať zaťaženie a dopravné využívanie pri predpísanej údržbe a opravách až do skončenia jej prevádzkovej spôsobilosti.

Klasifikácia porušení a závad na lesných cestách

Pri zatrieďovaní (identifikácii) porušení a závad na lesných cestách možno vychádzať z rôznych hľadísk. Z hľadiska druhu lesnej cesty (odvozná, približovacia), typu vozovky (bitúmenová, betonová, štrková, nespevnená apod.), rozsahu porušení, zložitosti opráv, prevahy (početnosti a množstva) niektorých druhov porušení, z hľadiska miesta porušenia cesty (vozovka, krajnice, svahy) apod.

Najúčelnejšie je hľadisko zóny vzniku porušenia, podľa ktorého môže ísť o :

- *povrchové porušenia,* ktorých príčinou sú činitele pôsobiace na povrch vozovky alebo telesa cesty (dopravné zaťaženie, klimatické vplyvy, erózia),
- *bázové porušenia*, ktorých príčinou sú zvyčajne javy vznikajúce v podloží vozovky (premŕzanie podložia, posuvy, zlomy, odtrhy) alebo použitie nekvalitných stavebných materiálov a nedodržanie predpísanej technológie budovania zemného telesa cesty či vozovky,
- *iné porušenia,* zapríčinené rozličnými činiteľmi (mechanické porušenie, chemické reakcie použitých materiálov, nešetrné zaobchádzanie s cestou, zanedbaná údržba, preťažovanie vozidiel, spúšťanie dreva na cestu a pod.).

Porušenia a závady na lesných cestách je vhodné hodnotiť i pomocou „**Katalógu porušení a závad na lesných cestách“** (PRÍRODA 1991)**,** v ktorom sa na jednotlivých *katalógových listoch* uvádzajú všetky základné druhy porušení a závad, ich popis a charakteristiky. **Rozmery** porušení *sa zisťujú identifikáciou podľa určenej klasifikácie a priamym meraním i*ch maximálnej dĺžky a maximálnej šírky (hĺbky, výšky) tak, aby meraný obrazec tvoril *pravidelný geometrický tvar (tak, ako sa budú opravovať).*

Ako príklad môžeme uviesť triedenie resp. klasifikáciu porušení na bitumenovej (živičnej) netuhej vozovke, ktorá má vybudovaný kryt z penetračného makadamu:

Druhy porušení vozovky z penetračného makadamu

Deformácie:

— *priečna deformácia*	*k.l.č. 001*
— *pozdĺžna deformácia*	*k.l.č. 002*
— *plošná zmena*	*k.l.č. 003*

Deštrukcie:

— *porušená obrusná vrstva*	*k.l.č. 004*
— *odtrhnutá obrusná vrstva*	*k.l.č. 005*
— *pozdĺžna rebrovitosť*	*k.l.č. 006*
— *mozaika trhlín*	*k.l.č. 007*
— *mozaika trhlín s hlavnou trhlinou*	*k.l.č. 008*
— *trhlina*	*k.l.č. 009*
— *výtlk*	*k.l.č. 010*
— *zlom*	*k.l.č. 011*
— *prelomený okraj vozovky*	*k.l.č. 012*
— *ryha*	*k.l.č. 013*
— *iné porušenie*	*k.l.č. 014*

Obrus krytu:

— *obrus obrusnej vrstvy*	*k.l.č. 015*

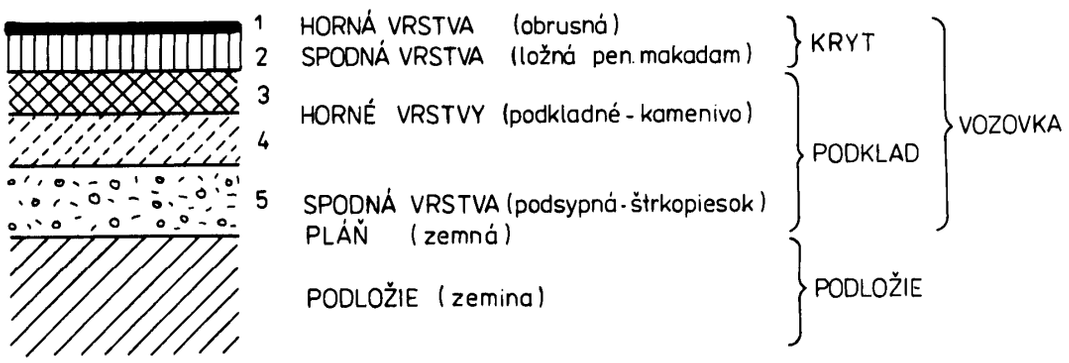

Priečny rez vozovky z penetračného makadamu na bitúmenovej lesnej ceste

Obr. 1.

Príklad vybraného katalogového listu z uvedeného „Katalógu porušení a závad....“:

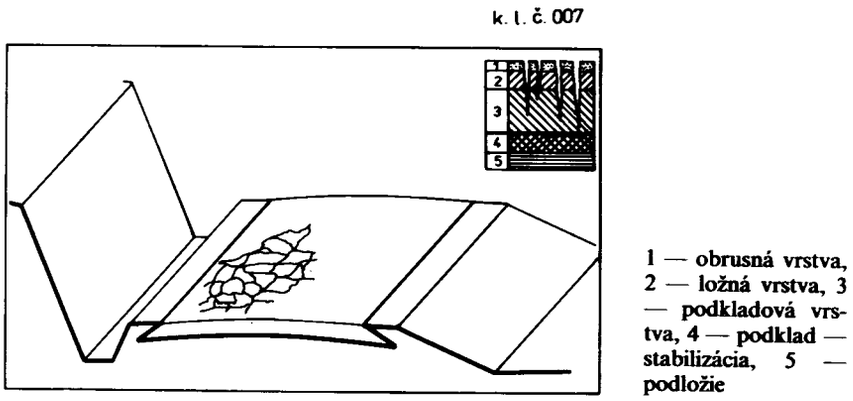

Obr. 2: Druh porušenia: MOZAIKA TRHLÍN k.l.č. 007

Opis: Sieť vzájomne pospájaných trhlín na vozovke.

Charakteristika: Sieťovitý rozpad vozovky ako dôsledok nízkej únosnosti podložia alebo vozovky, sprevádzaný deformáciou (deštrukciou) vozovky.

Pravdepodobná príčina: Zmeny vlhkosti v podloží, strata únosnosti podložia alebo vozovky.

Pravdepodobný vývoj: Deštrukcia vozovky, prevlhčenie vozovky a telesa cesty, zväčšovanie plochy i objemu porušenia.

Spôsob merania: dĺžka x šírka = plocha (m^2)

Opatrenia na odstránenie (odporúčaná technológia): Odstránenie porušenej vozovky, odvodnenie a úprava únosnosti podložia, vybudovanie novej časti vozovky.

Pre obmedzený rozsah príspevku sú na nasledujúcich obrázkoch sumárne znázornené ďalšie druhy porušení a závad na jednotlivých charakteristických druhoch lesných ciest.

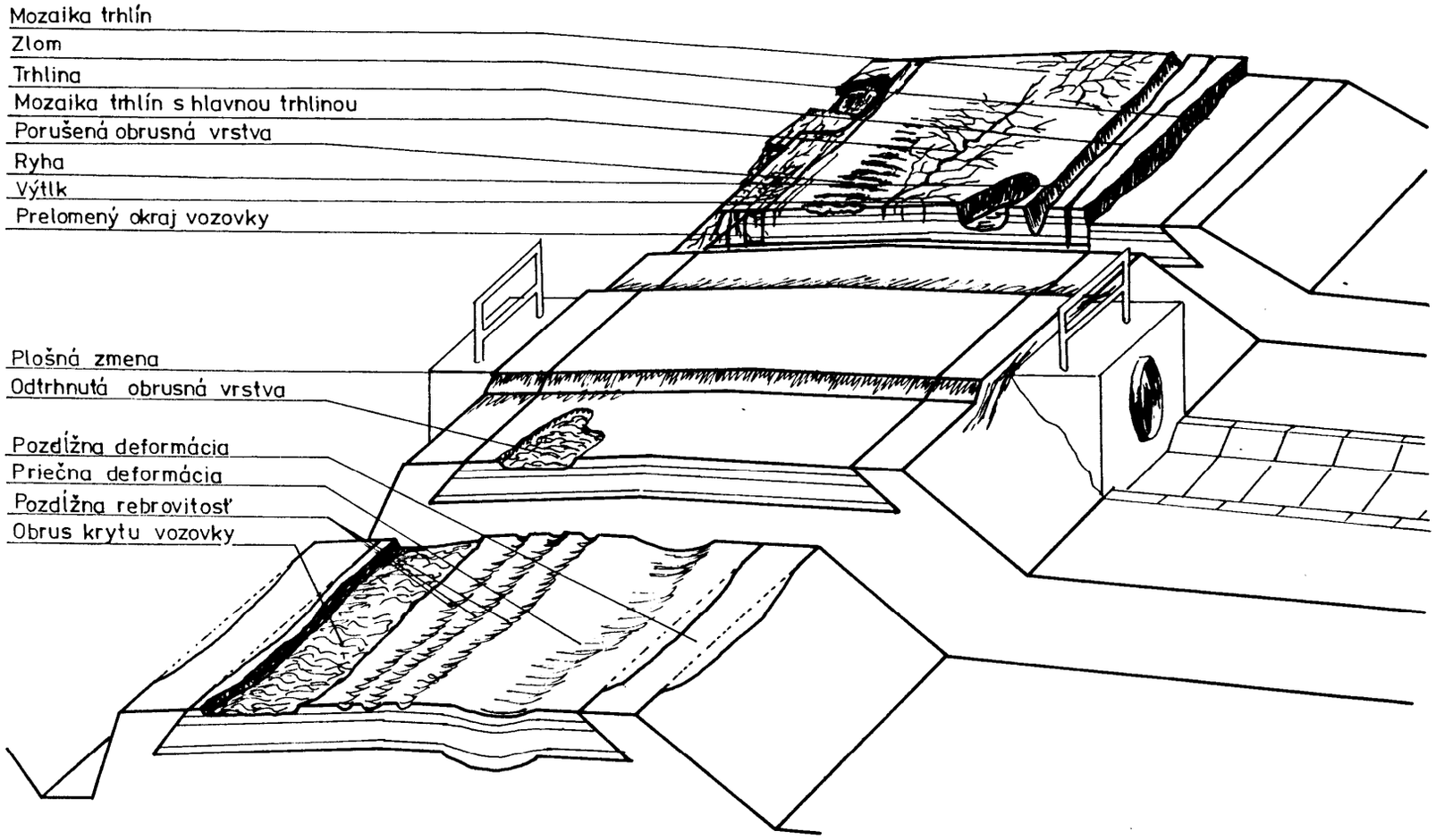

Obr.3 Druhy porušení na bitumenovej vozovke.

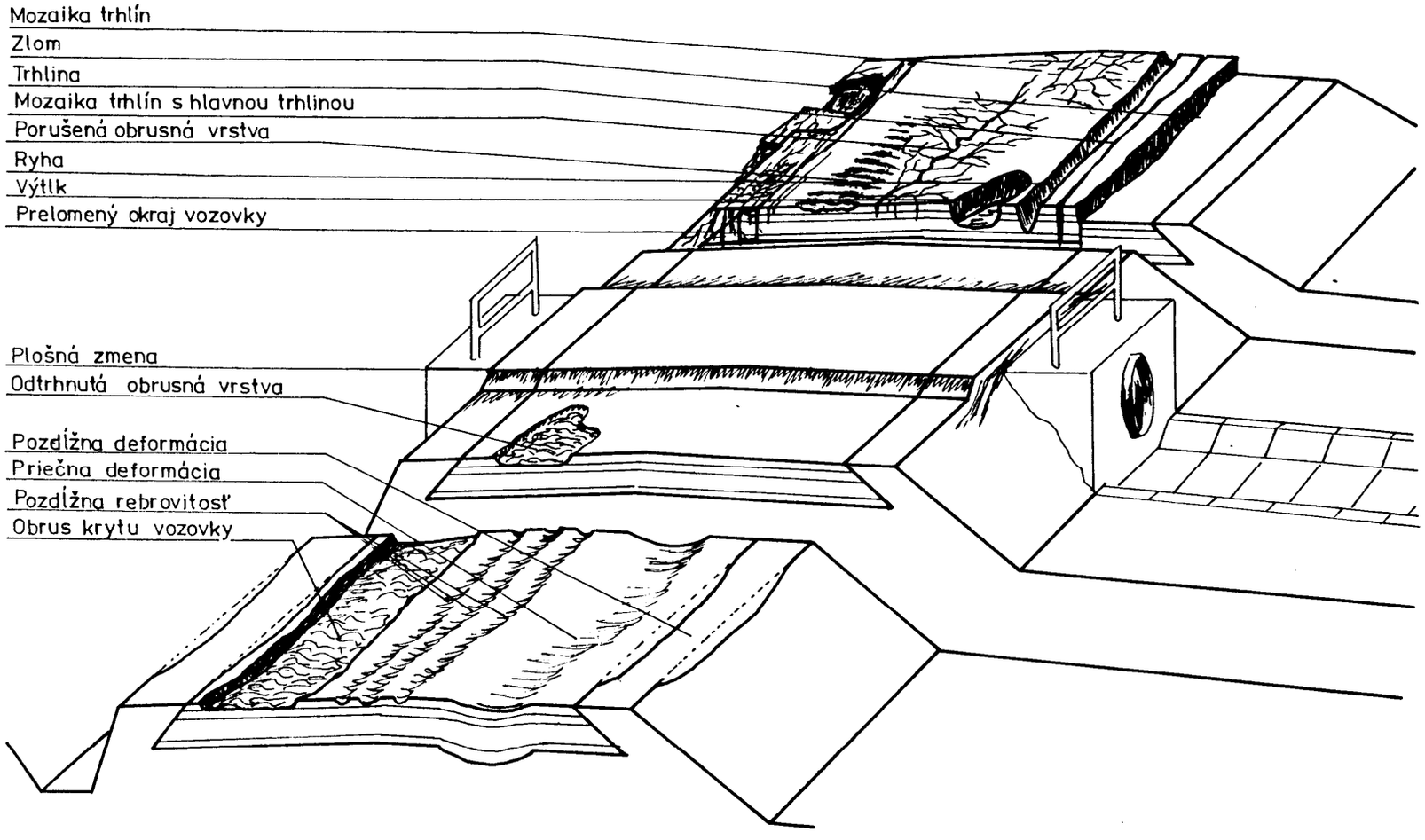

Obr. 4 Druhy porušení na štrkovej vozovke.

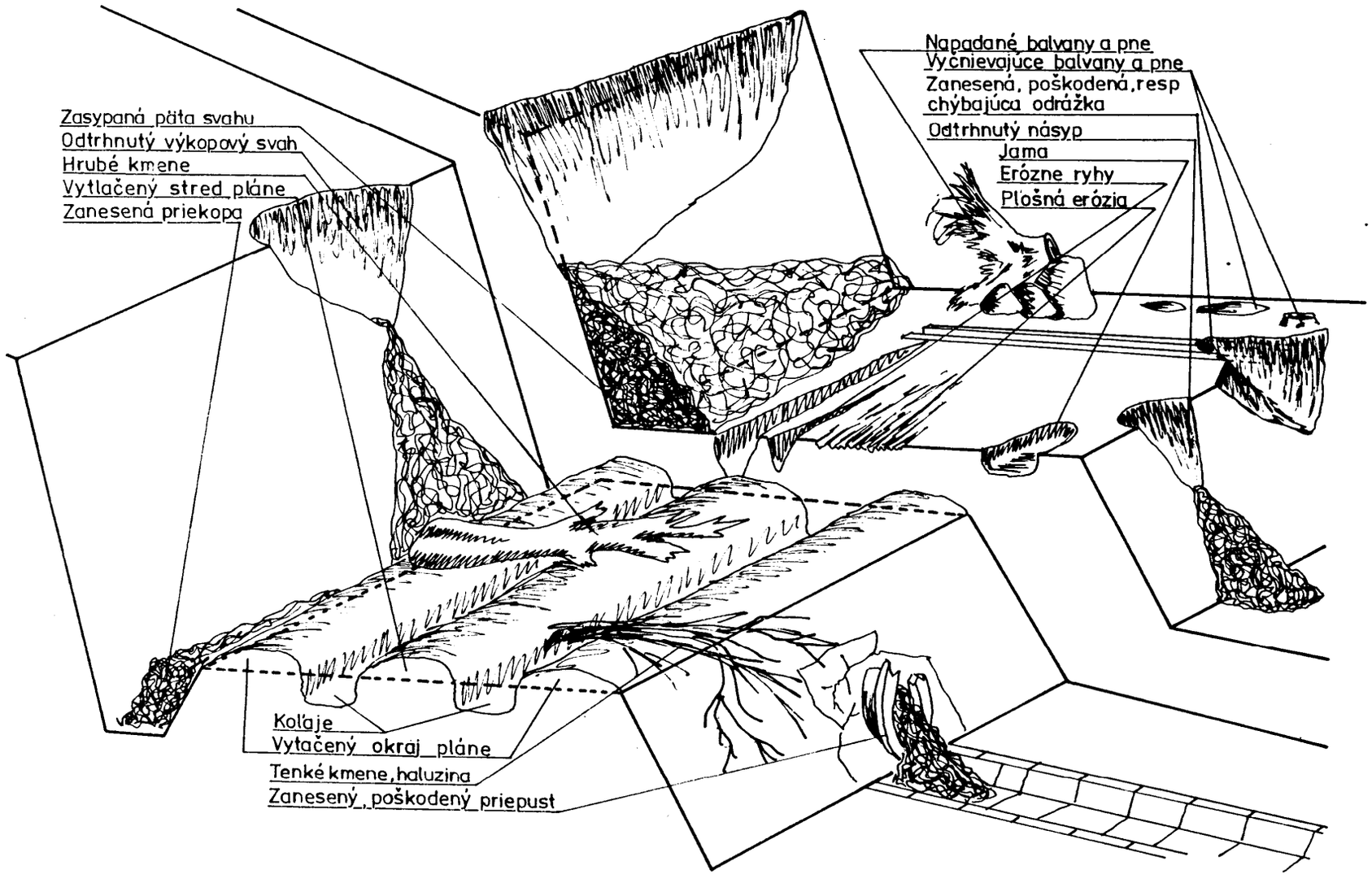

Obr. 5 Druhy porušení a závad na zemnej lesnej ceste.

Stupnice porušenia lesných ciest

Na základe terénneho prieskumu porušenosti, zmerania a vyhodnotenia niekoľko stoviek kilometrov lesných ciest v rôznych geologických oblastiach v SR sa následne štatisticky zhodnotili údaje a výsledky boli preukazne spracované do „Stupníc porušení", ktoré sú uvedené podľa druhu vozovky alebo povrchu cestnej pláne nasledovne:

Tab. 2: Stupnica porušenia vozoviek z penetračného makadamu (dĺžka 1 km, šírka vozovky 3,5 m).

Stupeň porušenia cesty	Stav cesty (slovom)	Znaky (charakteristiky) porušenia cesty	Plocha porušenia cesty (m^2)	Porušenie vozovky deštrukciami (%)	Druh a potreba starostlivosti
1	2	3	4	5	6
I	výborný	vozovka takmer bez porušenia, miestami „prepotená" vozovka, pomiestne porušenia obrusnej vrstvy, priečny sklon cesty zabezpečuje odtok povrchovej vody	0-100	0-1	preventívna starostlivosť
II	dobrý	pomiestny výskyt drobných porušení, lokálne porušená a obrúsená obrusná vrstva, výskyt pomiestnych deformácií vozovky, vozovka bez výskytu výskytu mozaiky trhlín	101-300	2-5	periodická údržba
III	stredne porušený	vozovka mierne porušená, výskyt povrchových porušení a pomiestnych plytkých výtlkov, obrúsená alebo vo veľkých úsekoch porušená obrusná vrstva, obnažovanie a porušovanie podkladových vrstiev vozovky, výskyt mozaiky trhlín a prelomeného okraja vozovky	301-1000	6-9	údržba — opravy
IV	zlý	vozovka značne porušená, veľký výskyt závažných porušení, zničená alebo chýbajúca obrusná vrstva, porušené podkladové vrstvy vozovky, silne deformovaná vozovka v pozdĺžnom aj priečnom smere, veľký počet výtlkov a veľký výskyt mozaiky trhlín, rýh a prelámaného okraja vozovky, porušené krajnice	1 001-1 800	10-15	oprava
V	katastrofálny	zničená vozovka, deštrukcia vozovky až jej rozpad zasahujúci do podsypových vrstiev, veľké výtlky a hlboké ryhy vo vozovke, výskyt zosuvov, porušené odvodnenie cesty a stabilizácia svahov telesa cesty, zničené krajnice	1801 +	16 +	rekonštrukcia

Tab. 3: Stupnica porušenia na štrkových lesných cestách (dĺžka 1 km, šírka 3,5 m).

Stupeň porušenia cesty	Stav cesty (slovom)	Znaky (charakteristiky) porušenia cesty	Plocha porušenia cesty (%)	Objem (m^3), súčet porušení na ceste	Druh a potreba starostlivosti
1	2	3	4	5	6
I	výborný	vozovka takmer bez porušenia, začiatok vzniku miskovitých koľají a vytlačeného stredu, odvodnenie telesa cesty vo výbornom stave, stabilizované svahy	0-10%	0-50	preventívna starostlivosť
II	dobrý	pomiestny výskyt drobných porušení a závad, mierne deformácie vozovky, výskyt porušení vo forme miskovitých koľají a zdvihnutého stredu vozovky, vznik plošnej erózie bez eróznych rýh a závažnejších porušení, miestami obrúsená alebo vyhádzaná obrusná vrstva, výskyt zanesených odrážok	11-30%	51-99	periodická údržba
III	stredne porušený	vozovka mierne narušená takmer všetkými druhmi porušení, porušenia do hĺbky (výšky) 10cm, riedko vybudované odrážky, zanesené alebo porušené odvodňovacie zariadenia, výrazné miskovité koľaje, zdvihnutý stred a krajnice, deformácie vozovky do 15cm, vznik výtlkov a jám, výskyt malých eróznych rýh, stojaca voda na ceste, veľkoplošné obrúsená alebo chýbajúca obrusná vrstva	31-50%	100-149	údržba -opravy

Tab. 3: Stupnica porušenia na štrkových lesných cestách (dĺžka 1 km, šírka 3,5 m) - pokračování.

Stupeň porušenia cesty	Stav cesty (slovom)	Znaky (charakteristiky) porušenia cesty	Plocha porušenia cesty (%)	Objem (m^3), súčet porušení na ceste	Druh a potreba starostlivosti
1	2	3	4	5	6
IV	zlý	vozovka šime porušená, výskyt hlbokých miskovitých koľají a eróznych rýh do 20cm, lokálne veľká plošná erózia, pozdĺžne deformovaná vozovka s tečúcou vodou (nedostane sa do priekop), zle odvodnená cesta, priečne aj pozdĺžne deformácie, hlboké jamy a výtlky, stojaca voda, zničené odrazky, zvyčajne chýba kryt vozovky a sú obnažené podkladové vrstvy	51-70%	150-200	oprava
V	katas-trofálny	vozovka silne porušená až zničená, hlboké koľaje a ryhy zasahujúce do podkladových a podsypných vrstiev, výskyt výtlkov a jám do hĺbky 40cm, zničené odvodnenie cesty, výskyt zosuvov, silne deformovaná až deštruovaná vozovka	71% a viac	201 a viac	rekonštrukcia

Tab. 4: Stupnica porušenia zemných lesných ciest (dĺžka 1 km, šírka pláne 4,5 m).

Stupeň porušenia cesty	Stav cesty (slovom)	Znaky (charakteristiky) porušenia cesty	Plocha porušenia cesty (%)	Objem (m^3), súčet porušení na ceste	Druh a potreba starostlivosti
1	2	3	4	5	6
I	výborný	bez porušenia, odvodnenie cesty vo výbornom stave, stabilizované svahy (výkopový a násypový), čistá fungujúca priekopa, cesta zjazdná osobným vozidlom (napr. Š 105)	0-1 %	0—15	preventívna starostlivosť
II	dobrý	malý výskyt drobných porušení a závad, pomiestne zanesené odrazky, erózne porušenia do hĺbky 10cm, cesta zjazdná osobným vozidlom (Š 105)	2-10%	16-49	periodická údržba
III	stredne porušený	značný výskyt porušení rôzneho rozsahu, výskyt väčších (rozmerovo) porušení a závad, poškodené a zanesené od-rážky, nevybudované odrazky alebo priepusty, hĺbka erózn- ych porušení od 10 do 20cm, cesta ťažko zjazdná osobným vozidlom (Si 05)	11-19%	50-100	údržba -opravy
IV	zlý	veľký výskyt porušení, rozsiahle závažné porušenia pláne a svahov, erodovaná pláň a teleso cesty, výskyt hlbších ko-ľají a eróznych rýh, vyčnievajúce balvany z pláne, silne de-formovaná cestná pláň, hĺbka porušení od 20 do 40cm, cesta ťažko zjazdná terénnym vozidlom (ARO, P V3S)	20-29%	101-200	oprava
V	katastrofálny	cesta veľmi vážne porušená až vyradená z používania, veľký výskyt hlbokých koľají, eróznych rýh a hlbokej plošnej erózie, výskyt odtrhov a zosuvov, hĺbka porušení prevažne nad 40cm, cesta nezjazdná terénnym vozidlom — ťažko zjazdná iba traktorom (LKT)	30% +	201 a viac	rekonštrukcia

Základné druhy prác komplexnej starostlivosti

Jednotlivým stupniciam porušenosti lesných ciest odpovedajú vybrané rámcové druhy prác uvedené v nasledujúcich tabulkách:

Základné druhy prác komplexnej starostlivosti na bitumenových lesných cestách (Tab.5).

Stupeň starostlivosti (porušenia)	Druh (spôsob) starostlivosti	Práce a činnosti
1	2	3
I	preventívna starostlivosť	čistenie odvodňovacích zariadení, podchytenie výmo-kov, odstraňovanie nečistôt a blata z vozovky, zatrávne-nie svahov cestného telesa
n	bežná (periodická) údržba	kosenie krajníc, podrťovanie potiacich sa miest na vozovke, čistenie odvodňovacích zariadení, odvodnenie výmokov, odstraňovanie krov a stromov z telesa cesty, náter železných zariadení proti korózii, posyp vozoviek
m	údržba — — opravy	zrezávanie krajníc, výrub krov z telesa cesty, odstránenie ojedinelých porušení, oprava odvodňovacích zariadení, rozprestrenie ornice na svahy, osadenie a oprava dopravných značiek, obnova špárovania, dovoz posypového materiálu, budovanie krytých skládok
IV	opravy	zrezávanie krajníc, opravy jednotlivých druhov porušení, svahovanie zemného telesa, pomiestne vybudovanie novej obrusnej vrstvy, výmena rúr v priepustoch, osadenie zábradlí a zvodidiel alebo ich oprava, vydláždenie priekop, výmena drenáží, budovanie účelovo-estetic-kých zariadení (odpočívadiel, orient tabúT, studničiek, lavičiek ap.), čistenie kalových jám
V	rekonštrukcia	spevňovanie vozovky, výmena (obnova) vozovky, veT-koplošné opravy vozovky a telesa cesty, obnova krytu vozovky, sanácia podložia, rozšírenie vozovky alebo cesty, prebudovanie pozdĺžneho sklonu cesty, spevňovanie krajníc, rozšírenie mostov alebo priepustov, vybudovanie zárubných a oporných múrov, vybudovanie nových mostov, výmena otvoreného odvodňovacieho zariadenia

Základné druhy prác komplexnej starostlivosti na š t r k o v ý c h lesných cestách (Tab.6).

Stupeň starostlivosti (porušenia)	Druh (spôsob) starostlivosti	Práce a činnosti
1	2	3
I	preventívna starosthvosf	zhustenie odrážok alebo potodrážok na korune cesty (ks. km^{-1}), vyčistenie odvodňovacích zariadení, odstraňovanie prekážok z cesty, zatrávnenie svahov
II	bežná (periodická) údržba	vybudovanie nových odrážok alebo polodrážok na korune cesty (ks.km^{-1}), vyčistenie odvodňovacích zariadení, prehĺbenie priekop, kosenie krajníc, výrub krov zo svahov telesa cesty, odstraňovanie napadaných balvanov, kmeňov a haluziny, viežkovanie, odstraňovanie snehu, posyp vozoviek, obnova náterov
III	údržba-- opravy	výmena poškodených odrážok, čistenie kalových jám a priepustov, doplnenie štrkového materiálu do koTají, zrezávauie krajníc graderom, odvodnenie povrchu koruny cesty a lokálne opravy odvodňovacích zariadení, opravy čiel priepustov (výtokov, vtokov), dovoz posypových materiálov na zimný posyp, údržba rozhľadového poTa, obnova špárovania múrov, úprava priečneho sklonu
IV	opravy	zrezávanie krajníc, oprava odvodňovacích zariadení a objektov, oprava zábradU, maloplošné spevňovanie, úprava priečneho proGhi koruny cesty, obnova priekop, svahovanie výkopového svahu, odvoz prebytočného materiálu, lokálne opravy, vybudovanie novej obrusnej vrstvy, zarovnanie povrchu, doplnenie kamenŕvom, zhumenie, opravy jednotlivých druhov porušení (výtl-kov, rýh ap.), zväčšenie hrúbky vozovky, budovanie úcelovo-estetických zariadení, upraviť priečny sklon
V	rekonštrukcia	výmena konštrukcie vozovky, sanácia podložia, dodatočné budovanie podsypov, zväčšovanie hrúbky vozovky, spevňovanie krajníc

Základné druhy prác komplexnej starostlivosti na z e m n ý c h lesných cestách (Tab.7).

Stupeň starostlivosti (porusenia)	Druh (sposob) starostlivosti	Prace a činnosti
1	2	3
I	preventívna starostlivosf	ozelenenie svahov (pláne) — zatrávnenie, odvodnenie povrchu koruny cesty (vybudovanie dostatočného množstva odrážok), odstránenie prekážok z cesty (bal-vany, kmene ap.), odhŕňanie snehu
II	bežná (periodická) údržba	spevnenie svahov, stabilizácia (biotechnická) svahov, prečistenie priekop, odrážok a kalových jám, zhustenie odrážok, pomiestne zrovnanie pláne, pomiestna úprava priečneho povrchu koruny cesty, viežkovanie a odhŕňanie snehu
III	údržba —— opravy	výrub krov a prirodzeného náletu drevín, pomiestna výmena porušených odrážok a oprava priepustov, pomiestna úprava priečneho a pozdlžneho tvaru povrchu cesty, svahovanie, pomiestna stabilizácia pláne
IV	opravy	úprava (zemné práce) na výkopových a nasypových svahoch, väčšie zemné práce na úprave povrchu koruny cesty, zasypávanie erozných porušení, zarovnánie a zhutnenie cestnej pláne, dokonalé odvodnenie cesty, spevňovanie pláne vhodným zemným materiálom alebo kamenivom, priečny sklon
V	rekonštrukcia	generálne oprava cesty, velké zemné práce, úprava pozdlžneho profilu cesty, vybudovanie nového odvodnenia cesty (vrátanie priepustov), spevňovanie cesty vhodnym materiálom, rozšírenie cestného telesa, objemová stabilizácia svahov telesa cesty, zväčšovanie polomerov oblúkov na ceste, rekultivácia cesty, sanácia pláne alebo svahov, zmena účelu cesty, zalesnenie okolia cesty, zalesnenie neperspektívnej cesty (asanácia)

Záver

Problematika porušenosti lesných ciest je rozsiahla čo sa týka jej obsahu i rozsahu, a v predloženom príspevku bolo snahou len naznačiť možné vybrané okruhy jej riešenia z úzkého rámca pohľadu a prístupu v rámci komplexnej starostlivosti o LDS. Podobne i tento dnešný seminár rieši špecifickú problematiku vybraných trendov v údržbe LDS a je pre dobro veci prínosom. Organizátori majú snahu riešiť tieto veci vážne, po jednotlivých čiastkových etapách, a možno konštatovať, že sa im to vcelku darí. Nie je to prvý seminár ČSVTS z tejto problematiky a som presvědčený že ani posledný. Chcem len vyjadriť presvedčenie, že systematickou a permanentnou prácou sa dá postupne dopracovať k cieľu ktorý si ctili i naši predchodcovia a ktorý by sme aj v súčasnosti mali rešpektovať – „Odovzdať nám zverený alebo vlastný majetok nasledovným generáciám najmenej v takom stave ako sme ho prevzali, ak nie v lepšom".

Literatúra

Klč, P., Králik, A.: Katalog porušení a závad na lesných cestách. PRÍRODA, 1991,

ISBN 80-07-00273-1, 84 s.

Klč, P., Žáček, J.: Výstavba, rekonstrukce a modernizace lesní dopravní sítě. Lesnická práce, s.r.o., Kostelec nad ČL, ISBN 80-86386-20-1, 152 s.

Klč, P.: Zpřístupněnost lesů v České a Slovenské republice. Lesnícky časopis-Forestry Journal, ISSN 0323-1046, (53), č.1, 2007, str. 47-57

Kontakt

Pavol Klč

FLD ČZU v Praze

klc@fld.czu.cz

PRAKTICKÉ ZKUŠENOSTI ZE ZPRACOVÁNÍ
technických dokumentací pro stavby a rekonstrukce lesních cest

Ing. Petr Vopata
PROLIS Hradec Králové

Vážené dámy, vážení pánové,

Jsem projektant lesnických inženýrských staveb, který se problematikou projektování lesních cest zabývá již více než 40 roků a to nejprve jako zaměstnanec technické kanceláře bývalého podniku Východočeské státní lesy, od roku 1990 pak jako projektant provádějící činnost na základě živnostenského listu. Jsem autorizovaný inženýr v oboru staveb určených k plnění funkce lesa a v oboru dopravních staveb. Kromě zpracovávání projektů na výstavbu a rekonstrukce lesních cest, jsem se v menší míře zabýval i zpracováváním projektů úprav malých vodních toků (hrazení bystřin), opěrných zdí, mostů na lesních cestách, na obnově studánek podél cest a na ostatních činnostech, které přímo s úpravami a výstavbou lesních cest souvisí. V poslední době se pak také zabývám i úpravami cyklostezek a rekonstrukcemi původních turistických chodníků na území KRNAPu.

Myslím tedy, že mám dostatek praktických zkušeností s přípravou i realizací staveb pro lesní hospodářství a o tyto zkušenosti bych se s vámi rád podělil.

Mým úkolem na tomto dnešním semináři je sdělit vám praktické zkušenosti při přípravě staveb (rekonstrukcí a oprav) lesních cest z pohledu projektanta – t.zn. jaké mají být náležitosti technické dokumentace a jaký má být obsah dokumentace pro stavební řízení nebo pro ohlášení stavby i pro její realizaci.

Úvodem bych chtěl připomenout dvě hlediska, která musí obsah dokumentace splňovat:

1. Úplnost dokumentace z hlediska povolení stavby
2. Úplnost a srozumitelnost dokumentace z hlediska provádění stavby

K prvnímu bodu bych uvedl následující:

Příslušné stavební předpisy tj. zák. č. 183/2006 Sb. (Stavební zákon) a zák. č. 13/1997 Sb. (Zákon o pozemních komunikacích) – včetně prováděcích vyhlášek k těmto zákonům, uvádějí, kdy je třeba ke stavbě stavební povolení a kdy je možné stavbu na Stavebním úřadě pouze ohlásit. V těchto předpisech jsou definovány i úpravy, které stavební povolení ani ohlášení nevyžadují.

Není účelné, abych zde citoval jednotlivé paragrafy ze zmíněných zákonů a vyhlášek, legislativní požadavky na stavební povolení nebo ohlášení stavby jsou předmětem jiných příspěvků tohoto semináře. Já se nepovažuji za znalce stavebního práva, a proto tyto záležitosti přenechám odborníkům.

Proto ve zkratce jen postřehy z mé praxe:

- Dokumentaci staveb pro stavební povolení a pro ohlášení stavby je oprávněn zpracovat pouze autorizovaný inženýr příslušného oboru registrovaný v České komoře autorizovaných inženýrů a techniků. Zde doporučuji využít pro zpracování dokumentací projektanty, které mají alespoň základní lesnické vzdělání, projektant dopravních staveb (který běžně zpracovává projekty dálnic), zpracuje samozřejmě dokumentaci dle všech předpisů a norem, někdy však dokumentace nevyhovuje z hlediska provozní potřeby lesního hospodáře – prostě z důvodu že projektant tyto potřeby nezná. Jedná se v tomto případě o „velkorysejší" průběh trasy cesty terénem (a tím i obtížnější zpřístupnění okolních

porostů), nevhodný průběh trasy vzhledem k lesnímu porostu (zpřístupnění mýtních porostů a ochrana nové výsadby nebo i jednotlivých cenných stromů) ale i z hlediska ochrany přírody a krajiny.

- Před zpracováním dokumentace je třeba ověřit majetkové poměry k pozemkům, na kterých stavba leží nebo se jich i třeba částečně dotýká. Je nemilým překvapením, když při zpracování dokumentace projektant zjistí, že některé pozemky, na kterých stavba leží, nejsou ve vlastnictví investora nebo nejsou ošetřeny smlouvou o pronájmu, dočasném užívání nebo souhlasem se stavbou na cizím pozemku. Tento problém leckdy nastává u křížení cesty s původními (historickými) cestami, které již třeba zanikly, ale přesto jsou v evidenci katastru nemovitostí vedeny jako samostatné parcely (většinou v majetku obcí).
- Rozsah dokumentace pro stavbu (pro stavební povolení nebo ohlášení stavby) je třeba upravit podle druhu a významu stavby, účelu převažujícího využití, podle vlivu na životní prostředí a pod. Je vhodné, předem projednat záměr s místně příslušným Stavebním úřadem, který má pravomoc rozhodnout zda stavba navrhovaného rozsahu bude povolena na základě stavebního povolení nebo na základě pouhého ohlášení. Je skutečností, že v různých oblastech je i náhled stavebních úřadů na úpravy lesních cest různý. Zatím co někde je postup při povolování zejména rekonstrukcí lesních cest značně benevolentní (stačí ohlášení na místně příslušném „normálním" Stavebním úřadě) v jiných oblastech povolení stavby je vázáno na povolení speciálního Stavebního úřadu – se všemi náležitostmi které vyžaduje prováděcí vyhláška k zákonu o pozemních komunikacích (lesní cesta je účelovou komunikací podle zák.č. 13/ 1997). Z toho pak vyplývají různé komplikace, kdy na stavbu je třeba vydat stavební povolení, protože návrh stavebních úprav je v rozsahu který neumožňuje ohlášení stavby. Jedná se zejména o zvýšení nebo vyrovnání nivelety cesty (nad 10 cm), směrové vyrovnání trasy cesty, doplnění odvodňovacích objektů a pod.
- V průvodní zprávě dokumentace je třeba popsat důvod provádění stavby (zejména u staveb, na které bude žádáno o dotaci) a to se zdůrazněním vzhledem k uvažovanému dotačnímu titulu (stavba pro účely lesnického provozu, nebo stavba spíše pro rekreační nebo celospolečenský význam).
- Nedílnou součástí dokumentace je dokladová část, která musí obsahovat vyjádření všech dotčených osob a organizací (majitelé sousedních pozemků, správci podzemních sítí, orgány ochrany přírody (správy CHKO), správy toků (v případě křížení cesty s vodotečí nebo při zásahu do přilehlého toku) a pod. Vyjádření o existenci podzemních sítí je třeba zajistit od všech předpokládaných vlastníků sítí, doporučuji toto zajistit i pro práce na údržbě cest (nepodléhající stavebnímu povolení ani ohlášení) a to z důvodu pohybu stavebních mechanismů v okolí cesty a i z důvodu skládkovými materiálu podél staveniště – i při této činnosti může dojít k poškození podzemních vedení. Množství vlastníků a uživatelů podzemních sítí se v různých oblastech republiky liší (rovněž i názvy organizací), nejde jen o telefonní a elektrické kabely, ale i vedení pro jímání vody, různé produktovody a v poslední době i kabely datových sítí různých vlastníků. Platnost jednotlivých vyjádření je většinou časově omezena a proto je na investorovi aby před zahájením stavby zažádal o prodloužení platnosti – nebo aby dodavatele na tuto skutečnost upozornil aby si mohl příslušná vyjádření zařídit.
- Je-li stavba na území Chráněné krajinné oblasti, na území Národního parku, nebo v oblasti jinak chráněné, je nutné aby projektová dokumentace byla odsouhlasena příslušným orgánem ochrany přírody, který zpravidla stanoví podmínky, za kterých je možné stavbu provést.
- Při zaústění lesní cesty na veřejnou komunikaci je třeba získat souhlas s připojením od Silničního správního úřadu, podmínky připojení musí být v souladu s vyhl. č.104/1997 Sb.
- Ve stručnosti lze shrnout rozsah staveb, pro které je třeba stavební povolení:
  - novostavby a rozsáhlé rekonstrukce kdy dochází k směrovým a výškovým úpravám nivelety cesty
  - stavby, které se dotýkají práv třetích osob
  - výstavba opěrných zdí výšky nad 1,0 m
  - stavební úpravy, kterými se zasahuje do nosných konstrukcí stavby a objektů
- Ve stručnosti lze shrnout rozsah stavebních úprav vyžadujících ohlášení:
  - úpravy, které se nedotýkají práv třetích osob
  - úpravy, kterými se nemění vzhled stavby ani způsob jejího užívání a nezasahuje se do nosných konstrukcí stavby a objektů

- úpravy komunikace, při nichž nedojde ke změně výšky nivelety o více než 10 cm
- úpravy vozovek a krajnic nad rámec běžné údržby
- místní rozšíření zúžených míst koruny cesty a vozovky ve volné krajině
- obnova propustků a zdí

- Ve stručnosti lze shrnout rozsah stavebních úprav nevyžadující ohlášení:
  - úpravy komunikace bez zásahu do nosné konstrukce
  - úpravy, kdy nedochází k jakémukoliv rozšíření komunikace, změně trasy nebo nivelety
  - úpravy kdy nemohou být dotčeny zákonem chráněné zájmy a práva jiných osob
  - úpravy, které nevyžadují úplnou uzavírku komunikace (u veřejně přístupných cest)

K druhému bodu (dokumentace z hlediska provádění stavby) bych uvedl následující:

I když žádný předpis nenařizuje přesný obsah dokumentace stavby, musí být dokumentace zpracována v takovém rozsahu, aby navržené práce byly popsány tak, aby jednoznačně a srozumitelně specifikovaly rozsah stavebních prací a aby dodavatel mohl z dokumentace vyčíst potřebu materiálu a stanovit nabídkovou cenu.

Rozsah dokumentace je vždy závislý na rozsahu navržených prací – u jednodušších úprav zpravidla postačí zákres trasy v mapě a podrobný popis úprav, u složitějších úprav, kdy dochází ke změně nivelety (výškově i směrově) je třeba podrobného zaměření včetně vytýčení trasy v terénu.

Jako nevhodné řešení při výběrových řízeních na dodavatele stavby považuji striktní požadavek některých investorů, že stavba bude provedena přesně podle projektové dokumentace. Ani projektant není vševědoucí a nemůže znát technologii provádění prací všech dodavatelů, kteří se do výběrového řízení přihlásí. Správný postup by měl být asi ten, kdy dodavatel navrhne změnu oproti dokumentaci (změnu technologie, materiálu), pak po odsouhlasení změny zástupcem investora a projektanta by mělo být toto akceptováno, pokud kvalita stavby změnou neutrpí a náklady na stavbu se nezvýší. Stávající stav je brzdou pokroku, kdy dnes při nebývalém rozmachu nových technologií i materiálu lze stejně kvalitní stavby lesních cest realizovat několika způsoby.

Jedná se například o využití recyklátů při stavbě cest, technologie předrcení stávajících povrchů, zvýšení únosnosti podloží chemickými i jinými prostředky nebo i využívání geosyntetik pro zvýšení únosnosti pláně lesních cest (geotextilie, geomříže, geobuňky).

Děkuji za pozornost.

Kontakt

Ing. Petr Vopata

PROLIS Hradec Králové

vopata.prolis@worldonline.cz

ZAMĚŘENÍ KONTROLNÍ ČINNOSTI ČIŽP

v souvislosti s výstavbou a údržbou lesních cest

Ing. Martin Baranyai
ČIŽP

V průběhu posledních let obdržela Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP) několik podnětů, které upozornily na nevhodnou údržbu lesních cest stavební sutí ve směsi s jinými odpady. ČIŽP při svých kontrolách v tomto směru sleduje dodržování jednotlivých složkových zákonů, aby nedocházelo k ohrožování jakékoliv složky životního prostředí, ať už je to voda, vzduch, půda či samotné lesní ekosystémy. Jednotlivé případy jsou řešeny zejména inspektory oddělení ochrany lesa, oddělení ochrany přírody a oddělení odpadového hospodářství. Inspektoři provádějí kontroly v souladu se zákonem ČNR č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa (dále jen „zákon o inspekci"), zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny") a zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech (dále jen „zákon o odpadech").

Z hlediska ochrany lesa se v rámci venkovních šetření ve spolupráci s orgány státní správy lesů kontroluje dodržování povinností vyplývajících ze zákona č. 289/1995 Sb., o lesích (dále jen „lesní zákon"), který ve svém ustanovení § 20 odst. 1 písm. o) zakazuje znečišťovat les odpady a odpadky. Výstavba a údržba přibližovacích linek, lesní dopravní sítě a ostatních zařízení v lesích nesmí způsobit ohrožení stability lesních porostů, zvyšovat nebezpečí eroze nebo způsobovat nepřiměřené poškození půdy a vodního režimu.

Z hlediska ochrany přírody nelze ve zvláště chráněných územích měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími podmínkami jejich ochrany, takže zde obvykle nelze pro výstavbu a údržbu cest využívat žádný nepůvodní materiál. Na celém území velkoplošných chráněných území (NP, CHKO) je zakázáno zneškodňovat odpady mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody.

Z hlediska odpadového hospodářství lze stavební odpady využít jen v zařízení (dle zákona se zařízením rozumí i místo, resp. pozemek), které je provozováno se souhlasem příslušného krajského úřadu dle ustanovení § 14 zákona o odpadech. Na realizaci terénních úprav s využitím odpadů musí být vydáno stavební povolení. Při splnění stanovených podmínek může být výstupem ze zařízení určeného k úpravě stavebních odpadů certifikovaný výrobek pro specifikovanou oblast použití, k jehož využití na terénní úpravy již není potřebný souhlas krajského úřadu (informace v tomto směru lze získat na internetových stránkách www.env.cz). Pro názornost je níže uveden stručný přehled několika případů z východočeského regionu:

Použití zaolejovaného betonového stavebního odpadu u České Třebové

V červnu 2003 pracovníci ČIŽP obdrželi podnět, který upozornil na využití stavebního odpadu při opravě lesních cest na Českotřebovsku. Při kontrole bylo na lesních revírech Sloupnice a Přívrat zjištěno zavezení vyježdených kolejí drceným betonem v délce cca 250 m. Část betonu, použitého na zavážku cesty, byla prosycena olejem, místy se vyskytovaly i úlomky asfaltu. Zavážka cesty byla provedena na základě objednávky místní lesnické firmy, která se snažila využít zdarma dodaný stavební odpad z demolice haly v průmyslovém areálu v České Třebové. ČIŽP nařídila příslušné lesnické firmě jako zodpovědnému subjektu odstranění odpadu z cest i z lesních pozemků a následně jeho zlikvidování v souladu s příslušnými ustanoveními zákona o odpadech. Za vznik ohrožení životního prostředí v lesích v dané lokalitě byla této firmě uložena pokuta dle ustanovení § 4 písm. c) zákona o inspekci. Dále byla dle zákona o odpadech uložena pokuta i společnosti, která poskytla odpad neoprávněné osobě v rozporu s tímto zákonem.

Rozšíření cesty s využitím stavebního odpadu na Poličsku v CHKO Žďárské Vrchy

V květnu 2004 se lesní hospodář dohodl s jednatelem místní stavební firmy, že využijí zeminu se stavebními odpady z rekonstrukce nemocnice pro rozšíření odvozní cesty v lesním komplexu, který je součástí CHKO

Žďárské Vrchy. Před provedením této akce nebyl o jejím záměru informován žádný orgán státní správy ani nebyl žádným rozborem posouzen obsah škodlivin v navážených odpadech. Při kontrole ČIŽP bylo zjištěno, že směs zeminy se stavebními odpady byla v předmětné lokalitě uložena kolem odvozní cesty v celkové délce cca 450 m v rozsahu cca 150 tun. Přestože byly dle dohody ostatní odpady z uvedené směsi průběžně ručně odstraňovány v průběhu rozhrnování kolem lesní cesty, jednalo se o zjevné porušení jak lesního zákona, tak zákona o odpadech, jakož i zákona o ochraně přírody a krajiny. Na základě zjištěných skutečností ČIŽP zastavila navážení odpadů do lesa. Odpovědné stavební firmě byla uložena pokuta dle zákona o odpadech. Na úpravu cesty byl dodatečně zpracován projekt a příslušný stavební úřad po projednání s ostatními orgány státní správy dodatečně povolil využití stavebních odpadů za striktně stanovených podmínek.

Zarovnání kaluží na cestě pomocí eternitové střešní krytiny

V srpnu 2005 pracovníci ČIŽP obdrželi podnět, který upozornil na ukládání eternitu na lesních pozemcích na Jičínsku při okraji Prachovských skal. Při kontrole byla na lesní cestě, která je součástí lesního pozemku, zjištěna rozježděná kaluž na úseku 30 m. V kaluži byla navezena rozbitá eternitová střešní krytina, která pocházela z přestavby nedaleké rekreační chalupy. Vlastník rekreačního objektu se přiznal, že eternit navezl na cestu pro usnadnění průjezdu aut. Vlastník stavby byl upozorněn na skutečnost, že eternit je s ohledem na obsah azbestu nebezpečným odpadem a proto je potřeba ho co nejdříve odstranit z předmětné lokality. ČIŽP nařídila odvezení eternitu z lesního pozemku a jeho zlikvidování v souladu s příslušnými ustanoveními zákona o odpadech. Za ohrožení životního prostředí v lesích ČIŽP uložila původci odpadu pokutu dle § 4 písm. c) zákona o inspekci, přičemž při stanovení její výše bylo zohledněno operativní odstranění eternitu, které bylo provedeno do 10 dnů ode dne kontroly.

Rozmístění recyklátu na lesním pozemku u Kostelce nad Orlicí

V listopadu 2006 byl ČIŽP jako dotčenému orgánu státní správy předložen záměr „Recyklace inertního materiálu Šumbor" k posouzení vlivů na životní prostředí (EIA) ve zjišťovacím řízení. Uvedený záměr plánoval dočasný zábor pozemků pro plnění funkcí lesa na ploše cca 1,50 ha na lesním pozemku v k.ú. Kostelec nad Orlicí. V posuzované dokumentaci bylo zjištěno, že na fotografiích ilustrujících předmětnou lokalitu byla částečně podchycena rozsáhlá skládka stavebního odpadu v lese. Pracovníci ČIŽP provedli kontrolu předmětné lokality, přičemž bylo zjištěno, že se na lesním pozemku vyskytuje skládka upraveného stavebního odpadu na ploše cca 0,25 ha (82x30 m). Uvedený materiál zde byl deponován na holině po mýtní těžbě z prosince 2004. Stavební odpad byl do areálu bývalého vojenského objektu navezen v průběhu února 2006 z demolice objektu, při uskladnění proběhlo třídění suti, ostatní odpady byly uloženy na řízené skládce. Skládkování suti na lesním pozemku nebylo žádným způsobem projednáno s příslušným orgánem státní správy lesů. I když bylo uložení recyklátu provedeno se souhlasem vlastníka lesa, nebylo zde provedeno odnětí pozemků ve smyslu ustanovení § 15 lesního zákona, takže zde byl recyklát uložen protiprávně. Na základě shora uvedených skutečností bylo konstatováno, že odpovědný subjekt nezákonným ukládáním materiálu neoprávněně použil lesní půdu k jiným účelům než pro plnění funkcí lesa, čímž zde došlo k omezení plnění veřejně prospěšných funkcí lesa. Uvedená činnost byla v rozporu s ustanovením § 13 odst. 1 lesního zákona o ochraně pozemků určených k plnění funkcí lesa, rovněž byl porušen zákaz stanovený § 20 odst. 1 písm. b) lesního zákona. ČIŽP uložila odpovědnému subjektu pokutu dle ustanovení § 4 písm. a) zákona o inspekci a nařídila nápravu závadného stavu dle § 3 odst. 2 téhož zákona.

V závěru lze jednoznačně doporučit, aby byly všechny záměry výstavby a údržby cest na lesních pozemcích (tj. lokalita, rozsah, zamýšlená technologie a termín akce) oznámeny příslušnému stavebnímu úřadu, který v součinnosti s orgánem státní správy lesů, orgánem ochrany přírody a ostatními subjekty stanoví podmínky pro realizaci akce, aby s ohledem na charakter lokality mohl stanovit opatření pro zmírnění negativních dopadů na lesní ekosystémy.

Postoj ČIŽP k otázce lesní dopravy a využití stavební suti k opravě lesních cest byl zveřejněn v časopise Lesnická práce v čísle 2/2009 a 10/2009.

Kontakt
Ing. Martin Baranyai, ČIŽP
baranyai@hk.cizp.cz

STAVEBNÍ POVOLENÍ NEBO OHLÁŠENÍ STAVBY? LEGISLATIVNÍ POŽADAVKY

RNDr. Daniela Pačesná, Ph.D.
Magistrát města Hradec Králové

1. Základní právní rámec

- Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (dále jen „stavební zákon")
- Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích (dále jen „zákon")
- Vyhl. č. 104/1197 Sb., kterou se provádí zákon o pozemních komunikacích (dále jen vyhl.)
- Zákon č. 185/2001 Sb., zákon o odpadech

2. Definice a působnost

§ 7 zákona - účelové komunikace - k obhospodařování zemědělských a lesních pozemků. Příslušný silniční správní úřad může na návrh vlastníka účelové komunikace a po projednání s příslušným orgánem Policie České republiky upravit nebo omezit veřejný přístup na účelovou komunikaci, pokud je to nezbytně nutné k ochraně oprávněných zájmů tohoto vlastníka.

§15 odst. 3) stavebního zákona - v pochybnostech, zda se v konkrétním případě jedná o stavbu veřejně přístupné komunikace, nebo o stavbu v působnosti obecného stavebního úřadu, platí stanovisko příslušného speciálního stavebního úřadu.

3. Stavební povolení

Stavební úřad – souhlas, územní rozhodnutí či souhlas

Územní rozhodnutí

Účastník – žadatel, obec, vlastníci pozemků, popř. sousedé, občanská sdružení atd.

Doklady - vlastnické právo k pozemku, rozhodnutí a stanoviska, dokumentace

Termín – min. 2,5 měsíce od podání žádosti

Platnost – 2 roky

Územní souhlas

- lze u ohlašovaných staveb, jejich změn a zařízení

Doklady - vlastnické právo k pozemku, rozhodnutí stanoviska, dokumentace, souhlasy sousedů atd.

Zveřejnit na 30 dnů v místě stavby

Termín – 30 dnů od podání žádosti

Platnost – 1 rok

Územní souhlas ani rozhodnutí není potřeba

- propustky na účelových komunikacích

- povrchová zařízení pro rozvod nebo odvod vody na zemědělské půdě nebo na pozemcích určených k plnění funkcí lesa, nejde-li o vodní díla
- výjimečně nahrazen regulačním plánem

Speciální stavební úřad – odbor dopravy – ORP – stavební povolení

Účastník – žadatel – vlastník stavby, obec, vlastníci pozemků, popř. sousedé, občanská sdružení atd.

Doklady - vlastnické právo k pozemku, rozhodnutí a stanoviska, dokumentace 2x (autorizovaná osoba), plán kontrolních prohlídek, uzemní rozhodnutí či souhlas, souhlas (napojení na komunikaci III. tř. – vyjádření Policie ČR)

Termín – min. 1 měsíce od podání žádosti

Platnost – nutno stavbu zahájit do 2 let

4. Ohlášení stavby - náležitosti, lhůty, průběh a jeho účastníci

Doklady - vlastnické právo k pozemku, zákres do KN, rozhodnutí a stanoviska, dokumentace (autorizovaná osoba), souhlasy sousedů (datum seznámení)

Termín – do 40 dnů od podání žádosti nebo je za povolené

Stavební úpravy vyžadující ohlášení

(1) Ohlášení speciálnímu stavebnímu úřadu podléhají všechny práce, pokud nejsou uvedeny v § 15 vyhl. viz níže, jedná se o:

a. udržovací práce, jejichž provedení by mohlo ovlivnit stabilitu stavby, její vzhled nebo životní prostředí, a všechny udržovací práce na stavbě, která je kulturní památkou nebo se nachází na území památkové rezervace nebo památkové zóny,
b. úpravy komunikace, při nichž změna původní nivelety nepřesáhne
    - 10 cm u komunikací, které nejsou uvedeny v předchozím bodu mimo přilehlou zástavbu

(2) Při dodržení podmínek stanovených v odstavci 1 jsou těmito pracemi zejména:

a. úpravy vozovek a krajnic nad rozsah běžné údržby uvedené v příloze č. 5 vyhl. podle př. 5 vyhl. (např. údržba vozovky a krajnic, údržba štěrkových krytů, seříznutí, doplnění, zpevnění a čištění krajnic)
b. místní rozšíření zúžených míst silniční koruny a vozovky ve volné krajině,
c. sanační práce při sesuvech půdy nebo v poddolovaném území,
d. obnova propustků a zdí,
e. zřizování odvodňovacích skluzů na svazích silničního tělesa, nadsvahových odvodňovacích rigolů nebo příkopů

Stavební úpravy a činnosti, které nevyžadují ohlášení

(1) Stavební povolení ani ohlášení speciálnímu stavebnímu úřadu se nevyžaduje u prací prováděných na komunikacích v rámci jejich údržby, jestliže

a. jejich provedení nemůže ovlivnit stabilitu stavby (zásahem do nosných konstrukcí), její vzhled nebo životní prostředí,
b. nejsou prováděny na stavbě, která je kulturní památkou nebo se nachází na území památkové rezervace nebo památkové zóny,
c. nedochází k jakémukoliv rozšíření komunikace, změně její trasy nebo nivelety,

d. nemohou být dotčeny zákonem chráněné zájmy a práva jiných osob, včetně práv, která plynou ze styku komunikace s jinými dopravními cestami, inženýrskými sítěmi, jinými vedeními, vodami a vodohospodářskými díly a s chráněným územím (§ 36 a 37 zákona),

e. nevyžadují částečnou nebo úplnou uzavírku komunikace (§ 24 zákona).

Nevyžaduje se ohlášení a stavební povolení dle § 103 stavebního zákona

- povrchová zařízení pro rozvod nebo odvod vody na zemědělské půdě nebo na pozemcích určených k plnění funkcí lesa, nejde-li o vodní díla;
- udržovací práce, jejichž provedení nemůže negativně ovlivnit zdraví osob, požární bezpečnost, stabilitu a vzhled stavby, životní prostředí a bezpečnost při užívání a nejde o udržovací práce na stavbě, která je kulturní památkou

6. Doklady žádosti o dotace – stavební úřad

- Platné pravomocné stavební povolení
- Kladné stanovisko k ohlášení popř. doklad o vypršení lhůty
- Sloučené územní a stavební řízení (regulační plán)
- Stanovisko stavebního úřadu – nepodléhá
- Soulad s ÚPD

7. Zákon o EIA a legislativa životního prostředí

Vlastní aplikace stavebního materiálu na polní nebo lesní cesty nespadá pod působnost zákona EIA (zákon č. 100/2001 Sb.) s výjimkou případů, kdy by orgán ochrany přírody a krajiny nevyloučil významný vliv záměru (stavby, aplikace stavebního materiálu) na územní Natura 2000 (http://geoportal.cenia.cz/mapmaker/MapWin.aspx?M_Site=cenia&M_Lang=cs) v pochybnostech stanovisko vydává krajský úřad.

Konflikt se zákonem o odpadech

- Materiál je veden jako odpad – pak musí mít povolení od krajského úřadu k provozu zařízení – stavitel cest
- Materiál není odpad – surovina k použití

Před každým uceleným záměrem doporučujeme požádat o souhrnné stanovisko z hlediska životního prostředí na obci s rozšířenou působností – voda, odpady, ZPF, lesy, ochrana přírody a krajiny (zásah do významného krajinného prvku) atd.

Případné požadavky budou uvedeny v souhrnném stanovisku. Toto stanovisko je povinné pro stavební povolení či ohlášení stavebnímu úřadu.

Kontakt
RNDr. Daniela Pačesná. Ph.D.
Magistrat města Hradec Králové
d.pacesna@seznam.cz

NĚKTERÉ PRÁVNÍ PROBLÉMY SOUVISEJÍCÍ S EXISTENCÍ A UŽÍVÁNÍM LESNÍCH CEST

JUDr. Ing. Martin Flora, Dr.,
Advokátní kancelář, Vašíček, Frimmel & Honěk

Organizátory semináře jsem byl požádán, abych se ve svém příspěvku zabýval následujícími jednotlivými tématy a popsal právní aspekty s nimi spojené. Jeho text má proto poněkud nesourodou podobu, odpovídající struktuře jednotlivých témat:

1. Lesní cesty z pohledu lesního zákona a jeho prováděcích předpisů. Co je lesní cesta a co je cesta veřejná – místní komunikace.
2. Je nutné zpevněné lesní komunikace mít vylišeny samostatným parcelním číslem? Výhody a nevýhody.
3. Přístupy na pozemek – věcná břemena, právo užívání cesty
4. Závory – kdy a za jakých okolností vlastník může umisťovat závory na lesní cesty a kdy ne.
5. Škody na cestě – jak se domoci náhrady na tom kdo škodu způsobil.
6. Bezpečnost uživatelů cesty – i ve vztahu k problematice cyklostezek a pěších značených tras na LDS z hlediska právní zodpovědnosti za bezpečnost návštěvníků.
7. Vjezd čtyřkolek na LDS (nutnost značky zákazu vjezdu), obecně umisťování značek na lesní cesty.

Ad 1) Pojem „lesní cesta" je zákonem č. 289/1995 Sb., lesním zákonem (dále jen „lesní zákon"), používán celkem v pěti jeho ustanoveních, a to v § 3, odst. 1, písm. a) a b) definujícími pojem „pozemky určené k plnění funkcí lesa", v § 13, odst. 2, písm. c) upravujícím základní povinnosti při užívání pozemků určených k plnění funkcí lesa, v § 20, odst. 1, písm. j), obsahujícím zákaz jízdy na kole, na koni, na lyžích nebo na saních mimo lesní cesty a vyznačené trasy, a konečně v § 21, odst. 2 o náhradách za poškozování lesa. Přes tuto relativně častou frekvenci žádné z označených ustanovení pojmem „lesní cesta" nijak nedefinuje.

O překonání tohoto nedostatku od samého počátku usiloval doktrinární výklad, který v době těsně následující po nabytí účinnosti lesního zákona[1] nad textem § 20, odst. 1, písm. j) formuloval závěr, že *„lesními cestami se v této souvislosti rozumí všechny lesní cesty, tedy lesní cesty katastrované i nekatastrované, zpevněné i nezpevněné, ale i svážnice, zřetelné přibližovací linky apod., na kterých při jízdě na kole, na koni, na lyžích nebo na saních nemůže dojít k poškození lesního porostu ani půdního povrchu – alespoň ne způsobem, který by způsobil horší následek, než přibližování dřeva."* Byť jde o výklad zjevně spíše extenzivní, neexistují žádné důvody mu vytýkat nesprávnost, a to již z toho prostého důvodu, že neexistují argumenty schopné osvědčit opak.

Počínaje 1.1.2002 ovšem došlo k podstatné změně právní situace, neboť pojem „lesní cesta" se dočkal legální definice, a to ve vyhlášce č. 433/2001 Sb., kterou se stanoví technické požadavky pro stavby pro plnění funkcí lesa. Podle jejího § 2, odst. 1, písm. a) se lesní cestou rozumí *„účelová komunikace, která je součástí lesní dopravní sítě, určená k odvozu dříví, dopravě osob a materiálu pouze v zájmu vlastníka lesa a pro průjezd speciálních vozidel. Umožňuje bezpečný celoroční nebo sezonní provoz."* Účelová komunikace pak je v § 7, odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, v platném znění, definována jako *„pozemní komunikace, která slouží ke spojení jednotlivých nemovitostí pro potřeby vlastníků těchto nemovitostí nebo ke spojení těchto nemovitostí s ostatními pozemními komunikacemi nebo k obhospodařování zemědělských a lesních pozemků"*; pozemní komunikace sama je v § 2, odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb. charakterizována jako *„dopravní cesta určená k užití silničními a jinými vozidly a chodci, včetně pevných*

1 Staněk, J.: Lesní zákon v teorii a praxi. Úplné znění zákona s komentářem. Matice lesnická, Písek, 1996, s. 63.

zařízení nutných pro zajištění tohoto užití a jeho bezpečnosti." Ačkoliv všechny citované pojmové definice slouží pouze pro účely aplikace předpisů, v nichž jsou obsaženy, lze očekávat a akceptovat jejich analogické použití i při výkladu lesního zákona. Z spojení těchto definic pak vyplývá významný závěr, že lesní cestou pro účely výkladu těch ustanovení lesního zákona, v nichž se s tímto pojmem setkáme, je v současné době pouze lesní cesta

1. mající charakter stavby a
2. umožňující průjezd silničních a jiných vozidel,

nikoliv však již komunikace typu „zřetelných přibližovacích linií" a obecně jakákoliv komunikace, po níž je schopna se pohybovat pouze specializovaná lesní technika a nikoliv silniční vozidla.

Platí-li, jak bylo shora uvedeno, že všechny lesní cesty jsou účelovými komunikacemi ve smyslu § 7, odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, v platném znění, platí rovněž pro ně základní pravidlo zakotvené v § 19, odst. 1 téhož zákona, že *„v mezích zvláštních předpisů upravujících provoz na pozemních komunikacích a za podmínek stanovených tímto zákonem smí každý užívat pozemní komunikace bezplatně obvyklým způsobem a k účelům, ke kterým jsou určeny, pokud pro zvláštní případy nestanoví tento zákon nebo zvláštní předpis jinak. Uživatel se musí přizpůsobit stavebnímu stavu a dopravně technickému stavu dotčené pozemní komunikace."*

Veřejná přístupnost lesních cest jako účelových komunikací není zcela neomezená, přičemž důvody pro omezení obecného užívání jsou zčásti vymezeny přímo v zákoně č. 13/1997 Sb., zčásti pak v lesním zákoně, který pokud jde o problematiku lesních cest má ve vztahu k zákonu č. 13/1997 Sb., povahu zvláštního předpisu.

První skupina omezení, tedy omezení obecného užívání podle zákona č. 13/1997 Sb., je popsána v ustanovení § 7, odst. 1 tohoto zákona, který umožňuje, aby příslušný silniční správní úřad na návrh vlastníka účelové komunikace a po projednání s příslušným orgánem Policie České republiky upravil nebo omezil veřejný přístup na účelovou komunikaci, pokud je to nezbytně nutné k ochraně oprávněných zájmů žádajícího vlastníka.

Zcela zvláštní režim se pak podle zákona č. 13/1997 Sb. uplatní u lesních cest, které se nacházejí v uzavřených prostorech (např. oborách či lesních školkách apod.) Takové lesní cesty naopak veřejně přístupně nejsou, což vyplývá z § 7, odst. 2 zákona č. 13/1997 Sb.: *„Tato účelová komunikace není přístupná veřejně, ale v rozsahu a způsobem, který stanoví vlastník nebo provozovatel uzavřeného prostoru nebo objektu. V pochybnostech, zda z hlediska pozemní komunikace jde o uzavřený prostor nebo objekt, rozhoduje příslušný silniční správní úřad."*

Druhá skupina omezení, tedy omezení vyplývající z lesního zákona jako zvláštního předpisu, je představována zejména obecným zákazem jízdy a stání s motorovými vozidly v lesích včetně lesních cest, jak je zakotven v § 20, odst. 1, písm. j) lesního zákona, s výjimkami popsanými v § 20, odst. 4, 6 a 7 lesního zákona.

Ad 2) Zpevněná lesní cesta nemusí být nezbytně umístěna na samostatném pozemku opatřeném samostatným parcelním číslem. Zvláště u zpevněných lesních cest vybudovaných v minulosti se lze běžně setkat se situacemi, kdy je cesta umístěna na rozlehlém pozemku zahrnujícím vedle silničního tělesa též lesní porosty popř. jiné typy kultury. U nově budovaných lesních cest však může být požadavek na oddělení pozemku pod stavbou lesní cesty od pozemku hlavního geometrickým plánem součástí podmínek stanovených v rozhodnutí, kterými bylo zřízení stavby povoleno (zejména územní rozhodnutí či souhlas, stavební povolení).

Stav, kdy je-li lesní cesta umístěna na samostatném pozemku opatřeném samostatným parcelním číslem, lze označit za výhodnější pro vlastníka z hlediska budoucích majetkových dispozic. Naopak nemusí být hodnocen jako výhodný z hlediska daňového, a to zejména ve vztahu k dani z nemovitostí.

Ad 3) Obecná pravidla, za kterých je možno lesní cestu jako účelovou komunikaci užívat, byla popsána v textu Ad 1). Od těchto obecných pravidel vyplývajících z předpisů veřejného práva se však lze odchýlit, resp. tato pravidla prolomit za použití institutů soukromého práva, konkrétně za použití institutu věcného břemene podle § 151n občanského zákoníku. Věcná břemena omezují vlastníka nemovité věci ve prospěch někoho jiného tak, že je povinen něco trpět, něčeho se zdržet, nebo něco konat. Věcná břemena se zřizují

písemnou smlouvou, na základě závěti ve spojení s výsledky řízení o dědictví, schválenou dohodou dědiců, rozhodnutím příslušného orgánu nebo ze zákona; lze je nabýt i vydržením. Věcná břemena zřízená smlouvou se zapisují do katastru nemovitostí, a to formou vkladu.

Pokud vlastník lesní cesty zřídí ve prospěch jiných osob věcné břemeno, které jim umožní lesní cestu užívat nad rámec oprávnění vyplývajících ze zákona č. 13/1997 Sb. nebo lesního zákona, má oprávnění z věcného břemene přednost před zákonnou úpravou. Takto může být např. zřízeno právo jízdy po lesní cestě motorovými vozidly. Jestliže by pak oprávněnému z věcného břemene bylo ve výkonu jeho práva bráněno, měl by nárok na náhradu vzniklé škody.

Ad. 4) Zcela bez ohledu na to, zda lesní cesta podléhá či nepodléhá právu obecného užívání a bez ohledu na konkrétní rozsah tohoto práva, podléhá umisťování závor na lesní cesty pravidlům zakotveným do § 29 zákona č. 13/1997 Sb. Závory jako pevné překážky mohou být na pozemní komunikaci jiného typu, než jsou dálnice a rychlostní silnice, umístěny pouze na základě povolení silničního správního úřadu vydaného po projednání s vlastníkem dotčené pozemní komunikace a se souhlasem příslušného orgánu Policie České republiky. Povolení lze vydat pouze za předpokladu, že nebude ohrožena bezpečnost a plynulost silničního provozu a že žadatel o vydání povolení zajistí na svůj náklad všechna potřebná opatření. Pevné překážky, na jejichž umístění nebylo vydáno povolení, jsou jejich vlastníci povinni odstranit na svůj náklad ve lhůtě stanovené silničním správním úřadem. Umístění závory bez povolení silničního správního úřadu může naplnit znaky přestupku podle § 42a, odst. 1, písm. l) zákona č. 13/1997 Sb. s možností uložení pokuty až do výše 300.000,- Kč, či dokonce správního deliktu podle § 42b, odst. 1, písm. l) s možností uložení pokuty rovněž až do výše 300.000,- Kč.

Vedle uvedených pravidel je při umisťování závor nutno respektovat požadavky vyplývající z ustanovení zákona č. 183/2006 Sb., stavebního zákona, jejichž popis je předmětem samostatného příspěvku.

Ad 5) Vznik škody na lesních cestách a způsob jeho vymáhání podléhá obecným pravidlům o odpovědnosti za způsobenou škodu, jak jsou zakotvena v § 415 až 450 občanského zákoníku. Podle jeho § 415 je každý je povinen počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, na majetku, na přírodě a životním prostředí. Podle § 420 téhož zákona odpovídá každý za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti, této odpovědnosti se až na některé výjimky zprostí, pokud prokáže, že škodu nezavinil. Pro vznik odpovědnosti je nezbytné, aby byla splněna trojice podmínek:

a. porušení právní povinnosti (třeba i povinnosti počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám podle § 415 občanského zákoníku)
b. vznik škody
c. příčinná souvislost mezi škodou a porušením právní povinnosti.

Původce škody je povinen uhradit jak skutečnou škodu, tak i ušlý zisk. Pojem skutečná škoda vyložila rozhodovací praxe soudů tak, že skutečná škoda spočívá ve zmenšení majetkového stavu poškozeného a reprezentuje majetkové hodnoty, které by bylo nutno vynaložit, aby došlo k uvedení věci do předešlého stavu. Ušlým ziskem je pak majetková újma spočívající v tom, že se majetek poškozeného v důsledku škodné události nezhodnotil, ač se to dalo očekávat s ohledem na pravidelný běh věcí.

Podle § 106 občanského zákoníku se právo na náhradu škody promlčí za dva roky ode dne, kdy se poškozený dozví o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá, nejpozději však za tři roky, a jde-li o škodu způsobenou úmyslně, za deset let ode dne, kdy došlo k události, z níž škoda vznikla.

Zvláštní nárok na náhradu škody související s poškozením lesní cesty pak vyplývá z § 21, odst. 2 lesního zákona, který stanoví, že dojde-li v návaznosti na provádění výstavby k přerušení souvislosti lesních cest, je ten, kdo je způsobil, povinen osobě, které tím vznikla újma, nahradit i zvýšené provozní náklady, které jí tím vznikly.

Ad 6) Rovněž odpovědnost vlastníka lesní cesty za škody vzniklé jejím uživatelům se bude řídit obecnými předpisy, zejména § 19, odst. 1 lesního zákona, podle kterého se právo obecného užívání lesů realizuje na vlastní odpovědnost návštěvníků lesa, a občanským zákoníkem a ustanovením jeho již jednou zmíněného § 415, podle kterého je každý povinen počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, na majetku,

na přírodě a životním prostředí. Právě z ustanovení § 415 občanského zákoníku lze za určitých okolností dovodit odpovědnost vlastníka lesní cesty za škodu způsobenou jejím uživatelům v důsledku nedostatečné péče o její technický stav (k obdobně širokému výkladu povinností vlastníka směřují některá publikovaná rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR).

Jelikož však lesní cesta (bez ohledu na to, zda je či není katastrovaná) je z hlediska zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, pozemní komunikací, nelze vlastníkovi lesní cesty připisovat odpovědnost ve větším rozsahu, než je odpovědnost připisovaná zákonem č. 13/1997 Sb. vlastníkům dálnic, silnic a místních komunikací; v případě sporu by soud patrně postupoval právě podle zmíněného zákona s použitím analogie. Proto může informace o rozsah odpovědnosti upravené zákonem č. 13/1997 Sb. posloužit jako vodítko pro vlastníka lesní cesty. Podle § 27 zákona č. 13/1997 Sb. uživatelé dálnice, silnice nebo místní komunikace nemají nárok na náhradu škody, která jim vznikla ze stavebního stavu nebo dopravně technického stavu těchto pozemních komunikací. Podle téhož paragrafu ovšem vlastník dálnice, silnice nebo místní komunikace odpovídá za škody vzniklé uživatelům těchto pozemních komunikací, jejichž příčinou byla závada ve sjízdnosti, pokud neprokáže, že nebylo v mezích jeho možností tuto závadu odstranit, u závady způsobené povětrnostními situacemi a jejich důsledky takovou závadu zmírnit, ani na ni předepsaným způsobem upozornit. Vlastník místní komunikace odpovídá za škody, jejichž příčinou byla závada ve schůdnosti místní komunikace nebo průjezdního úseku silnice, pokud neprokáže, že nebylo v mezích jeho možností tuto závadu odstranit, u závady způsobené povětrnostními situacemi a jejich důsledky takovou závadu zmírnit, ani na ni předepsaným způsobem upozornit. Zákon č. 13/1997 Sb. se zabývá i otázkou odpovědnosti vlastníků komunikací za škody vzniklé vlastníkům sousedních nemovitostí – vlastník dálnice, silnice nebo místní komunikace odpovídá vlastníkům sousedních nemovitostí za škody, které jim vznikly v důsledku stavebního stavu nebo dopravně technického stavu těchto komunikací; neodpovídá však za škody vzniklé vlastníkům sousedních nemovitostí v důsledku provozu na těchto pozemních komunikacích.

Ad 7) Vjezd čtyřkolek na lesní cesty se řídí stejným právním režimem, jako vjezd jakýchkoliv jiných motorových vozidel.

Umisťování dopravních značek je pak součástí tzv. místní či přechodné úpravy provozu na pozemních komunikacích a řídí se pravidly zakotvenými do zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákona o silničním provozu) v platném znění, konkrétně do jeho 77, odst. 2. Podle označeného ustanovení stanoví místní a přechodnou úpravu provozu na pozemních komunikacích na veřejně přístupné účelové komunikaci (tedy i na lesních cestách mimo lesní cesty v uzavřených areálech) vlastník se souhlasem příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností a po předchozím písemném stanovisku příslušného orgánu policie.

JUDr. Ing. Martin Flora, Dr., advokát

Kontakt
JUDr. Ing. Martin Flora, Dr.,
Advokátní kancelář, Vašíček, Frimmel & Honěk
Lidická 57, 602 00 Brno
flora@vfh.cz

ZKUŠENOSTI S PROVÁDĚNÍM STAVEB

Ing. Vladimír Pražák
P O P R spol. s r. o.

Vážené dámy, vážení pánové,

zastupuji společnost P O P R spol. s r. o. z Hradce Králové, která vznikla v roce 1992 jako mechanizačně stavební firma se zaměřením na výstavbu dopravních, vodohospodářských a krajinně inženýrských staveb místního významu. Konkrétně se jedná o polní, lesní a turistické cesty, cyklostezky a zpevněné plochy, vodní nádrže, suché poldry a úpravy vodních toků včetně jejich revitalizace, odstraňování povodňových škod, protipovodňová a protierozní opatření, stabilizace svahů a další stavby, včetně zakládání a rekultivace skládek odpadů, výstavby kompostáren a podobně.

Tento seminář vám přináší důležité informace o legislativním rámci přípravy a realizace staveb a o podmínkách a možnostech získání dotací na výše uvedené stavby. Já bych vám rád při této příležitosti sdělil své poznatky nabyté po bezmála dvaceti letech zkušeností naší společnosti s prováděním staveb.

Při své práci se setkáváme s mnoha zákazníky, kterými jsou nejčastěji obce a města, správci vodních toků, lesní správci a soukromí vlastníci pozemků, lesů a rybníků.

Naším cílem je provést stavbu pro zákazníka podle jeho představ a požadavků a současně za podmínek stanovených právními předpisy, požadavky orgánů státní správy a samosprávy a v případě využívání dotací s pravidly státních fondů. Skloubit všechny tyto požadavky není jednoduché, vyžaduje to nemalé úsilí investora a spolupráci mnoha dalších osob. Tyto osoby musí mít příslušnou kvalifikaci pro práci, kterou nabízejí, tedy pro finanční poradenství zaměřené na příslušné státní fondy, pro zadavatelské činnosti, pro projektování, pro provádění staveb a pro výkon technického dozoru investora. Přitom každý z těchto článků musí znát a respektovat pravidla všech ostatních.

Je tedy zřejmé, že o tom, jaký bude průběh přípravy a realizace stavby, rozhoduje v samém prvopočátku investor výběrem vhodného záměru a výběrem odpovědných partnerů, kteří jeho záměr připraví a zrealizují.

Ve svém příspěvku vás upozorním na některá úskalí, která se vyskytují při přípravě a realizaci staveb.

- Chybou v oboru našich staveb je, je-li záměr investora zbytečně nákladný z důvodu nepřiměřených požadavků na materiály a konstrukce, nebo obsahuje návrhy na opatření nevhodná pro přírodní prostředí.

  Na takový záměr lze dotaci těžko získat, a z vlastních prostředků by ho investor patrně také nerealizoval. Hovoříme zde o stavbách umístěných ve venkovské krajině, v přírodě; tušíme, že by měly s okolním prostředím splynout, a zatím se setkáváme s návrhy betonových objektů a asfaltových cest. Přitom v mnoha případech existuje řešení v náhradě drahých a energeticky náročných materiálů a technologií přírodními materiály jako je například kámen a dřevo. Při výstavbě cest lze využít i metodu recyklace kameniva v minulosti „ztraceného, utopeného" v tělese komunikace, případně recyklátu ze stavebních sutí.

  Jako zástupce stavební firmy se dále zaměřím na realizační fázi procesu. Podle naší legislativy jsou ve výstavbě odpovědnými osobami osoby odborně způsobilé, tj. projektant a zhotovitel (konkrétně stavbyvedoucí). Oba by měli být znalí všech předpisů v příslušném stavebním oboru a v souvisejících činnostech. Tato znalost je ověřena autorizací a zaručena neustálým vzděláváním po stránce odborné i právní. Autorizované osoby odpovídají investorovi za to, že stavba bude vyprojektována a provedena v souladu s požadavky právních předpisů. Jednoduše řečeno: projektová dokumentace musí být správná, celistvá a úplná, stavba musí být navržena tak, aby plnila svůj účel, byla technicky provedi-

telná, bezpečná a neohrožovala životní prostředí. Povinností stavbyvedoucího je provést stavbu přesně podle schválené projektové dokumentace.

Praktické zkušenosti však vypovídají o mnohých odchylkách a nedokonalostech jak v projektové přípravě, tak ve způsobu provádění, a dokonce i ve správních řízeních. To vše může zbytečně narušit zdárný průběh výstavby, ohrozit tok financí a vnášet nedorozumění mezi účastníky. Případné sankce pak bohužel nejčastěji dopadají na zhotovitele jako na poslední článek řetězce.

Proto bych rád využil této příležitosti, abych nejen v zájmu stavební firmy, ale i v zájmu investorů samých zdůraznil význam důkladné projektové přípravy stavby a jejího řádného projednání v příslušném správním řízení, včetně aktualizace starších projektů.

Jako příklad uvedu několik případů nesrovnalostí, které se vyskytly v okamžiku zadání zakázky a které měly být vyřešeny v rámci přípravy. Připomínám, že uchazeč o zakázku nemá možnost na chyby upozornit nebo je napravit, neboť zadavatel obvykle nepřipouští variantní řešení, a pochopitelně není ani taktické cokoli namítat ve fázi ucházení se o zakázku.

- U vodohospodářských staveb se často stává, že od okamžiku zpracování projektové dokumentace k realizaci uplyne z různých důvodů (správní řízení, žádost o dotaci) tolik času, ze projekt zastará. Například v posledních letech jsme byli svědky několika zásadních změn v oblasti nakládání se sedimenty z vodních toků a nádrží, a tak se stávalo, že projektová dokumentace nebyla v době realizace v souladu s právními předpisy; přesto byla předána zhotoviteli jako podklad pro realizaci stavby. I když stavební povolení je dosud platné, nelze spoléhat na princip dokončování staveb podle zahájených správních řízení !
- U dopravních staveb, zejména u oprav a rekonstrukcí cest, občas chybí informace o podzemních vedeních. Stavebník (investor) je povinen zjistit a předat informace o výskytu technické infrastruktury stavební firmě (stavbyvedoucímu); ten je pak povinen vedení vytyčit a dodržet veškerá bezpečnostní opatření. Zanedbá-li se tato povinnost, může dojít k poškození elektrických nebo sdělovacích kabelů, vodovodů, kanalizací, plynovodů a další technické infrastruktury, v horším případě i k ohrožení zdraví a životů. Následují výdaje za opravy, pokuty, náhrady škod, třeba i soudní řízení, prokazování míry zavinění a další nepříjemnosti.
- Někdy se nepočítá s geodetickým vytyčením stavby.

  Vytyčení je povinností stavebníka (investora), není to levná záležitost a pokud jej investor nepoptává, může vzniknout spor o tom, kdo jej zaplatí. Pokud se vytyčení stavby neprovede, hrozí umístění stavby na cizí pozemky, nepovolený zábor zemědělské či lesní půdy, zásah do chráněného území apod. Následky jsou velmi podobné předchozím.

  Shrnutí dosud řečeného: Stavební firma by neměla řešit nedostatky projektu nebo jakýkoliv nesoulad se stavebním povolením nebo s právními předpisy ve chvíli, kdy není čas na nová projednání a zjišťování informací, zejména když běží lhůty výstavby a platí další zadávací a smluvní podmínky.
- Další pastí na investory a stavební firmy je skrytý subdodavatelský systém. Na trhu existují firmy profitující ze stavebních zakázek, aniž by přiložily ruku k dílu. Takzvaně „prodají" (s nemalým ziskem) celou zakázku subdodavateli, kterého mnohdy ani nepřiznají. Zákonitě pak může nastat situace, že stavbu bude stavět skrytý subdodavatel za nepřiměřeně nízkou cenu, která se musí nutně odrazit především v kvalitě provedení, ale také v průběhu provádění, v zárukách za jakost, v odstraňování skrytých vad a v komunikaci smluvních stran. Subdodavatel na takovou strategii doplácí nejen finančně, ale dodatečně i tím, že referenci získá smluvní dodavatel, který se tak vlastně může chlubit cizím peřím. Tento postup je jednou z příčin toho, že se malé a střední firmy nedostanou k větším zakázkám, neboť je provádějí neoficiálně a ještě „pod cenou". Proto by si měl investor každou firmu prověřit dříve, než jí zakázku svěří.

Vše, co bylo dosud řečeno, je zcela v režii investora. Naproti tomu i stavební firma musí pro zdárnou realizace vykonat něco navíc:

Mám na mysli nejrůznější požadavky správců státních fondů na zahájení a průběh financování, lhůty splatnosti, dobu výstavby, záruky a podobně. Tyto podmínky lze splnit jen s pomocí zdravé, stabilní a kvalifikované stavební firmy, a zdaleka to nemusí být firma velká a významná.

Co by měla splňovat stavební firma, aby průběh realizace byl hladký a výsledek uspokojivý ?

Firma by měla být vybavena svou vlastní mechanizací, o jejímž nasazení sama rozhoduje, ručí za její spolehlivost a bezpečnost.

Měla by mít své vlastní kvalifikované zaměstnance, kterým věří a na které se může spolehnout.

Odborně způsobilé (autorizované) osoby by měly rovněž být zaměstnanci firmy; tuto práci nelze zodpovědně provádět externím způsobem.

Firma musí své zaměstnance vzdělávat, vést je k odpovědnému vztahu k životnímu prostředí, dbát na bezpečné provádění prací.

Firma musí své zaměstnance informovat o všech Vašich požadavcích na dílo a trvat na jejich plnění.

Měla by se specializovat na obdobné stavby, které mají být její prioritou a hlavní činností, aby měla dostatečné zkušenosti a Vaše zakázka pro ni nebyla okrajovou záležitostí.

Musí mít stanovené a zažité technologické postupy, ale musí se také umět přizpůsobit specifickým požadavkům na provádění nestandardních prací a postupů a stavět (možno říci i tvořit) jedinečné stavby a objekty.

Musí se orientovat v právních předpisech vztahujících se nejen k výstavbě, ale i k lesům, vodám a ochraně životního prostředí, nemluvě o obchodním a pracovním právu, veřejných zakázkách apod.

Musí mít vlastní know-how pro řešení neobvyklých zadání a situací.

Musí otevřeně a přímo jednat s investorem, spolupracovat s projektantem, respektovat zástupce státní správy a samosprávy, uznávat práva dotčených stran.

Musí mít zaveden systém dokumentace a řízení a důsledně kontrolovat a dokumentovat průběh výstavby.

Pro investora musí být partnerem, na něhož je spolehnutí nejen během výstavby, ale i po předání díla, minimálně po dobu trvání záruky.

Co z těchto požadavků splňuje společnost P O P R spol. s r. o. ?

Naše společnost začala svoji činnost skromně, před 18 lety, v horských a podhorských oblastech východních Čech. Zpočátku prováděla hrazení bystřin, výstavbu lesních cest a svážnic, později svoji činnost rozšířila na úpravy vodních toků a vodních nádrží, výstavbu lesních a polních cest a další krajinářské stavby a úpravy po celé České republice. Postupně se rozrostla o nové zaměstnance a vybavila se mechanizací až do dnešního stavu, kdy má 30 zaměstnanců, 20 zemních strojů a potřebné množství drobné mechanizace. Zaměstnanci jsou zkušení a pracovití, stroje jsou ve velmi dobrém technickém stavu, vybavené ekologickými pracovními náplněmi. Tři z našich zaměstnanců jsou autorizovanými inženýry v oborech dopravní stavby, stavby vodního hospodářství a krajinného inženýrství a stavby pro plnění funkce lesa. Máme zpracovanou firemní dokumentaci pro řízení všech procesů (technologické postupy, metodické pokyny, provozní řády, vzorové dokumenty, …). Máme zaveden integrovaný systém řízení, který pro nás není jen formalitou, ale funkčním vnitřním řádem. Za všechny zaměstnance mohu říci, že své práci rozumíme a děláme ji rádi. Investorům vycházíme maximálně vstříc.

Naše speciality:

Provádíme obnovu lesních a polních kamenitých cest recyklací za využití unikátní technologie.

Máme zpracovány vlastní varianty postupů, jak nakládat se sedimenty z vodních toků a vodních nádrží.

Vedle zájmu o rozvoj naší firmy máme zájem i na tom, aby naše příroda byla čistá a živá a krajina pěkná a přístupná.

Posouzení, jakým jsme partnerem, ponechám na Vás.

Děkuji za pozornost.

Kontakt

Ing. Vladimír Pražák, P O P R spol. s r. o.

www.popr.cz, Prazak@popr.cz

Příloha 1: Porovnání cest

POVRCH ÚČELOVÉ LESNÍ A POLNÍ CESTY	OBALOVANÉ KAMENIVO	LEHKÁ PENETRACE	ŠTĚRK
KONSTRUKCE TĚLESA KOMUNIKACE (SPOLEČNĚ PRO VŠECHNY : PODLOŽÍ - PLÁŇ - OCHRANNÁ VRSTVA)	SPODNÍ PODKLADNÍ VRSTVA- HORNÍ PODKLADNÍ VRSTVA - LOŽNÍ VRSTVA KRYTU - OBRUSNÁ VRSTVA	PODKLADNÍ VRSTVA KRYCÍ VRSTVA - ZAKALENÍ - 2x NÁSTŘIK EMULZNÍ VRSTVOU	PODKLADNÍ VRSTVA - KRYCÍ VRSTVA - ZAKALENÍ
TŘÍDA (KATEGORIE) POZEMNÍ KOMUNIKACE	SILNICE II. A III. TŘÍDY A MÍSTNÍ KOMUNIKACE	MÍSTNÍ, ÚČELOVÉ A NEMOTORISTICKÉ KOMUNIKACE	ÚČELOVÉ A NEMOTORISTICKÉ KOMUNIKACE
TŘÍDA DOPRAVNÍHO ZATÍŽENÍ	VI / V / IV	VI	VI
PRŮMĚRNÁ DENNÍ INTENZITA TĚŽKÝCH NÁKLADNÍCH VOZIDEL NAD 15 TUN	DO 15 / DO 100 / DO 500	DO 15	DO 15
DOČASNÉ NEBO NÁRAZOVĚ EXTRÉMNÍ ZATÍŽENÍ (SVÁŽENÍ DŘEVA A ZEMĚDĚLSKÝCH PRODUKTŮ, DOPRAVA LESNICKÉ A ZEMĚDĚLSKÉ TECHNIKY)	NEVHODNÁ	ZBYTEČNÁ	VHODNÁ, ZEJMÉNA PRO OPRAVY TECHNOLOGIÍ KIRPY
POMĚRNÁ CENA VÝSTAVBY NOVÉ CESTY	**3,5**	**1,5**	**1**
POMĚRNÁ CENA REKONSTRUKCE	**2,5**	**1,2**	**1**
OBNOVA RECYKLACÍ KIRPY	NEMOŽNÁ	MOŽNÁ	VELMI VHODNÁ
POMÍSTNÉ OPRAVY	NEBEZPEČÍ OPAKOVANÝCH PORUCH PŘI NEDODRŽENÍ TECHNOLOGIE (FRÉZOVÁNÍ, ZAHŘÍVÁNÍ,...)	LZE TECHNOLOGIÍ KIRPY A NÁSTŘIKEM	TECHNOLOGIÍ KIRPY JE ZARUČENO PLYNULÉ NAPOJENÍ PLOŠNĚ I DO HLOUBKY
ODPADY VZNIKAJÍCÍ PŘI OPRAVÁCH 17 05 03 Zemina a kamení obsahující nebezpečné látky	Z CELÉ KRYCÍ VRSTVY A ČÁSTI PODKLADNÍ	Z KRYCÍ VRSTVY	NENÍ
VZTAH K PŘÍRODNÍMU PROSTŘEDÍ	NEVHODNÝ	PŘIJATELNÝ	VHODNÝ
ZÁPORNÉ VLASTNOSTI	NEPŘIMĚŘENĚ VYSOKÉ NÁKLADY NA POŘÍZENÍ I OPRAVY, SLOŽITÁ TECHNOLOGIE, CIZÍ PRVEK V KRAJINĚ	VYSOKÉ NÁKLADY NA POŘÍZENÍ I OPRAVY, SLOŽITĚJŠÍ TECHNOLOGIE OPRAV	ČASEM OPOTŘEBENÍ A ÚBYTEK POVRCHOVÉHO ZAKALENÍ, PRAŠNOST
VÝHODY	VHODNÝ PRO PRAVIDELNOU SILNIČNÍ DOPRAVU	KOMPROMIS MEZI CENOU A KOMFORTEM	PŘIJATELNÁ CENA, PŘIROZENÝ PRVEK V KRAJINĚ

Příloha 2: KIRPY

P O P R spol. s r. o.
Vážní 848
503 41 Hradec Králové

Progresivní technologie obnovy cest ve výrobním programu společnosti P O P R spol. s r.o.

Společnost P O P R spol. s r.o. se ve své výrobní činnosti zaměřuje mimo jiné na výstavbu, opravy a rekonstrukci cest. Využíváním progresivní technologie reaguje na rostoucí poptávku vyplývající z potřeby zpřístupnění pozemků v zemědělské a lesní krajině pro účely hospodaření, turistiky a cykloturistiky.

Technologie je sledem čtyř operací prováděných jedním tažným strojem (výkonným traktorem FENDT 818) a čtyřmi postupně připojovanými adaptéry značky KIRPY. Při provádění se v maximální míře využívá místního kamenitého materiálu, bez nutnosti použití živičných či jiných pojiv. Proces výstavby je překvapivě rychlý a úsporný a dosahuje vysoké kvality provedení.

Technologie je vhodná pro opravy, obnovu a rekonstrukce štěrkových a penetrovaných cest, parkovišť a podobných ploch.

Technologie provádění obnovy cesty probíhá v následujících etapách:

- **Příprava staveniště a odvodnění cesty** (provádí se klasickým způsobem s využitím běžné mechanizace) :
  - odstranění krajnic
  - rozpojení balvanů nebo skalních výchozů na přijatelnou frakci do 300 mm hydraulickým kladivem (příslušenství pásového bagru CAT 312)
  - hrubá úprava příčného profilu tělesa vozovky
  - vyčištění nebo zřízení příkopů
  - obnova nebo doplnění trubních propustků
- **První etapa – narušení, rozrytí vozovky** do hloubky 150 až 300 mm dle stupně jejího opotřebení. Provádí se rozrývačem se sedmi břity s pružinovými vymezovači napětí.
- **Druhá etapa - drcení, promíchání a třídění rozryté vrstvy.** Provádí je výkonná fréza, která je schopna rozdrtit kameny o velikosti do 300 mm. Takto zpracovaná vrstva má granulometrické složení blížící se zrnitosti minerálního betonu.
- **Třetí etapa – úprava profilu vozovky** do předepsaného tvaru (oboustranný či jednostranný příčný sklon 3 až 5 %). Provádí se grejdrovací radlicí. Tím je zajištěn rychlý odtok vody z koruny vozovky do příkopu.
- **Čtvrtá etapa - hutnění vozovky.** Provádí se třemi vibračními deskami s nezávisle nastavitelným sklonem kopírujícím tvar povrchu vozovky. Zařízení zajišťuje optimální zhutnění v celé šíři tělesa vozovky projevující se v závislosti na frekvenci a amplitudě vibrací až do hloubky 500 mm. Při hutnění je nutno zajistit vhodnou vlhkost hutněného materiálu.
- **Dokončovací práce.** Osazení svodnic, čel propustků a zábradlí a dle přání zákazníka také výsadba doprovodné vegetace.

Základní přednosti:

- Využití stávajícího již zabudovaného materiálu (drtě, štěrky, penetrační makadam), který se recykluje. Na doplnění chybějícího množství je možno použít kamenivo různé velikosti i tvaru zrna (například do cest jinak nevhodný kačírek), popřípadě recyklovatelné stavební hmoty – sutě nebo jiný dostupný kamenitý materiál. To přináší úsporu materiálu a energie, úsporu nákladů, využití stavebních sutí a další pozitivní dopady podstatné pro ochranu životního prostředí.
- Rychlost provedení. Kompletní obnova krytu vozovky postupuje denně podle místních podmínek a šířky vozovky o 300 až 600 m.

Příloha 2: KIRPY - pokračování.

- Dokonalé zhutnění. Nesené vibrační desky zhutní i krajnice do stejné míry jako těleso vozovky. Hutnění se projevuje do hloubky 500 mm. Materiál vozovky vykazuje vlastnosti minerálního betonu.
- Odolnost povrchu vozovky. Pro běžný provoz je odolnost povrchu dostatečná bez použití živičných pojiv, což významně přispívá k ochraně životního prostředí. Na přání zákazníka lze provést konečný penetrační nástřik, který omezuje prašnost povrchu vozovky, ale nesnižuje jeho ekologické vlastnosti.

Podmínky nasazení:

- Ve stávající vozovce je nutná přítomnost základní konstrukční vrstvy materiálu. Pokud není tato vrstva v tělese cesty dostatečná, je nutné ji doplnit do požadovaného objemu libovolnou frakcí do velikosti zrn max. 300 mm.
- Nelze použít na obalované kamenivo nebo asfaltobeton.
- Nelze použít na vozovky s nenarušeným štětovaným základem.

Vhodnost použití:

- Technologie je vhodná pro opravy a obnovy lesních, polních a obecních cest, turistických cest, cyklostezek, cest v horských podmínkách, svážnic, apod.
- Z provozního hlediska je vhodné využití pro pěší, cyklisty a pojezdy motorových vozidel a strojů, i pro extrémní zátěž lesnickou, zemědělskou či stavební mechanizací, s možností rychlých a levných oprav.

Ekonomické hledisko:

- Orientační náklady na obnovu krytu vozovky s použitím této technologie bez doplnění kameniva činí cca 80 až 120 Kč/m^2 bez DPH, v závislosti na místních podmínkách, například na zrnitosti materiálu, geologických zvláštnostech, svahové dostupnosti apod. V této ceně nejsou započteny náklady na odvodnění cesty (příkopy, propustky, svodnice). Při použití penetračního nástřiku je třeba k základní ceně připočítat 43 Kč/m^2 (jednoduchý nástřik 1,8 kg/m^2) nebo 81 Kč/m^2 (dvojitý nástřik 1,8 + 1,5 kg/m^2).
- Při porovnání nákladů zakázek stejného rozsahu a náročnosti vykazuje technologie KIRPY úsporu až 30% oproti použití klasické metody obnovy cest.

Kvalitativní hledisko:

- Kvalita provedených prací je zaručena technologickým postupem. Během jednotlivých technologických fází se přeměňuje struktura, tvar a pevnost cestního tělesa, a tím se celá konstrukce dostává na kvalitativně vyšší úroveň.
- Obsluhu strojů zajišťují kvalifikovaní a zkušení zaměstnanci společnosti. Poskytovaná záruční doba činí 36 měsíců.

Věříme, že Vás naše nabídka zaujala nápaditostí, dokonalostí provedení, nízkou cenou a ohleduplností k životnímu prostředí.

Uvítáme Váš zájem o spolupráci.

Bankovní spojení
Komerční banka
Hradec Králové
č.ú.: 894044-511/0100

IČ: 46509283
Zapsáno: OR, C/2285/8
KS Hradec Králové
DIČ: CZ46509283

tel.: +420 495 543 210
fax: +420 495 544 380
e-mail: popr@popr.cz
http://www.popr.cz

Datum poslední revize : 01.01.2010

Příloha 2: KIRPY parametry.

Technologie KIRPY – obnova cest recyklací

čtyři po sobě následující technologické fáze

rozrývání - drcení - urovnání - hutnění

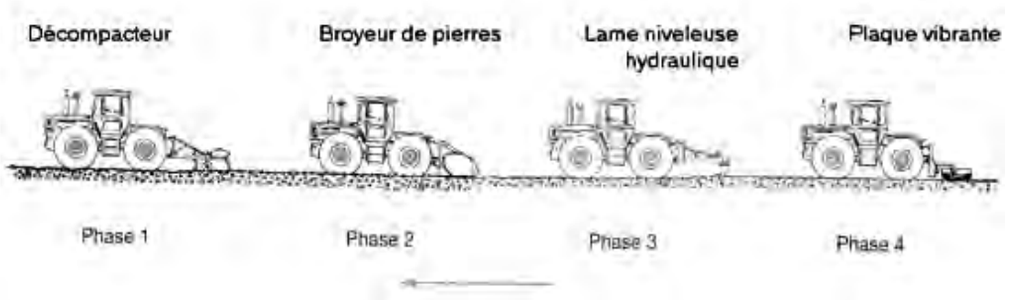

Technologii KIRPY lze s úspěchem využít i pro výstavbu nových cest s nutným dodáním kameniva a nahrazením fáze rozrývání úpravou pláně.

Vybavení společnosti P O P R spol. s r. o. Hradec Králové

Pohonná jednotka

Traktor odpovídajícího výkonu. Nese a hydraulicky ovládá jednotlivá zařízení.

Typ	Výkon [kW]	Výkon max. [kW]	Výkon [HP]	Výkon max. [HP]
Fendt 818	132	180	143	195

Čtyři speciální nesené pracovní stroje

Rozrývač

Nakypří těleso komunikace, obnaží hrubé kamenivo.

Typ	Počet hrotů	Podélná vzdálenost hrotů [mm]	Příčná vzdálenost hrotů [mm]	Pracovní šířka [mm]	Pracovní hloubka [mm]	Hmotnost [kg]	Potřebný výkon traktoru [HP]
NS 25-7	7	1270	360	2500	0 – 500	912	90 – 110

Drtič kamene (fréza)

Rozdrtí hrubé kamenivo na štěrk frakce 2 až 30 mm, ostatní zemina zůstává jako příměs. Vzniká směs s vlastnostmi odpovídajícími požadavkům na technologii MZK (mechanicky zpevněné kamenivo).

Typ	Počet drticích kladiv	Pracovní šířka [mm]	Pracovní hloubka [mm]	Max. rozměr jednotlivého kamene [mm]	Rychlost otáčení [ot/min]	Hmotnost [kg]	Potřebný výkon traktoru [HP]
BPR 250	32	2500	120 – 200	300	1000	3040	130

Příloha 2: KIRPY parametry - pokračování.

Grejdrovací radlice

Srovná povrch tělesa komunikace do požadovaného tvaru a sklonu.

Typ	Náklon	Otáčení	Odklon	Pracovní šířka [mm]	Výška radlice [mm]	Hmotnost [kg]	Potřebný výkon traktoru [HP]
vyztužená radlice	20°	45°	30°	2500	600	870	min. 30

Pohyblivost radlice

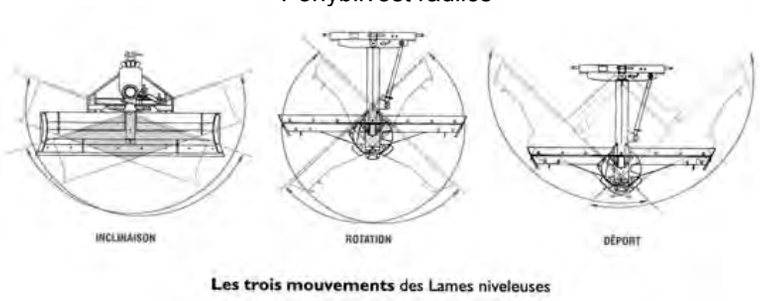

Les trois mouvements des Lames niveleuses

náklon - otáčení - odklon

Vibrační hutnicí desky

Dynamicky zhutní těleso komunikace. Vibrace působí na uspořádání jednotlivých zrn kameniva tak, že pootáčením zaujmou nejmenší možný prostor, a jemné částice vystoupí do svrchní vrstvy, kde těsně vyplní zbývající mezery. Tím se stane profil vozovky dokonale zhutněným a její povrch stmeleným. Hutnění je srovnatelné s technologií mechanicky zpevněného kameniva (MZK) dle ČSN 73 6126. Metoda KIRPY je v tomto ohledu originální.

Typ	Počet desek	Rozměr desky [mm]	Pracovní šířka [mm]	Hloubka hutnění [mm]	Hmotnost [kg]	Potřebný výkon traktoru [HP]
GBV 55 H3P	3	850 x 900	2600	100 – 550	1660	100 – 120
	Pracovní tlak max. [bar]	Frekvence [Hz]	Amplituda [mm]	Odstředivá síla [kN]	Podélný sklon max. [%]	Příčný sklon max. [%]
	200	25 – 60	2,12	3 x 55	100	25

Dynamické hutnění vibračními deskami

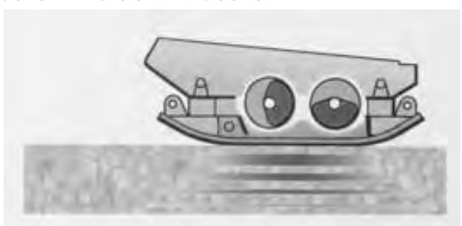

Mechanicky zpevněné kamenivo KIRPY

Podmínky užití mechanicky zpevněného kameniva pro stavbu vozovky technologií KIRPY stanovené přiměřeně podle ČSN 72 1006 a ČSN 73 6126 společností P O P R spol. s r. o. Hradec Králové

Únosnost vozovky – modul přetvárnosti $E_{def,2}$ [MPa]

porovnání provedené zkoušky s obvykle požadovanými hodnotami

Modul přetvárnosti pláně*	Modul přetvárnosti konstrukčních vrstev vozovky podle dopravního zatížení				Modul přetvárnosti povrchové vrstvy vozovky	**Modul přetvárnosti povrchové vrstvy vozovky opatřené dvěma asfaltovými nátěry**
všechny typy	tř. V**	tř. VI***	cyklo	zvláštní	individuální	**Černilov 26.9.2006**
min. 30	80	80	dle PD	dle PD	dle PD	**167,9**

* pouze u nově budovaných cest; u obnovy se do pláně nezasahuje
** průměrná denní intenzita dopravy 15 až 100 nákladních vozidel
*** průměrná denní intenzita dopravy < 15 nákladních vozidel
cyklo vyloučení automobilové dopravy
zvláštní např. komunikace zařízení staveniště, lesní svážnice, obslužné komunikace vodních děl, příjezdy na skládky, apod.

Zajištění kvality, kontrolní parametry

Podíl frakce kameniva (zeminy) 0-4 mm	Podíl frakce kameniva 4-32 mm	Míra zhutnění konstrukč. vrstev vozovky (PS)	Minimální celková tloušťka konstrukčních vrstev vozovky	Minimální průměrná tloušťka vrstvy	Nerovnost povrchu vozovky	Odchylka od příčného sklonu*	Min. doba konsoli-dace**
%	%	%	mm	index	mm	%	den
35 – 55	45 – 65	98	200	0,9	30	+/- 0,5	14

* doporučený příčný sklon 5 %
** nepoužívat ihned po dokončení

Podmínkou trvanlivosti konstrukce je dokonalé odvodnění povrchu cesty (příčný sklon) a odvedení vod od tělesa komunikace (podle terénních podmínek příkopy, propustky, svodnicemi, aj.)

Životnost vozovky záleží na skutečném dopravním zatížení. Není-li vozovka opatřena povrchovou vrstvou (penetrace, asfaltový nátěr), je třeba udržovat její povrch občasným urovnáním a přehutněním. Takové opotřebení není vadou díla a jeho náprava není náročná ve srovnání s pořízením a opravami jiných povrchů, včetně hlediska ekologického.

MOŽNOSTI POUŽITÍ CHEMICKÝCH PŘÍPRAVKŮ PŘI ÚDRŽBĚ LDS

Ing. František Polívka
Mercata Třebíč, s. r. o.

Obecná část:

Používání chemických přípravků je obsaženo v ustanovení zákona č. 326/2004 Sb. o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů.

Cestní síť, sloužící lesnímu hospodářství, zpravidla bývá situována do lesního půdního fondu.

Z toho důvodu se využití chemický přípravků pro údržbu LDS řídí zásadami obsaženými v "Seznamu povolených přípravků na ochranu lesa".

"Seznam povolených přípravků na ochranu lesa" vychází z „Přehledu registrovaných přípravků a mechanizačních prostředků na ochranu rostlin, který je každoročně aktualizován, v návaznosti na "Věstník Státní rostlinolékařské správy" - stav k 2.2.2010.

I v letošním roce byl "Seznam povolených přípravků na ochranu lesa" aktualizován a změny v byly zveřejněny v časopise Lesnická práce 05/2010 /Geráková, Zahradník/.

Vzhledem k tomu, že v rámci EU dochází postupně k vyřazování celé řady, dříve běžně používaných přípravků na ochranu rostlin, a podmínky jejich používání se neustále zpřísňují, je potřebné důsledně dodržovat zásady pro jejich přepravu, skladování a aplikaci.

V "Přehledu registrovaných přípravků" jsou informace o přípravcích rozpracovány do tří základních částí:

A – abecední přehled platných povolení zahrnující chemické přípravky a pomocné prostředky, biologické přípravky na bázi mikroorganizmů, bioagens na bázi makroorganizmů, souběžně dovážené přípravky, rozšířené použití přípravků a evidované přípravky

B – abecední přehled přípravků a pomocných prostředků, u nichž platnost skončila, ale jejich zásoby lze spotřebovat včetně biologických přípravků na bázi mikroorganizmů, evidovaných chemických prostředků, souběžně dovážených přípravků a přípravků s rozšířeným použitím.

C – seznam přípravků a pomocných prostředků s uvedením oblasti použití zahrnující chemické přípravky pro leteckou aplikaci

V "Seznamu" jsou dále uvedeny informace v částech týkajících se přípravků podle účinných látek a organizmů a zařazení přípravků z hlediska toxicity pro ryby, vodní bezobratlé, řasy zvěř, ptáky, půdní makro a mikroorganizmy, na životní prostředí a PHO.

Neznalost těchto údajů bývá často příčinou poškození nejen ošetřovaných ploch nebo rostlin, ale zejména dochází, jak praxe ukazuje, k poškození včelstev, zvěře, ryb nebo k intoxikaci vodních zdrojů.

Předpokladem pro nakládání s přípravky na ochranu rostlin je získání "Odborné způsobilosti" podle § 86 zák. 326/2004 Sb. pro osoby, které tuto činnost organizují a zároveň školí pracovníky, které aplikační práce provádějí.

Odborná část:

Uplatnění chemického ošetření musí následovat až po vyčerpání všech nechemických způsobů a opatření s vazbou na ekonomické prahy škodlivosti, výběrem vhodné technologie a přípravku, který splňuje požadavky pro řešení dané problematiky.

V souladu s § 49 zák. 326/2004 Sb. se přípravky nesmějí používat jinak než je uvedeno v rozhodnutí o jejich registraci v návodu /etiketě/ nebo příbalovém letáku.

Před vlastním rozhodnutím o způsobu ošetření předmětné plochy, je nutno provést důkladnou prohlídku ošetřované plochy s určením množství a druhů nežádoucí vegetace, proti které bude proveden zásah, dále zjištění umístění vodních zdrojů a PHO.

Abychom kvalifikovaně rozhodli o druhu přípravku je nutno důkladně prostudovat jeho **bezpečnostní list.**

V bezpečnostním listu jsou uvedeny všechny zásadní údaje o přípravku s uvedením výrobce, chemického složení, ekotoxikologické informace o vlivu na životní prostředí, pokyny pro první pomoc, protipožární opatření atd.

Před vlastní aplikací již vybraného přípravku je nutné důkladně prostudovat **vlastní návod k použití tzv. etiketu,** která je nalepena na obalu /kanystru/ nebo jako příbalový leták, kde je uveden způsob použití, koncentrace, dávkování, ředění, skladování a další manipulace s přípravkem atd.

Vhodné přípravky pro ošetření LDS:

V současné době bylo mnoho, dříve oblíbených a účinných přípravků, zařazeno na seznam Anex 1, kdy byly vyřazeny z použití v lesním hospodářství. Jedná se o granulované přípravky Velpar, Casoron, tekuté Gallant super atd. V některých případech jsou nahrazeny podobnými účinnými látkami, v případě granulovaných přípravků bez náhrady.

Před zahájením rozhodovacího procesu je nutno provést důkladnou prohlídku ploch z pohledu zastoupení jednotlivých druhů buřeně.

V případě dominantního výskytu jednoděložné buřeně /trav/ zhruba nad 50% zvolíme použití tzv. graminicidních přípravků ve vyšších nebo retardačních dávkách. Graminicidy retardují nebo odstraňují pouze jednoletou buřeň.

Retardační dávku /nižší dávku přípravku/ zvolíme z toho důvodu, abychom úplně neodstranili z bylinného spektra jednoděložnou buřeň a vytvořili tak konkurenční prostředí pro rozšiřování buřeně dvouděložné. Retardační dávka přípravku způsobí částečné omezení vzrůstu trav, trávy zpravidla nevymetají a bylinné patro v původním složení zůstane zachováno.

Mezi povolené graminicidní přípravky patří Agill 100 EC, Pantera 40 EC, Targa Super EC, Garland Forte, Fusilade Forte, Basta 15.

V případě výskytu smíšené buřeně /jedno i dvouděložné/ s převahou dvouděložné buřeně volíme použití tzv. neselektivních systémových přípravků.

Do této kategorie jsou především zařazeny přípravky na bázi glyphosátů /Roundup Rapid, Roundup Klasik, Roudup Biaktiv, Glyfogan, Clinic,Touchdown a přípravek Garlon 4 EC s výrazným arboricidním účinkem.

Informace o složení, vlivu na životní prostředí atd. jsou uvedeny **v bezpečnostním listě**, dávkování, způsob použití a další informace jsou uvedeny **v etiketě** pro jednotlivé přípravky a pro provedení aplikačních prací jsou závazné.

Aplikační technika:

O konečném výsledku ošetření rozhoduje nejenom kvalita použitých chemických přípravků, ale i způsob provedené aplikace.

Aplikace jsou prováděny zpravidla zádovými postřikovači různých typů, kdy nejdůležitějším opatřením je zachování stálého tlaku a dávky jíchy při postřiku, volbou správných trysek pro daný přípravek.

V praktické části budou předvedeny různé typy postřikovačů, trysek a jejich seřízení.

Kontakt
Ing. František Polívka
Mercata Třebíč, s. r. o.
www.mercata.cz
franta@mercata.cz